

**Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2023

Michaela Kočendová

**Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky**

**Mediální rutiny moderátorů Českého rozhlasu Olomouc
Work routines of news anchors from Český rozhlas Olomouc**

Bakalářská práce

Michaela Kočendová

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Karel Páral, Ph.D.

Olomouc 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu. Počet znaků v práci včetně mezer je 280 528.

V Olomouci dne:

.....

Michaela Kočendová

Poděkování

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu práce Mgr. et Mgr. Karlu Páralovi, Ph.D. za jeho rady a trpělivost na konzultacích a jeho vedení mé bakalářské práce. Stejně tak děkuji pracovníkům Českého rozhlasu Olomouc, bez jejichž ochoty a vstřícnosti by tato práce nemohla vzniknout. Mé poděkování patří i korektorovi, který mi pomohl svými postřehy práci gramaticky a stylisticky upravit.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá mediálními rutinami moderátorů Českého rozhlasu Olomouc. Hlavním cílem je zjistit a popsat zavedené mediální rutiny olomouckých moderátorů, které používají při své každodenní činnosti. Hlavní výzkumnou otázkou práce je: Jaké jsou mediální rutiny moderátorů Českého rozhlasu Olomouc? Dílčím výzkumným cílem je zjistit, jak se jejich mediální rutiny měnily v průběhu času. Vedlejší výzkumnou otázkou je: Jaká změna měla v průběhu doby dopad na mediální rutiny moderátorů Českého rozhlasu Olomouc? Stanovených cílů dosahuji kvalitativním výzkumem. Technikami sběru dat pro naplnění cíle jsou zúčastněné pozorování v živém rozhlasovém vysílání a polostrukturované rozhovory s pěti moderátory, vedoucím programu, editorem, zprávařem a ředitelem Českého rozhlasu Olomouc. V teoretické části práce vycházím z konceptů mediální organizace, regionální žurnalistiky, regionálního rozhlasu, rozhlasového moderátora, mediálních rutin, technického zázemí moderátorů a krátkého úvodu do historie Českého rozhlasu Olomouc. Z konceptu mediálních rutin jsem vybrala pouze takové, které jsou relevantní pro moderátorskou činnost. Koncept mediálních rutin z teoretické části se stal východiskem pro analytickou část práce.

Klíčová slova

Český rozhlas Olomouc, moderátor, regionální rozhlasová stanice, mediální rutiny

Abstract

Main topic of this bachelor thesis is media routine of anchormen and anchorwomen of Český rozhlas Olomouc. The primary goal was to find out and describe their established routines used daily at their profession. The bachelor thesis has its main research question set as: What are the media routines of anchormen and anchorwomen of Český rozhlas Olomouc? The subsequent research goal was to find out how did their media routines changed over time. The side research question is: Which particular change had an impact on the media routines of anchormen and anchorwomen of Český rozhlas Olomouc over time? In this bachelor thesis quantitative research was used to achieve set goals. Main techniques to collect data and to achieve set goals were personal observations in live radio Broadcasting and semi-structured interviews with five anchormen or anchorwomen, program director, editor, news reporter and with the director of Český rozhlas Olomouc. The theoretical section of the thesis is based on the concepts of media organization, regional journalism, regional radio, radio reporter, media routines, technical background for anchormen and anchorwomen and on short introduction to history of Český rozhlas Olomouc. From media routines concept I have chosen only those routines which were

relevant for work of anchormen and anchorwomen. The concept of media routines from theoretical part became a resource for analytical part of the thesis.

Keywords

Czech Radio Olomouc, anchor, regional broadcast, media routines

Obsah

Úvod.....	1
Rešerše literatury	3
1. Teoretická část.....	4
1.1. Český rozhlas jako mediální organizace.....	4
1.2. Regionální žurnalistika	6
1.3. Regionální rozhlas a jeho historie v Olomouci.....	7
1.4. Rozhlasový moderátor	10
1.5. Mediální rutiny	12
1.5.1. Zdroje informací	13
1.5.2. Výběr a nastolování témat.....	14
1.5.3. Tvorba rozhlasového programu	15
1.5.4. Organizace práce moderátorů	17
1.5.5. Specifika moderátorské profese	18
1.5.6. Technické zázemí moderátorů	20
2. Metodologická část.....	21
2.1. Cíl výzkumu a výzkumné otázky	21
2.2. Kvalitativní výzkum	21
2.2.1. Polostrukturované rozhovory a otázky pro respondenty.....	22
2.2.2. Zúčastněné pozorování	23
2.4. Výzkumný vzorek.....	23
2.4.1. Medailony jednotlivých respondentů.....	24
3. Analytická část – výzkum mediálních rutin	28
3.1. Zdroje informací	28
3.2. Výběr a nastolování témat	29
3.3. Tvorba rozhlasového programu.....	31
3.4. Organizace práce moderátorů	32
3.5. Specifika moderátorské profese.....	34
3.6. Technické zázemí moderátorů	36
Závěr.....	39
Seznam literatury	42
Elektronické zdroje	45
Seznam příloh	46
Přílohy	47

Úvod

Regionální stanice Českého rozhlasu Olomouc musela ve své historii o svou samostatnost několikrát bojovat. Kupříkladu bývalý generální ředitel Českého rozhlasu Peter Duhan¹ chtěl stejně jako mezi lety 1960-1992 omezit vysílání regionálních stanic, Českého rozhlasu Olomouc a Českého rozhlasu Ostrava, pouze na vysílání ostravské, které by obsáhlo i vysílání olomoucké stanice, a to hlavně kvůli finanční stránce. Podobná situace ale za doby současného generálního ředitele Reného Zavorala nehrozí. „Pro biologické organismy existuje tzv. Červená kniha ohrožených druhů, která je kritickým ukazatelem zdraví světové biologické rozmanitosti. Kdyby takový seznam existoval i pro žurnalistiku, jsem si jistá, že by se na něm ocitla ta regionální“. (Waschková Císařová 2021: 2:25:21).

O problémech regionální žurnalistiky píše Lenka Washková Císařová. „Desítky titulů českého lokálního a regionálního tisku jsou přehlížené a podle některých odborníků prezentují tzv. druhou ligu žurnalistiky“ (Waschková Císařová 2013). Dále v knize píše, že tak se k lokálním a regionální novinářům občas v praxi staví jejich kolegové z celostátních médií a stejně je opomíjí i akademici při kritické reflexi médií. Současně však tyto dvě skupiny očekávají od lokálních a regionálních novin něco navíc – celostátní novináři ochotu dát hlas přehlíženým na nejnižší úrovni lokální komunity a akademici je chápou jako hlavní integrační sílu lokálních komunit.

Výše uvedené odstavce ukazují na to, že regionální žurnalistika bývá často opomíjená, přehlížená a odsunuta na vedlejší kolej. Tato bakalářská práce věnuje pozornost devíti regionálním rozhlasovým pracovníkům Českého rozhlasu Olomouc. Zaměřuje se na jejich pracovní postupy uplatňované při tvorbě obsahu vysílání, a jejich spolupráci v rámci redakčního kolektivu. Jejich pracovní činnost jsem sledovala ve studiích, kancelářích a nahrávacích místnostech, a to v rámci svého působení v Českém rozhlase Olomouc na pozici externí redaktorky publicistiky². Díky tomu jsem měla možnost zjistit, jak Český rozhlas v Olomouci funguje a mohla jsem tak získat ucelenější vhled do problematiky. Výsledkem je komplexní práce, která dává čtenáři možnost přiblížit si práci regionálního rozhlasového pracovníka Českého rozhlasu Olomouc i regionální žurnalistiky jako takové.

Hlavním cílem je zjistit a popsat zavedené mediální rutiny olomouckých moderátorů, které používají při své každodenní činnosti. Dílčím výzkumným cílem je zjistit, jak se jejich mediální

¹ Peter Duhan byl generálním ředitelem Českého rozhlasu od července 2011 do listopadu 2015. Od ledna 2016 je generálním ředitelem Českého rozhlasu René Zavoral.

² Na pozici externí redaktorky jsem začala pracovat v červnu 2022 po svém působení v elévské akademii Českého rozhlasu.

rutiny měnily v průběhu času. Abych mohla cíle dosáhnout, použila jsem kvalitativní metodu s technikou polostrukturovaných rozhovorů s pěti moderátory, vedoucím programu, editorem, zprávařem a ředitelem Českého rozhlasu Olomouc a metodu zúčastněného pozorování ve vysílacím studiu olomouckého rozhlasu. Práce zkoumá pracovní postupy, jaké moderátoři uplatňují při tvorbě vysílání, od výběru témat, o nichž během vysílání mluví, práci s technikou, kterou používají, až po organizaci práce, kterou si mezi sebe jednotliví pracovníci dělí. Hlavní výzkumnou otázkou této práce je: Jaké jsou mediální rutiny moderátorů Českého rozhlasu Olomouc? Vedlejší výzkumnou otázkou je: Jaká změna měla v průběhu doby dopad na mediální rutiny moderátorů Českého rozhlasu Olomouc? Základem teoretického oddílu bakalářské práce je odborná literatura, která svým rámcem přibližuje to, o čem pojednává část analytická.

Bakalářská práce je rozčleněná na tři hlavní oddíly. Teoretickou část, metodologickou a analytickou. V teoretické části práce jsem se zabývala pojmy mediální organizace, regionální žurnalistiky, regionálního rozhlasu, moderátora a krátkého úvodu do historie Českého rozhlasu Olomouc. Vymezení konceptů jako mediální organizace, regionální žurnalistika a historie Českého rozhlasu je důležitá, protože celá práce se zabývá regionálním médiem veřejné služby a přiblížení těchto pojmů a jejich vztahů na Český rozhlas Olomouc, kterému se práce věnuje, pomůže čtenáři lépe pochopit danou problematiku. Teoretická část obsáhla i základní segmenty mediálních rutin, které se k výzkumu práce vztahují. Jsou to zdroje informací, výběr a nastolování témat, tvorba rozhlasového programu, organizace práce v redakci, specifika moderátorské profese a technické zázemí moderátorů. Všechna tato východiska posloužila k lepšímu teoretickému ukotvení bakalářské práce.

V metodologické části jsem popsala metodu, kterou jsem si vybrala pro kvalitativní výzkum. Hlavní technikou sběru dat jsou polostrukturované rozhovory s devíti pracovníky Českého rozhlasu Olomouc. V práci jsem upřesnila i důvod, který mě vedl k tomu, že jsem si pro polostrukturované rozhovory vybrala pouze určité zaměstnance olomouckého rozhlasu, kteří mi svými výpověďmi vytvořili základ analytické části práce. Metodologickou část dále tvoří medailony jednotlivých respondentů a jednoduchý profil olomoucké rozhlasové stanice.

Závěrečným, třetím, oddílem je analytická část, která je o vztahování teoretického konceptu mediálních rutin na výpovědi jednotlivých pracovníků Českého rozhlasu Olomouc. Zároveň je o interpretaci výsledků výzkumu. V samotném závěru práce je uvedeno shrnutí výsledků výzkumu a to, k čemu bakalářská práce došla. Kompletní transkript všech polostrukturovaných rozhovorů s pracovníky Českého rozhlasu Olomouc je v přílohách této práce.

Rešerše literatury

O tématu regionální žurnalistiky není v České republice napsáno moc titulů. Hodně se tomuto tématu věnuje Lenka Waschková Císařová, která je vedoucí Katedry mediálních studií a žurnalistiky Masarykovy univerzity v Brně³. Z českého prostředí je to ale jedna z mála autorů a autorek, která má k pojmu regionální žurnalistiky takto rozsáhlé portfolio vlastních publikací. Ze zahraničních autorů se regionální žurnalistice věnuje například Bob Franklin knihou *Local Journalism and Local Media* nebo Andrej Tušer knihou *Typológia periodickej tlače I. Lokálna a regionálna tlač*. Studie o regionální žurnalistice napsali například John J. Pauly a Melissa Eckertová nebo Barry Hollander a výzkumy médií a zvláště lokální žurnalistiky se zabývá Pew Research Center.

Na Katedře mediálních a kulturních studií a žurnalistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci⁴ se tématu mediálních rutin v regionálním prostředí české žurnalistiky ve svých bakalářských pracích v minulých letech věnovali také Kristýna Janošková, Tereza Slavíková nebo Martin Schwarz. Kristýna Janošková se v práci věnovala Mediálním rutinám redaktorů ve zpravodajské redakci ostravského studia České televize (Janošková 2019), Tereza Slavíková Mediálním rutinám šéfredaktorů v regionálním Deníku (Slavíková 2019) a Martin Schwarz Mediálním rutinám redaktora Šumperského a Jesenického deníku (Schwarz 2018). I když se však všechny práce věnují regionální žurnalistice, žádná se nevěnuje rozhlasové regionální žurnalistice jako tato bakalářská práce. Práce ostatních studentů jsou o žurnalistice tištěné nebo televizní.

³ Fakulta sociálních studií, na které je i Katedra mediálních studií a žurnalistiky, je druhou nejmladší fakultou Masarykovy univerzity v Brně. Vznikla v roce 1998.

⁴ Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci vznikla jako samostatné pracoviště v roce 1995, především díky zásluze Jaroslava Bartoška.

1. Teoretická část

Na začátku této části je potřeba definovat teoretické koncepty, ke kterým se práce vztahuje a opírá se o ně. Jako první jsem vymezila na základě vhodně zvolené literatury nejjobecnější koncept, a to koncept mediální organizace, následuje pojem regionální žurnalistika. Práce se věnuje olomoucké redakci Českého rozhlasu, proto je nutné vymezit i pojem jako regionální rozhlas, a z názvu práce jsem definovala pojem mediálních rutin a pojem moderátor. V teoretickém oddílu rozvádím i jednotlivé kategorie mediálních rutin, které jsou charakteristické a vytvořené na míru pro moderátory Českého rozhlasu Olomouc, a ke kterým se následně vztahuje část praktická. Mezi tyto koncepty jsem zařadila zdroje informací, výběr a nastolování témat, tvorbu rozhlasového programu, organizaci práce v redakci, specifika moderátorské profese a technické zázemí moderátorů. Na závěr teoretického oddílu jsem pro lepší orientaci v čase stručně popsala historii olomoucké veřejnoprávní rozhlasové stanice.

1.1. Český rozhlas jako mediální organizace

Český rozhlas je mediální organizace veřejnoprávního typu. Neusiluje tak o co největší finanční prospěch, ale svoji finanční činnost staví hlavně na koncesionářských poplatcích⁵ a okrajově na reklamě. Poplatky by měla povinně platit každá domácnost vlastníci televizní a rozhlasový přijímač, jenž je technicky způsobilý. Výše televizního poplatku pro rok 2023 je 135 korun měsíčně a výše rozhlasového poplatku je 45 korun měsíčně. To si můžete ověřit na složenkách, které vám každý měsíc chodí do poštovní schránky.

„Mediální organizace je organizační jednotka institucionálního působení médií (vydavatel, vysílatel, resp. jeho nižší či vnitřní organizační divize), kterou komunikátor zabezpečuje podmínky pro tvorbu a medializaci zvolených poselstev [...]“ (Valček 2011: 199). Valček dále píše, že mediální organizace k tomu, aby mohly fungovat, využívají princip obchodní činnosti. Tzn., že informace, kterou médium podává, se stává zbožím a recipient je ochoten si za ni zaplatit například formou předplatného. Majitel mediální organizace zase usiluje o co největší zisk. Něco takového ale neplatí pro veřejnoprávní média. Valček píše, že veřejnoprávní média mají za cíl vykonávat normativní a kulturní činnost sloužící společnosti. (tamtéž: 199). Každý

⁵ Veřejnoprávní instituce jsou placeny z 90 % z koncesionářských poplatků. Avšak koncesionářský není to správné slovo. Když rozhlasové vysílání v roce 1923 začínalo, tak k tomu, aby ho lidé mohli poslouchat, tak si museli koupit za prvé přijímač, rádio a za druhé si museli koupit koncesi, povolení, aby si rádio mohli koupit. Dříve nebylo radiové vysílání vnímáno jako dostupné vysílání pro všechny, ale byl to sdělovací prostředek v podstatě jako vysílačka, takže za informace, které rádio přinášelo, se muselo platit. Proto se poplatkům říkalo koncesionářské. Dodnes tento termín přetrvává, i když dnes platíme rozhlasový a televizní poplatek (Bakeš 2012, 182).

redaktor v Českém rozhlasu Olomouc odhlašuje⁶ své příspěvky tak, že první řekne místo z Olomouckého kraje, kde natáčel, potom uvede své jméno a na závěr sdělí název mediální organizace. Například: „... z Olomouce Michaela Kočendová Český rozhlas⁷“. Moderátoři zase sami sebe v živém vysílání několikrát představí, minimálně na úvodu každé hodiny posluchačům řeknou, kdo je následující hodinou bude provázet a co se bude dít. Na výsledném produktu, mediálním sdělení, se však nepodílí pouze jeden redaktor nebo sám moderátor, ale mediální sdělení vzniká vzájemnou spoluprací několika profesí v rámci jedné mediální organizace. Avšak konzumenti produktů, jako jsou posluchači, diváci nebo čtenáři, vnímají z celé mediální organizace a jejího uspořádání pouze ty zaměstnance, kteří jsou slyšet nebo vidět. Z tohoto úhlu pohledu se na mediální organizaci dívá i Jiráková a Köpplová v knize *Masová média* na straně 142: *„Mediální organizace se vyznačují složitými organizačními celky s propracovanou hierarchií odpovědností a pravomocí a vysokou mírou dělby práce. Za každým mediálním produktem, (v našem případě programem regionálního rozhlasového vysílání pozn. autorky) stojí složitá organizační struktura složená z výkonů jednotlivých profesí (editoři, redaktori, zvukaři, korektoři, moderátoři apod.).“*

Jak už bylo řečeno, v mediální organizaci najdeme spoustu profesí, které se podílejí na chodu celé organizace. V Českém rozhlasu Olomouc najdeme například redaktory, vedoucího programu, zprávaře, moderátory, editory, zvukaře, produkční, režiséra, ředitele a další. Jako v každé jiné organizaci i v té mediální existuje určitá hierarchie, ve které je jedna profese nadřazená té druhé. Například redaktori spadají pod editory. O třech základních úrovních hierarchie v mediální organizaci píše Trampota (2006: 53): „první úroveň je vrcholný management, kam by u rozhlasových stanic spadal například ředitel rozhlasu, vedoucí programu, technický vedoucí, ekonom a obchodní manažer, druhou úroveň je střední management, kam se řadí editoři, zvukaři, produkce nebo lidé, kteří pod sebou mají marketing a reklamu, a třetí úroveň je přední linie, kterou reprezentují jednotliví redaktori nebo moderátoři. Mediální organizace vybírá jednotlivé zaměstnance a motivuje je k tomu, aby pro ni pracovali způsobem, který ona sama nastavila jako výchozí. Mediální organizace plní i kontrolní funkci. Kontroluje, jestli redaktori naplňují představy organizace a produkují zprávy v požadované podobě (Trampota 2006: 48).

⁶ Odhlášení je u každého zpravodajského nebo publicistického příspěvku každého redaktora Českého rozhlasu. Jde o signifikantní znak příspěvku, kterým posluchač zjistí, odkud příspěvek je a kdo ho natáčel.

⁷ Redaktori na konci příspěvků uvádí jen „Český rozhlas“ a ne například „Český rozhlas Olomouc“, a to z toho důvodu, aby je mohly použít i jiné stanice Českého rozhlasu a pro posluchače nebylo matoucí, proč když například poslouchá Český rozhlas Olomouc, slyší u příspěvků odhlášení z Českého rozhlasu Ostrava.

1.2. Regionální žurnalistika

Posluchači regionálních rádií jsou ve většině případů lidé z menších krajů, okresů, obcí, kteří se nezajímají o mainstreamové informace, ale zajímá je až už politické nebo kulturní dění v jejich blízkosti. Předpokládá se, že vztah mezi publikem (v našem případě posluchači) a mezi místními médii je silný a úzký. Tento předpoklad se nazývá mýtus lokality, který předpokládá, že místní média jsou lepší než jakákoliv jiná alternativa. O mýtu píše zahraniční autoři Pauly a Eckertová: „mýtus se opírá o dva argumenty. Za prvé, pro publikum jsou místní témata nejdůležitějším mediálním obsahem. Za druhé, konzumace lokálních médií je klíčovou součástí života v místní komunitě“ (Pauly, Eckertová 2002: 311). V existujících studiích se můžeme dočíst o "hladu po lokálním zpravodajství" (Hollander, 2010, s. 6) nebo o tom, že "lokální zpravodajství má pro život obyvatel hluboký význam" (Pew Research Center, 2015, s. 4).

Působení regionálního rádia, jakým je i Český rozhlas Olomouc, je geograficky podmíněné. Nejde ani tak o to, že například v Praze bychom si už Český rozhlas Olomouc nemohli naladit, protože by signál nebyl dostatečně pokrytý vysílači (toto je už dávno překonané například digitálním rozhlasovým vysíláním systému DAB+), jde o to, že regionální informace z Olomouce by pro posluchače například v Praze nebo Liberci nemusely být atraktivní. Proto jsou další pobočky regionálních stanic, které zase pokrývají jiný region. *„Definice lokální a regionální informace souvisí primárně s geografickým rozdělením území národního mediálního systému, závislým převážně na oblasti distribuce konkrétního typu média“* (Holinová, Holina 1985: 57). Lokalitu nebo region můžeme chápat jako místo, kde dochází k distribuci určitých lokálních a regionálních informací. Lokalitu nebo region je podle Kieslicha (in Tušer 1995, 7) třeba chápat jako opis menší společenské jednotky s kulturně-symbolickým významem, s více nebo méně závazně stanoveným charakteristickým hodnotovým a normativním systémem a funkční závislostí. Rozvoj lokální a regionální informace je závislý na několika faktorech. Těmi klíčovými faktory jsou silné lokální instituce a infrastruktura, důvěra založená na kontaktu tváří v tvář, produktivní společenství historicky plynoucí z konkrétního místa a silný smysl lokální hrdosti a sympatie. Rozvoj lokální informace přispívá k rozvoji lokální a regionální identity. V rámci vymezení lokální a regionální informace považuje Waschková Císařová (2013: 23) za klíčový komplexní soubor následujících kritérií: periodicitu, zda je informace placená nebo zadarmo, typ vlastnictví (soukromé nebo veřejnoprávní), geografickou charakteristiku (oblast distribuce, oblast čtenářské základny), tematické zaměření (zpravodajské, inzertní, zahraniční, celostátní, lokální, regionální) a žánry (zpravodajské, publicistické). V současné době v České republice existuje

13 regionálních veřejnoprávních rozhlasových stanic, které jsou jedinými necelostátními rádii se zpravodajstvím. Všechny jsou součástí veřejnoprávního Českého rozhlasu.

Na novinářském fóru v roce 2021 Waschková Císařová mluvila o regionální žurnalistice tak, že bývá často přehlížena, podceňovaná a kritizovaná jako méně profesionální oproti žurnalistice celostátní. Zároveň je podle ní i křehká, tzn. že citlivě reaguje na zrychlující se proměnu médií. Navíc udržovat síť regionálních zpravodajců a redaktorů bývá často stejně komplikované jako udržovat síť redaktorů a zpravodajů zahraničních. Od roku 1989 navíc regionální média čelí sendvičovému tlaku. Od raných 90. let vznikají vlastnické řetězce, které mají větší ekonomický potenciál, inzertní potenciál a jiné. Tomuto tlaku čelí regionální média seshora, protože velké řetězce často tlačí menší regionální média k tomu, aby je mohly odkoupit, a některá regionální média se odkoupit nechají, a některá ne. Tlak zdola je zase ze stran radničních zpravodajů. Jde o touhu lokálních municipalit komunikovat s občany.

Regionální žurnalistika se staví jako protipól národních a globálních médií. Když nebudou z velkých center vidět malé regionální problémy, tak budou opomíjená i regionální média. Regionální média však mají svůj skrytý potenciál. Například mohou být tradičními kronikáři, sloužit jako paměť lokality, přinášet lokální témata pro své publikum, čímž ještě zvyšují svou relevanci. S nadhledem můžeme i říct, že zatímco redaktor celostátního tisku získává informace z tiskových agentur a obsáhlého vyhledávání na internetu, regionální redaktor vyrazí získávat informace přímo do místa dění. Ať už se ale budeme bavit o regionální nebo celostátní žurnalistice, jedno mají společné. Tím jsou rutinní postupy, které slouží k získávání informací, psaní článků a jejich publikování. Tyto pracovní postupy (v této práci je označuji jako mediální rutiny) pomáhají redaktorům zvládat jejich každodenní práci.

1.3. Regionální rozhlas a jeho historie v Olomouci

Rozhlas, kterému se tato bakalářská práce věnuje, se hovorově označuje i jako rádio. *„Princip rozhlasového vysílání je ten, že využívá různé délky radiových vln (elektromagnetického záření), které se podle frekvence dělí na různá vlnová pásma – dlouhých, středních, krátkých a velmi krátkých vln, které se do prostoru šíří pomocí vysílací antény. Jednotlivé typy vln používají různé modulace, a to buď amplitudovou, frekvenční nebo digitální. Každá modulace má omezený kmitočet (frekvenci) nosných vln“* (Halliday, Resnick, Walker 2000: 923). V praxi to znamená, že změnou modulace, ať už amplitudové, frekvenční nebo digitální, dojde ke změně kanálu, tedy že na různých frekvencích najdeme různé rozhlasové stanice. Například Český rozhlas Olomouc najdeme na frekvenci 106,8. V České republice používá každá rozhlasová stanice jinou frekvenci. Důvodem je to, že frekvence jsou omezené

a musí se spravovat centrální autoritou, kterou je v České republice Český telekomunikační úřad.

Zajímavé je i to, proč jedna vysílací stanice používá více frekvencí⁸. To je dáno tím, jaký vysílač vlny vysílá, protože v daném okolí může být vysílačů hned několik, a protože se vysílá na velmi krátkých vlnách, je třeba k pokrytí více vysílačů. Jednotlivé vysílače mají pro stejnou rozhlasovou stanici jiné frekvence, a to je důvod, proč jednu stanici najdeme na více frekvencích. Základní podmínka pro přijímání rozhlasového vysílání je ta, že území musí být pokryto dostatečně silným signálem z rozhlasového vysílače. K zachycení radiových vln slouží rozhlasový, též rádiový přijímač, který má většina z nás doma, a obecně mu říkáme rádio. Jedná se o elektronické zařízení s vestavěnou nebo vnější anténou, které je schopné využívat informace v přenášeném signálu (Halliday, Resnick, Walker 2000: 925).

Josef Maršík píše k pojmu rozhlas, že ho můžeme definovat jako prostředek masové komunikace založený na akusticko-auditivním principu, šířící pořady hudební a smíšené, zpravodajské, vzdělávací, umělecké a zábavné pro masové auditorium i specifické skupiny posluchačů. Např. pro děti, ženy, sportovní fanoušky, motoristy (Maršík, regionální rozhlas in Halada, Osvaldová 2017: 211). „*Regionální rozhlas je označení rozhlasové stanice, která vysílá pro určité území (region), a to buď samostatně (k nim patří většina soukromých rozhlasů), nebo v určité vazbě na ústřední studio (např. regionální studia Českého rozhlasu Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Karlovy Vary, Liberec, Olomouc, Ostrava, ...). Program regionálního rozhlasu zpravidla obsahuje ve zpravodajství, v publicistice a dalších programových typech pořady věnované problematice příslušného regionu a vychází tím vstříc specifickým poslechovým potřebám jeho posluchačů*“ (tamtéž: 214). To můžeme vidět i u Českého rozhlasu Olomouc, který poslouchají většinou posluchači z Olomouckého kraje, kterým je 40 plus. Olomoucký rozhlas tak své pořady přizpůsobuje právě tomuto typu posluchačů. Těmito pořady jsou například Dobrá rada, Humoriáda, Apatyka, Starý pecky, Přímo z místa nebo Od Pradědu na Hanou, které nejsou určeny pro mladé posluchače nebo posluchače na severozápadě České republiky.

Rozhlas může být veřejnoprávní nebo soukromý. Rozhlas jako veřejnoprávní instituce je službou veřejnosti. V České republice službu veřejnoprávního rozhlasu zastává Český rozhlas, tvořený publicisticko-zpravodajským okruhem Radiožurnál, univerzálním okruhem Dvojka, uměleckým okruhem Vltava, analyticko-publicistickým okruhem Plus, stanicí pro děti Rádio Junior a Rádio Junior +, programem pro mladé posluchače Radio Wave, sportovním okruhem

⁸ Například Český rozhlas Olomouc naladíme na frekvenci pro Olomoucký kraj 106,8, pro Prostějovsko a Přerovsko na frekvenci 101,6 a pro Lipník nad Bečvou, Hranice a okolí na frekvenci 88,7.

Radiožurnál Sport, hudebními stanicemi Jazz a D-dur, nenáročným okruhem Pohoda, vysíláním pro zahraniční posluchače Radio Praha Int. a sítí regionálních stanic (Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Karlovy Vary, Liberec, Olomouc, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Rádio Praha, Region – informace ze středních Čech, Sever – zprávy ze severních Čech, Vysočina a Zlín).

Soukromý rozhlas v České republice tvoří necelých sedmdesát celoplošných, regionálních i místních komerčních rozhlasových stanic, které se zaměřují převážně na hudební a zábavní program. Příkladem soukromoprávní instituce je v České republice mediální dům Lagardé Active, pod který spadá například Frekvence 1 nebo Evropa 2. Dalšími příklady soukromých rozhlasových stanic jsou Rádio Krokodýl nebo Hitrádio City Brno. Hlavní rozdíl mezi veřejnoprávním a soukromým vysíláním je ten, že veřejnoprávní vysílání generuje zisk pomocí reklamy, ale svou tržbu vždy investuje zpět do svých aktivit. Zbylé finance získává z koncesionářských poplatků a dotací. Na rozdíl od veřejnoprávního vysílání to soukromoprávní by bez reklamních sdělení nemohlo existovat. Mezi své posluchače se taky snaží zasadit co největší povědomí o své značce kvůli generování co největšího zisku. K velkému obratu u soukromých rozhlasových stanic také pomáhá zobecňování obsahu vysílání, aby byl poslouchán co nejvíce posluchači. Marek a Čichovský píšou, že jestliže soukromé rozhlasové stanice ovlivňují velké množství posluchačů, potom musí docházet i k jejich regulaci legislativními opatřeními. Ty se realizují prostřednictvím zákonů a dávají mediálním institucím určité mantinely, aby na jejich poli působnosti nevznikaly nekalé činnosti ,např. šíření propagandy (Marek, Čichovský 2011: 140). Podobná opatření jsou zřízená i pro reklamu. Rozhlasové vysílání je hlídáno legislativním orgánem, Radou České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání (RRTV), a veřejnoprávní vysílání je hlídáno ještě zvláštními regulacemi pod dohledem Rady Českého rozhlasu.

V Olomouci byla snaha založit vlastní rozhlasovou stanici už ve 20. letech 20. století, ale k samotnému vysílání došlo až po druhé světové válce. Olomoucký rozhlas začal poprvé vysílat v neděli 9. ledna 1949, byl však personálně podřízen Brnu, ale měl možnost vlastního vysílacího času a možnost vstupu na celostátní program. Až 15. října 1956 začalo samostatné vysílání Československého rozhlasu Olomouc v rozhlase po drátě i rozhlasem bezdrátovým. (Jeřutová, Běhal 2003: 253). Roku 1960 se olomoucké rozhlasové studio stalo kvůli reorganizaci státní správy pobočným studiem krajské stanice Československému rozhlasu Ostrava. V té době se ostravské studio zaměřovalo na průmyslová a ekonomická témata, kdežto olomoucká redakce se věnovala spíše kulturním a osvětovým tématům. V srpnu 1968 olomoucké studio poskytovalo lidem rady, útěchu a informace v rozbourané době. Následně

normalizační čistky po roce 1968 v olomouckém rozhlasu způsobily, že z původních dvaceti lidí zůstalo na olomoucké stanici pouze lidí pět. Převážně se tady vyráběly pořady pro mateřskou stanici Československého rozhlasu Ostrava, pod kterou olomoucký rozhlas spadal. I přesto v Olomouci zůstalo velké množství technického i programového zázemí a vybavení, které v 90. letech přispělo k obnovení samostatného vysílání. Nová doba začala pro olomoucké studio po sametové revoluci, kdy se v pondělí 3. ledna 1994 ve 13 hodin začalo novodobé vysílání Českého rozhlasu⁹ Olomouc. (tamtéž 358).

1.4. Rozhlasový moderátor

V rozhlasu moderátor představuje člověka, který se uplatňuje především v živém vysílání a posluchače provádí vysílaným programem. „*Je to tvůrčí pracovník, který zpravidla spojuje několik tradičních rozhlasových či televizních profesí – redaktorskou, hlasatelskou, reportérskou, ale i komentátorskou a částečně také režisérskou a dramaturgickou. Moderátor interpretuje předem připravené texty, avšak značná část jeho produkce je zpravidla založena na osobité schopnosti improvizace, opírající se o široký všeobecný přehled*“ (Maršík, moderátor in Halada, Osvaldová 2017: 151). Funkci moderátora v Českém rozhlasu v Olomouci zastává René Jančík, Zora Ježková, Tomáš Kedzior, Hana Písková, Vít Šoukal, Bořek Volný nebo Dita Vojnarová. Medailonky vybraných moderátorů viz níže.

Rozhlasový moderátor je hlasem rozhlasové stanice. Důležité je především to, aby byl při vystupování na mikrofon přirozený a tím dal vysílání lidský rozměr. Moderátor může svým vystupováním na mikrofon, talentem, ale i osobností přilákat nové posluchače, nebo stanici zvýšit hodnocení. V mnohých případech si posluchač naladí určitou stanici, protože ví, jaký moderátor hodinu uvádí. Například u starších lidí je to pochopitelné. Jsou sami a moderátor jim

⁹ Pokusy o první rozhlasové vysílání na území Československa začaly ještě před rokem 1923. Z pražské Petřínské rozhledny byl 28. října 1919 u příležitosti výročí vzniku Československé republiky odvysílán první rozhlasový pořad, složený ze slova a hudby. (Krupička 2020). Regulérní rozhlasové vysílání bylo zahájeno 18. května 1923 ve 20.15 ze stanu, zapůjčeného od skautů, v Praze-Kbelích a součástí vysílání bylo krátké ohlášení a koncert. (Krupička, Křížová 2017). Jako vysílací společnost byl však Radiojournal ustanoven až 7. června 1923. Po Velké Británii se tak Československo stalo druhou evropskou zemí, která měla své vlastní rozhlasové vysílání. Průkopníky rozhlasového vysílání byli novinář Miloš Čtrnáctý, člen Spolku českých žurnalistů, Eduard Svoboda, podnikatel v oblasti radiotelefonie a Ladislav Šourek, ředitel firmy pro výrobu rozhlasových přijímačů Radioslavia. Tito muži založili společnost Radiojournal, v níž většinu kapitálu držela Šourekova firma Radioslavia. Stát se podniku vzdáleně a nepřímou účastníkem prostřednictvím podílu v Radioslavii. Příslušnou licenci k provozování rozhlasového vysílání dostali od, dnes již neexistujícího, Ministerstva pošt a telegrafů. Hlavním zdrojem zisku společnosti Radiojournal byly koncese, poplatky z vlastnictví rozhlasových přijímačů. „*Z hlediska činnosti samotné rozhlasové společnosti lze období bezprostředně po zahájení vysílání charakterizovat slovy jako improvizace, primitivnost technických a provozních prostředků, technické a finanční problémy, programová orientace na živou a klasickou (vážnou) hudbu a burzovní zprávy, nedostatek posluchačů, vysoké náklady na poslech rozhlasu... Zároveň to je ale doba mimořádného nadšení pro rozhlas a snahy jej vybudovat a dosáhnout úspěchu.*“ (Čábelová 2003: 35).

dělá společnost. Moderátor se stává společníkem tím spíš, když lidé vědí, v jaký den a v jakou hodinu ho naladí. Úkolem moderátora ale není svou pozornost zaměřovat na své stálé posluchače, ty má prakticky jisté. Svou pozornost věnuje těm posluchačům, kteří jsou pravidelnými posluchači jiné stanice, a právě ty se snaží přetáhnout ke své stanici. Praxe ukazuje, že role moderátorů je v rozhlasovém vysílání nenahraditelná a opravdu jsou to oni, kdo dokážou boj o posluchače často rozhodnout (Navrátil 2006: 48). K tomu, aby se moderátor stal mezi posluchači oblíbeným a svoji profesi mohl vykonávat a mohl být hlasem Českého rozhlasu nebo jiné stanice, potřebuje mít určité předpoklady. Těmi základními jsou:

- a. „Hlasové dispozice – rozhlasový moderátor není vidět, proto jsou požadavky na jeho hlasový projev a výslovnost velmi vysoké. Hlas by měl mít příjemný, obecně se dá říct, že rádio má rádo hlubší hlasy.*
- b. Talent – moderování se dá bez talentu naučit jen velmi těžko, je to specifická dovednost. Charakteristickými rysy talentovaného moderátora jsou vysoká inteligence a empatie, schopnost vést rozhovor, umění okamžité reakce a improvizace.*
- c. Vědomosti – obecně platí, že moderátor by měl být v informacích krok před posluchači, protože se to od něho očekává. Má mít všeobecné znalosti – informace o aktuálním dění ve společnosti.*
- d. Pracovitost a týmovost – moderátora by měla jeho práce hlavně bavit. Musí neustále pracovat na hlasovém projevu, na technické stránce zdatnosti, všeobecném rozhledu, každodenní přípravě. Součástí je i příprava na další vysílání. Moderátor prezentuje živě ve vysílání produkt práce celé redakce. Musí být proto schopen dobře vycházet se všemi ostatními kolegy v rozhlase – s editory, zprávaři, redaktory, produkčními, techniky, zvukaři.*
- e. Osobnostní předpoklady – ideální moderátor má všechny kladné lidské vlastnosti – je pozitivní, přátelský, inteligentní, komunikativní, příjemný, vnímavý. Moderátor musí být odolný vůči stresu a mít za všech okolností přehled“ (tamtéž: 48-49).*

Rozhlasový moderátor při výkonu své profese musí rozumět tomu, co posluchačům říká, musí správně interpretovat zprávy nebo fakta, o kterých informuje, a posluchač by si tak měl být jistý moderátorovou důvěryhodností. Boyd píše o vlastnostech, které by měl každý moderátor mít. To je věrohodnost, autorita, profesionalita, osobnost, srozumitelnost, vřelost a dobrý hlas (Boyd 1995: 127).

U pojmu moderátor se můžeme setkat s více definicemi. Petráčková a Kraus definují pojem moderátora jako redaktora nebo autora přednášených zpráv, který je ale také rozhlasovým

hlasatelem nebo vedoucím odborné besedy. Definice je dále rozšířena tím, že moderátor je podle slovníku průvodcem publicistických nebo odborných pořadů a je to člověk, který pomocí spojujícího textu a úvodního slova upravuje různé zprávy do jednotlivých pořadů (Petráčková, Kraus 1995: 503, 504). A jako prostředníka mezi konzumenty daného pořadu nebo průvodce pořadem, diskuzí nebo besedou, kterou uvádí, řídí, prezentuje a vnímá moderátora Osvaldová s Haladou (2002).

1.5. Mediální rutiny

Mediální rutiny jsou teoretickým konceptem, vytvořeným na míru práci redaktora. V této práci se budu zabývat jen těmi mediálními rutinami, které jsem vyhodnotila jako relevantní a aplikovatelné i na moderátorskou práci. Na začátek krátce definuju, co to mediální rutiny jsou a jak se na ně v odborných knihách nahlíží.

Mediální rutiny jsou fungující a dlouhodobě zažitá pracovní postupy, jakými dané médium vyrábí své materiály. K používání mediálních rutin je náchylná každá mediální organizace, ať už je to rozhlasová nebo televizní stanice nebo tištěné periodikum (Burton, Jiráček 2001: 110). Podobně mediální rutiny definuje i Shoemakerová a Reese (1996: 100), kteří je definují jako „vzorové, rutinizované, opakující se praktiky a formy, které při své práci mediální pracovníci používají.“

„Novinářská práce je na jedné straně tvůrčí činností, na straně druhé vzniká v rámci hierarchizované organizace s pravidelně se opakujícími procesy produkce“ (Trampota 2006: 55). Hierarchizovanou organizaci si můžeme představit jako redakční kolektiv, který se podílí na vytváření mediálního obsahu. Mediální rutiny tak umožňují organizovat práci více lidem současně, čímž šetří čas nejenom celého redakčního kolektivu, ale i každého z nich (Burton, Jiráček 2001: 110). Autoři uvádějí jako ukázkový příklad rutiny používání žánrů.¹⁰

Mediální rutiny by se ale neměly využívat nadměrně, aby se z mediální organizace nestala pouze továrna na mediální obsah, ve které se jednotlivé mediální produkty, například rozhlasové vysílání, vyrábějí jednotným ustáleným způsobem. Na to upozorňuje Jiráček a Köpplová (2007: 76), kteří píšou o tom, že výsledné produkty poskytované médiu jsou umělou (společenskými normami a profesními zvyklostmi podmíněnou) a velmi předvídatou symbolickou konstrukcí skutečnosti poselství [...]. Na negativní dopad mediálních rutin upozorňuje i Trampota (2006: 57), který píše, že přílišná rutinizace může vést až ke snížení

¹⁰ Žánry Burton s Jiráčkem definují jako „ustálený, opakující se typ či kategorii mediálního produktu vyznačující se společnými rysy (tematickými, kompozičními či formálními).“ Takové žánry používá i Český rozhlas Olomouc při zpracovávání svých mediálních produktů, kdy redaktori vyrábí například pořady, připravují moderátorům reportáže, ankety nebo telefonáty do živého vysílání.

schopnosti flexibilně reagovat na neočekávané události, nebo také na to, že výsledné sdělení bude příliš zatížené pohledem profesionálních komunikátorů nebo PR agentur. Z toho vyplývá, že mediální rutiny usnadňují práci, ale musíme si při jejich užívání dávat pozor na to, abychom je nevyužívali se slepým přesvědčením o jejich správnosti.

1.5.1. Zdroje informací

Zdroje informací jsou důležité pro každého, kdo pracuje v médiích. To platí i pro práci moderátora, i když ten s nimi pracuje jiným způsobem než například redaktor nebo editor. Pro moderátora je důležité být kontaktní osobou, která má spoustu známostí a může je využít například jako hosty svých pořadů, nebo se od nich dozvědět něco, co by mohlo být podkladem pro vysílání. Konečný výběr zdroje je závislý na několika faktorech:

- a. „Předchozí vhodnost zdroje – větší šanci prosadit se má zdroj, který byl již ve zpravodajství využit.*
- b. Produktivita zdroje – zdroje jsou vybírány na základě jejich schopnosti pravidelně dodávat informace, které už posléze novinář nemusí složitě zpracovávat.*
- c. Spolehlivost – novináři si vybírají zdroje, které jsou spolehlivé a svou spolehlivost již dříve potvrdily svým jednáním.*
- d. Důvěryhodnost – důvěryhodnost hraje roli zejména v situacích, kdy novinář není schopen informace rychle ověřit, a tak se obrací na zdroje, které jsou schopny poskytnout nestranné a nezaujaté informace.*
- e. Autorita – novináři si v případě možnosti výběru vybírají zdroje, které mají oficiální postavení a vyšší autoritu.*
- f. Schopnost vyjadřování – na informační zdroje je kladen požadavek, aby informace formulovaly jasně a pokud možno co nejzajímavějším způsobem“ (Herbert Gans in Trampota 2006: 86–87).“*

Podle Trampoty (2006: 87) je určitý zdroj informací využit tím spíš, čím větším počtem těchto faktorů bude oplývat. Informační zdroje ale v konečné fázi mají jen malou moc se prosadit. Jestli je informační zdroj vhodný pro určitý mediální produkt, nebo bude použit k tvorbě mediálního obsahu, rozhoduje novinář (v našem případě moderátor, který svůj výběr ještě musí konzultovat s editorem pozn. autorky) (Trampota 2006: 84).

Zdrojem informací ale nemusejí být pouze lidé. Zahraniční autor Leon Segal (in Trampota 2006: 84) definoval tři typy komunikačních kanálů – rutinní, neformální, iniciované, které novinářům slouží jako zdroj informací. Mezi rutinní zdroje patří veřejná vystoupení, tiskové

zprávy a konference, ale i soudní stání. Neformální typ zdroje se k žurnalistovi dostane alternativně. Můžou to být informace, které byly původně zatajovány nebo zprávy původně pocházející od jiných organizací. Zdroje iniciované jsou založené na aktivní práci žurnalisty, který samostatně přichází s vlastními daty nebo analýzami postavenými na ověřitelných faktech.

1.5.2. Výběr a nastolování témat

Výběr událostí nebo témat pro vysílání se zvláště ve veřejnoprávním médiu, jakým je Český rozhlas Olomouc, snaží opřít o objektivizační výrobní postupy. Produkce mediálních produktů a výběr témat je však nevyhnutelně spojená s nastavením konkrétní mediální organizace nebo s prací konkrétního redaktora nebo editora, který v konečné fázi rozhodne o tom, co ve vysílání dostane prostor. „*Výběr událostí a témat, které obecně to či ono médium zpravodajsky pokryje, je velmi složitý a komplikovaný proces, který ovlivňují nejrůznější okolnosti – od osobnosti redaktora či editora, přes technické zpracování až po zájmy mediální organizace*“ (Čuřík a kolektiv 2012: 123). Rozhodnutí o tom, co bude publikováno, s sebou nese i to, jaké zprávy zveřejněny nebudou. Zprávy, které novinář vybere, tak ve veřejném prostoru nabývají většího významu, protože mohou být až už publikem, čtenáři nebo posluchači diskutovány, na rozdíl od zpráv, které se do mediálního prostoru nedostanou. S tímto problémem souvisí několik pojmů.

Jedním z pojmů je agenda setting, tzn. že: „*média si vybírají, o čem a jak budou referovat. Tento aspekt činnosti médií se zpravidla označuje výrazem nastolování agendy či uvádění témat (někdy též agenda setting, protože je to koncept přicházející z anglofonního prostředí) a tím se média podílejí na formování veřejné agendy*“ (Burton a Jiráček 2001: 239). Weaver (in Trampota 2006: 113) mluví o tom, že k nastolování témat slouží dva základní principy. Jedním z nich je to, že média neodráží realitu skutečnou, ale tuto realitu vybírají a tvoří ji. Druhým je to, že média kladnou důraz na relativně málo témat z určitého časového úseku, a proto se stává, že veřejnost nastolená témata vnímá důležitěji než jiné.

Dalším z pojmů je gatekeeping. Prakticky se jedná o rozhodnutí mediálních pracovníků, které mediální sdělení projde přes tzv. bránu a bude šířeno dál do světa, a které sdělení zůstane za touto bránou.

Nutné je zmínit i pojem gatekeepera. To je člověk, který činí finální rozhodnutí o tom, jaké mediální sdělení nakonec bude publikováno a v jaké podobě. V našem případě to je editor¹¹,

¹¹ Editory Českého rozhlasu Olomouc jsou Martin Dostál a Andrea Bzonková.

který kontroluje podobu všech příspěvků předtím, než jsou vysílány. U veřejnoprávního média je zároveň také důležité, aby médium dávalo stejný prostor všem názorovým skupinám.

Posledním z pojmů jsou zpravodajské hodnoty. Ty zvažuje každý novinář při výběru témat, o kterých si myslí, že budou pro lidi zajímavá. Zpravodajské hodnoty jsou prakticky témata, o nichž se ví, že zaujmou posluchače, čtenáře nebo publikum sdělovacích prostředků. Podle Burnsové (2004: 63) sem patří:

- a. „dopad (souvisí se vztahem zprávy k životu publika)*
- b. časový rozměr (vztahuje se k informacím, které lidem pomáhají zorganizovat si život – předpověď počasí, stávka řidičů)*
- c. blízkost (souvisí s tím, jak blízko čtenáři se daná událost odehrává – autonehoda v sousedství)*
- d. konflikt (zpráva musí obsahovat více než jeden pohled)*
- e. naléhavost (značí, do jaké míry je téma v daném čase naléhavé – například životní prostředí je dnes naléhavější téma než kdy dříve)*
- f. novost (má vysokou zpravodajskou hodnotu)*
- g. relativita (nejsložitější a nejsubjektivnější zpravodajská hodnota)“*

1.5.3. Tvorba rozhlasového programu

Po vybrání relevantního zdroje informací a vhodného tématu přichází na řadu zpracování, tedy tvorba mediálního obsahu. Ta záleží na tom, pro jaký typ média je obsah určený. Tím od sebe můžeme odlišit televizní pořady, rozhlasové reportáže nebo článek v časopisu. Specifické rysy každého mediálního produktu jsou určeny „*technologickou povahou jednotlivých médií, vyjadřovacími prostředky, které tato média nabízejí, výrobními postupy, jež se v nich ustálily, a povahou očekávání zformovaného v představách a chování potenciálních příjemců [...]*“ (Jiráková a Köpplová 2015: 238–239).

Tvorba rozhlasového programu v Českém rozhlase v Olomouci spadá pod šéfa programu a editora. Ti určí různé náměty pro zpracování podle relevance pro posluchače, nebo podle ročního období nebo opakovatelnosti ve vysílání. Editor je zodpovědný za celý program vysílání. Má na starost konečnou úpravu textů a všechny mediální produkty před jejich vydáním nebo vysíláním musí vidět nebo slyšet (Halada, Osvaldová 2017: 79). Moderátor se v tomto směru na tvorbě programu příliš nepodílí. Vysílání je pro něj prakticky připraveno a jeho hlavní cílem je vytvořeným programem provést tak, aby jednotlivé prvky spojil a posluchače zaujal.

Hlavními kompozitory rozhlasového programu jsou v Českém rozhlase Olomouc zpravodajští a publicističtí redaktori. Ti vytváří jednotlivé příspěvky, ať už to jsou rozhlasové

pořady, reportáže, ankety nebo telefonáty do živého vysílání. „*Psát a komponovat text do jeho konečného tvaru je pro mnohé novináře to pravé umění a také to skutečně vzrušující a lákavé na jejich profesi. Každý novinář by určitě měl být schopen dobře sestavovat texty*“ (Russ-Mohl, Bakičová 2005: 127). To platí i o práci rozhlasového redaktora. Každý redaktor se na natáčení připravuje jinak, ale například já si pro natáčení vytvořím scénář s otázkami, promem a ohlášením¹², které mi následně pomůže při tvorbě výsledného příspěvku. Dobrý scénář je pro mě základem úspěšné reportáže. Výsledný příspěvek redaktoři olomouckého rozhlasu vkládají do programu OpenMedia, do kterého má přístup každý redaktor, editor i moderátor. Kromě zvukové stopáže redaktoři do programu píšou promo, ohlášení, někdy odhlášení a vypisují lidi, se kterými příspěvek natáčeli. Promo, ohlášení i odhlášení jsou určené moderátorovi, který je nejdříve na začátku hodiny promuje a před uvedením do vysílání je ještě ohlásí. Někdy je potřeba ještě příspěvek odhlásit, například když je u příspěvku nějaká dodatečná informace. Příspěvek může jít do vysílání až po schválení editorem, který si ho musí poslechnout a následně schválit. Až poté tzv. propadne do vysílání a moderátor ho může pustit.

Jak už bylo řečeno, nedílnou součástí rozhlasového programu je reportáž. Ta rozvíjí obyčejnou zprávu o dojmy a vlastní pocity autora, který je v reportáži bohatě popisuje a snaží se klást důraz na detaily. Dobrá reportáž se navíc pozná i osobitým vztahem autora k tématu. Autor se snaží posluchače zaujmout a vtáhnout do děje. „*Pro začátek platí, že je nutné vtáhnout publikum do děje, tj. vzbudit zvědavost a zájem pomocí charakteristického detailu nějaké epizody nebo pozorování*“ (Russ-Mohl a Bakičová 2005: 57). Délka reportáže se v Českém rozhlase pohybuje mezi minutou a půl a dvěma minutami deset. Dalšími typy rozhlasových příspěvků, o kterých se v této práci zmíním, jsou ankety a rozhlasové pořady. Ankety redaktoři Českého rozhlasu natáčejí vždy venku mimo redakci. Musí se v nich objevit názor veřejnosti na nějaké téma. Ankety mívají zhruba stejnou stopáž jako reportáže. Naopak mnohem víc prostoru dostávají ve vysílání rozhlasové pořady. Měla jsem možnost natáčet pořad Přímě z místa, u kterého je délka stopáže 20 minut. Redaktor se tak nemusí soustředit jen na nejdůležitější prvky, ale může zabíhat i do detailů.

Technologický vývoj posledních několika desetiletí zapříčinil to, že redaktor už není jenom člověk, který by měl bezchybně ovládat pravopis a stylistiku, ale je to i člověk, který musí mít technické dovednosti k tvorbě mediálních obsahů. Těmito dovednostmi jsou například obecně práce s počítačem, internetem nebo práce s počítačovými programy, které redaktorům

¹² Promo a ohlášení se píše do programu OpenMedia, do kterého má přístup každý redaktor. Tento program má k dispozici i moderátor, který do něho během moderace nahlíží, a před puštěním příspěvku ve vysílání ho nejdříve promem a potom ohlášením uvede do vysílání. Posluchač se tak dozví, co ve vysílání uslyší.

umožňují stříhat zvuk nebo příspěvky editovat pro vysílání. Výhodou těchto technologií je to, že redaktorovi umožňují pracovat prakticky odkudkoliv, a jeho práce tak není vázaná na místo redakce.

Na tvorbě rozhlasového programu se podílejí i další lidé. Například režisér, kterým je v Českém rozhlasu Tomáš Soldán, a který se stará například o natáčení audioknih nebo uměleckých příspěvků. Dalšími lidmi jsou zprávaři, kteří si na každou celou hodinu od 5 hodin ráno do 19 hodin odpoledne připravují zprávy. V dopoledním vysílání navíc mají zprávy co půl hodiny.

1.5.4. Organizace práce moderátorů

Mediální produkt se vytváří v mediální organizaci, která svým typem ovlivňuje to, jakou podobu mají výsledné mediální produkty. Například Česká televize má jiné mediální produkty než Český rozhlas nebo Deník. Bez ohledu na typ mediální organizace se však na výsledném produktu nikdy nepodílí pouze jeden člověk, ale produkt je výsledkem několika pracovníků. Každý pracovník se specializuje na něco jiného a podílí se na vytváření různých prvků. Například u rozhlasové reportáže se na ní nejdříve podílí editor s redaktorem, kteří vymyslí téma, potom samotný redaktor, který reportáž zpracuje, následně ji musí editor schválit, a nakonec reportáž uvede a pustí ve vysílání moderátor. A celý postup může začít nanovo. Mediální komunikace je do značné míry produkovaná kolektivně a její výstupy jsou výsledkem něčeho, co by mohlo být považováno za shodný nebo kompromisní názor. (Burton a Jiráček 2001: 114).

Plánování je hned za dobrou komunikací v kolektivu další nedílnou součástí organizování redakční práce. Redaktory mnohdy tlačí čas uzávěrek a při své práci si pomáhají zaběhlými postupy mediálních rutin. Mediální rutiny však mohou vést k rutinizaci práce a zejména dlouholetí zaměstnanci časem mají problém měnit svůj zažitý stereotyp (Russ-Mohl a Bakičová 2005: 197). Uzávěrky jsou nejenom v tištěných periodících, ale i v rozhlasových stanicích. V Českém rozhlasu Olomouc se redaktor řídí rozhlasovým programem, ve kterém vidí, na kdy jsou jeho příspěvky naplánovány, a odevzdat je musí tak, aby si je stihl editor poslechnout před jejich vysíláním. „V televizní a rozhlasové produkci jsou stanoveny uzávěrky proto, aby bylo možné naplánované pořady zařadit do vysílání“ (Burton a Jiráček 2001: 104). Rozhlasové stanice svým posluchačům propagují to, co můžou následně ve vysílání slyšet, a tak se termín uzávěrek formuje do podoby jakéhosi společenského závazku (tamtéž: 104).

Práce v redakci se ve většině médií organizuje na redakčních poradách. Obecně se na poradách řeší to, co bude jaký redaktor zpracovávat, aby náhodou stejné téma nezpracovávalo

více redaktorů zároveň. Příspěvky jsou na poradách rozváděny a s ostatními konzultovány, aby byla posouzena jejich vhodnost a relevance. Na poradách se řeší i témata, která budou potřeba zpracovat časem, aby redaktoři měli možnost se na témata připravit. (Russ-Mohl a Bakičová 2005: 203).

1.5.5. Specifika moderátorské profese

Jak bylo zmíněno v kapitole rozhlasový moderátor, nejen že moderátor musí mít k výkonu hlasatelské profese určité předpoklady, ale také během výkonu své profese musí být naprosto nestranný, objektivní a neutrální. Zvlášť to platí u veřejnoprávní stanice, jakou je Český rozhlas Olomouc, kde by moderátor neměl dát najevo ani své postoje, city nebo emoce. „Profesionálové mají povinnost, aby byla jejich práce natolik zbavena předsudků, jak je to jen lidsky možné. A možné to je jen tehdy, když si člověk uvědomí své osobní předpojatosti, názory a předsudky a vyváží je tím, že je naprosto spravedlivý k opačným názorům.“ (Boyd 1995: 130).

K určitým specifickým práce moderátora patří i práce s playlistem, který moderátor dostane připravený a zasahovat do něj prakticky nemůže. Dalším prvkem jsou moderátorské vstupy. Jejich důležitým prvkem je identifikace rozhlasové stanice, tzn., že moderátor posluchači připomíná, jakou rozhlasovou stanicí poslouchá. Moderátor může k identifikaci stanice použít svůj hlas nebo znělky, lépe řečeno džingly, které jsou už předem nahrané a moderátor je do vysílání pustí například po písničce nebo po reklamě.

Přes zařazování znělek (džinglů) do vysílání jsme se dostali k dalším náležitostem, co musí moderátor během vysílání dělat, a to je spojování programových prvků v jeden celek. Jednotlivými programovými prvky jsou například zpravodajství, telefonáty, moderátorské vstupy nebo reklamní bloky. Tyto prvky nebývají ve své stopáži konstantní, ale délka vysílací hodiny pokaždé stejná je. Moderátor tak musí všechny programové prvky do vysílání poskládat tak, aby se tam všechny vešly, a v tomto případě může zasahovat i do playlistu a případně písničku o kousek zkrátit a vysílací hodinu tak upravit do výsledné stopáže.

Zastavme se na chvíli u typech moderátorů, které rozlišujeme podle specializací na:

- a. „**Průvodce vysíláním** (programový hlasatel, hostitel – anglicky host) – je to reprezentant stanice, ohlašuje programové celky, pohotově reaguje na změny, chyby či poruchy. Má sympatické chování, explicitní, esteticky působivou dikci. Tyto klasické hlasatele v současné době nahrazují tzv. spíčkři, kteří hlásí počasí, sportovní zprávy, dopravní situace.
- b. **Průvodce pořadem** (hlasatel, redaktor, reportér – anglicky anchorman) – rozlišují se pořady mnoha druhů (zpravodajské, společenské, zábavní, hudební), složky závažných

a delších zpravodajských pořadů na prestižních stanicích moderátoři jen uvádějí, ve skromnějším vysílání je i čtou.

- c. Redaktor, reportér** – vede rozhovory a telefonní hovory, pouští písničky na přání. Patří sem i zprávaři a komentátoři – redaktori, zpravodajové a publicisté, kteří sbírají, upravují a někdy i vysílají reporty. Profesionální slang užívá označení zprávař ve významu čtenáře zpráv (*newsreader*) a autora zpráv (*newscaster*), může být jejich redaktorem – zpracovatelem nebo tvůrcem na základě autentického sledování události.
- d. Diskžokej** – je to moderátor specializovaný na výběr, uvádění a komentování pořadů populární hudby, skladeb, jejich autorů, interpretů a distributorů. “ (Bartošek 2005: 44)

Ať už je to kterýkoliv typ z výše uvedených moderátorů, všichni by měli být otevření vůči svým posluchačům. Moderátor, který chce navázat kontakt s posluchači, by měl dbát na bezchybný jazykový projev a svá sdělení dávat do obecných souvislostí, aby zprávy byly pro posluchače lépe srozumitelné a pochopitelné. Zároveň by moderátoři neměli přistupovat ke svým posluchačům jako k masám lidí. Každý posluchač je jedinečný a je to právě on, kdo se rozhodl daného moderátora nebo stanici poslouchat. Oproti audiovizuálním médiím mají však čistě rozhlasové stanice jistou nevýhodu v tom, že posluchači moderátory nevidí a nemůžou vnímat jejich gesta nebo mimiku, která je důležitou součástí každého hlasového projevu. Je to jedním z mnoha specifíků rozhlasové práce, kdy moderátoři musí umět velmi dobře pracovat se svým hlasem, protože jedině tím můžou své posluchače zaujmout a přesvědčit k tomu, aby si ho naladili i příště a nepřeladili na jinou stanici. S příchodem moderních technologií se ale toto částečně změnilo, protože například v Českém rozhlase v Olomouci jsou ve vysílacím studiu nainstalované kamery, kterými může posluchač do studia nahlédnout.

Jak bylo zmíněno výše, pro rozhlasového moderátora je velmi důležitý jeho kultivovaný hlasový projev. Moderátoři veřejnoprávní rozhlasové stanice se navíc musí řídit i Kodexem Českého rozhlasu¹³, který mimo jiné říká, že: „*Moderátoři, hlasatelé a redaktori musí působit jako vzor správného užívání jazyka s ohledem na skutečnost, že posluchači mohou takovému vyjadřování přikládat normotvorný význam. Pracovníci jsou povinni se vyjadřovat v pořadech zásadně spisovným jazykem, ledaže by citovali jinou osobu nebo by použili nespisovného výrazu odpovídalo situaci*“ (Kodex Českého rozhlasu 1997).

Rozhlasoví moderátoři by měli jít do vysílání bez předsudků, měli by být nestranní, objektivní a neutrální, měli by používat vhodné jazykové prostředky a správně s nimi zacházet,

¹³ Kodex Českého rozhlasu dbá na to, aby si Český rozhlas zachoval obraz veřejnoprávního média, a to jak v oblasti svého vysílání, tak ze stran svých zaměstnanců.

mít kultivovaný a srozumitelný projev, být na vysílání připraveni a měli by být vůči svým posluchačům otevření. Mezi další specifika jejich práce patří i to, že by měli správně dýchat a artikulovat, měli by mít vhodné tempo řeči, měli by správně mluvit na mikrofon a také by měli dbát na správnou intonaci a frázování řeči pomocí vhodně zvolených pauz a v neposlední řadě by moderátoři měli být i dobře naladěni, aby vystupovali mile, vřele a vstřícně, protože i emoce a aktuální rozpoložení na posluchače působí.

1.5.6. Technické zázemí moderátorů

Aby moderátor mohl odbavovat vysílání, tzn. zajišťovat a koordinovat odvysílání všech příspěvků, ze kterých se rozhlasový program skládá, potřebuje k tomu řadu technického vybavení. Mezi tímto vybavením nemůže chybět mixážní pult, mikrofony, počítač a programy, které má každá rozhlasová stanice jiné. Bez technického vybavení by rozhlasové vysílání nebylo možné.

2. Metodologická část

2.1. Cíl výzkumu a výzkumné otázky

Hlavním cílem výzkumu je zjistit a popsat zavedené mediální rutiny moderátorů Českého rozhlasu Olomouc. Dílčím výzkumným cílem je zjistit, jak se jejich mediální rutiny měnily v průběhu času. K naplnění cílů jsem použila kvalitativní výzkum s technikou polostrukturovaných rozhovorů a zúčastněného pozorování. Polostrukturované rozhovory jsem vedla s pěti olomouckými moderátory Českého rozhlasu. S Ditou Vojnarovou, Zorou Ježkovou, Vítem Šoukalem, Tomášem Kedziorem a Reném Jančíkem. Abych mohla lépe uchopit danou problematiku, rozhovory jsem vedla i s dalšími pracovníky Českého rozhlasu Olomouc. A to se zprávařem Janem Faltýnkem, s editorem Martinem Dostálem a vedoucím programu Jiřím Matějí a ředitelem rozhlasu Josefem Podstatou, který mi během rozhovoru pomohl dát věci do obecnějších souvislostí. Metodu zúčastněného pozorování jsem aplikovala ve vysílacím studiu olomouckého rozhlasu, kam mě pozvala na své vysílání Dita Vojnarová, a metodu jsem používala i během svojí externí práce redaktorky publicistiky.

Práce zkoumá rutinní postupy, jaké moderátoři uplatňují při tvorbě vysílání od výběru zdroje informací, ze kterého čerpají, výběru témat, o kterých během vysílání mluví, práci s technikou, kterou používají, tvorby rozhlasového vysílání, specifik práce rozhlasového moderátora až po organizaci práce, kterou si mezi sebe jednotliví pracovníci dělí. Hlavní výzkumnou otázkou této práce je: Jaké jsou mediální rutiny moderátorů Českého rozhlasu Olomouc? Vedlejší výzkumnou otázkou je: Jaká změna měla v průběhu doby dopad na mediální rutiny moderátorů Českého rozhlasu Olomouc? Základem teoretického oddílu této bakalářské práce je odborná literatura autorů, kteří se věnují médiím a zvláště regionální žurnalistice, a vlastní zkušenost získaná činností v olomouckém rozhlase.

2.2. Kvalitativní výzkum

Pro dosažení zmíněného cíle jsem zvolila kvalitativní výzkum a techniku polostrukturovaných rozhovorů s pracovníky Českého rozhlasu Olomouc a techniku zúčastněného pozorování v olomoucké rozhlasové stanici. Tento typ výzkumu jsem zvolila z toho důvodu, protože kvantitativní výzkum by kvůli provedeným redukciím a standardizaci nebyl pro můj výzkum dostatečně citlivý a nedokázal by zachytit drobnosti a okrajové jevy. Navíc jak se shodně píše v knížkách od Miroslava Dismana (2011) i Renáty Sedlákové (2014), předmětem výzkumu kvalitativních metod bývá zachycení běžného a každodenního života lidí v jejich přirozených podmínkách. A přesně to jsem chtěla zkoumat i u olomouckých moderátorů. Jejich každodenní činnost a rutiny ve vysílacím studiu. Kvalitativní výzkum jsem

si zvolila i z toho důvodu, protože jsem věděla, že budu pracovat s měkkými daty, která jsou charakteristická právě pro kvalitativní typ výzkumu. Tzn. s daty, která mají zpravidla podobu dlouhých slovních výpovědí či zápisů nebo vyobrazení. (Sedláková 2014: 51). Do kontrastu to porovnám s daty tvrdými, která jsou specifická pro kvantitativní typ výzkumu. Tvrdá data mají často numerický charakter nebo jsou na čísla převáděna (tamtéž).

2.2.1 Polostrukturované rozhovory a otázky pro respondenty

Jak už bylo v práci několikrát zmíněno, pro výzkum jsem použila kvalitativní výzkum, a jednou z mých metod byly polostrukturované rozhovory s vybranými respondenty. U polostrukturovaných rozhovorů závisí jejich struktura čistě na tazateli. Ten také určuje, jakým způsobem získá potřebné informace, a zároveň může měnit jak pořadí otázek, tak jejich formulaci v závislosti na dané situaci. (Hendl 2016: 178) „*Polostrukturovaný rozhovor usnadňuje práci s časem a umožňuje rozhovory s respondenty realizovat strukturovaněji, což vede i k lehčímu srovnání. Díky tomuto typu rozhovoru má tazatel také možnost využít vlastní zkušenosti i perspektivu*“ (tamtéž: 178-179). Strukturu rozhovorů jsem tvořila na základě kapitoly 1.5. mediální rutiny v teoretické části této práce. I když se sady otázek např. pro moderátora, nebo zprávaře a editora lišily (viz níže), tak všechny otázky se věnovaly zdrojům informací, výběru a nastolování témat, tvorbě rozhlasového programu, organizaci práce v redakci, specifickým moderátorské profese a technickému zázemí moderátorů.

Pro rozhovory s respondenty jsem měla předem připravenou sadu otázek. Tu jsem však měla pro moderátory, zprávaře, editora, vedoucího programu a ředitele jinou. A to z toho důvodu, že sada otázek pro moderátora by byla například pro zprávaře nebo editora irelevantní. Navzdory předem připraveným otázkám jsem se v průběhu rozhovoru musela uchýlit i k doplňujícím dotazům, jejichž přesný transkript se nachází v přílohách této práce. Všechny rozhovory jsem s respondenty dělala v nové budově Českého rozhlasu Olomouc a nahrávala je na nahrávací zařízení. S každým respondentem jsem rozhovory dělala zvlášť. Nejrozsáhlejší výpověď mi poskytla moderátorka Dita Vojnarová (1 hodina a 37 minut) a nejkratší moderátorka Zora Ježková (32 minut). Domnívám se, že výrazný nepoměr délky stopáže u moderátorek byl způsobený tím, že s Ditou Vojnarovou jsem dělala rozhovor jako první a se Zorou Ježkovou jako poslední. U posledního rozhovoru jsem neměla potřebu doptávat se na tolik věcí jako u prvního, protože spousta věcí se mi u moderátorů začala opakovat.

2.2.2. Zúčastněné pozorování

Druhou metodu, kterou jsem v rámci svého kvalitativního výzkumu použila, byla metoda zúčastněného pozorování. Disman (2011) ji formuluje jako „styl výzkumu, ve němž výzkumník participuje na každodenním životě lidí, které studuje. Já jsem metodu zúčastněného pozorování aplikovala přímo v budově Českého rozhlasu, kde jsem byla na dvou násleších v živém vysílání u Dity Vojnarové, která moderovala pořad Apatyka. Volba metody zúčastněného pozorování se mi nabízela i proto, že sama v Českém rozhlase pracuji a s moderátory běžně přicházím do kontaktu a jejich činnost mám tak možnost sledovat velmi zblízka. Práci moderátora jsem měla možnost sledovat i tehdy, když jsem vykrývala zprávařskou směnu a s moderátorem jsem musela interagovat mnohem víc než z mé běžné pozice externí redaktorky publicistiky a měla možnost jejich práci sledovat zase z jiného úhlu pohledu. Zúčastněné pozorování mi přineslo lepší vhled do moderátorské činnosti, než kdybych se o ni zajímala pouze strukturovanými rozhovory.

2.4. Výzkumný vzorek

Kvalitativní typ výzkumu se promítl i do výběru mého výzkumného vzorku. Ten se skládal z pěti moderátorů, a abych lépe pochopila jejich práci, vybrala jsem i další pracovníky s odlišnými pozicemi, jejichž práce se ale s činností moderátora prolíná. Můj vzorek moderátorů doplnil vedoucí programu, editor, zprávař a ředitel Českého rozhlasu Olomouc. Výzkumný vzorek mi tak tvořilo dohromady devět lidí a v takovém případě není možné ani kvantitativní výzkum aplikovat, protože ten „zkoumá větší celky prostřednictvím hromadných dat [...]“ (Sedláková 2014: 49). Kvalitativní šetření přináší značné množství informací o několika jedincích, které není zobecnitelné na širší populaci, ale kdybych si vybrala kvantitativní šetření, získala bych omezené množství informací o určitém jevu nebo tématu od širokého okruhu zkoumaných jedinců. (Sedláková 2014: 51). A to jsem v mém případě nepotřebovala.

Výběr vzorku byl účelový. To znamená, že jsem výzkumné jednotky volila s určitým úmyslem. „Účelové výběry jsou vedeny plánem výzkumníka a jeho představou o cílové populaci a jeho rozhodnutím, co (kdo) by mělo být zkoumáno. Tento postup výběru zkoumaných jednotek neumožňuje širší generalizaci zjištění, je však vhodný pro případy, kdy není cílová populace přesněji uchopitelná a ohraničená. V závěru šetření, ale musí výzkumník přesně vymezit, pro jakou populaci jsou jeho závěry platné“ (Sedláková 2014: 99). Mým účelem bylo zkoumat moderátory Českého rozhlasu Olomouc a jejich mediální rutiny a to, jak se práce dalších vybraných mediálních pracovníků prolíná s jejich moderátorskou činností a jak ji

ovlivňuje, takže účelový výběr vzorku byl pro mě na místě. Do vzorku jsem zařadila moderátorky Ditu Vojnarovou a Zoru Ježkovou, moderátory Vítka Šoukala, Reného Jančíka a Tomáše Kedziora, vedoucího programu Jiřího Matějů, editora Martina Dostála, zprávaře Jana Faltýnka a ředitele Českého rozhlasu Olomouc i Ostrava Josefa Podstatu.

2.4.1. Medailony jednotlivých respondentů

Josef Podstata – ředitel Českého rozhlasu Olomouc a Českého rozhlasu Ostrava

Vystudoval Lékařskou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci a po několika letech na stejné univerzitě i ekonomiku. Pět let pracoval jako lékař na Klinice nukleární medicíny ve Fakultní nemocnici v Olomouci, ale těsně před druhou atestací odešel do médií. Dostal nabídku dělat ředitele soukromé rozhlasové stanice v Ostravě a od roku 1992 působí v regionálních médiích. Dva roky byl výkonným ředitelem Radia Sprint, 7 let byl ředitelem Hanáckých novin a Moravskoslezského dne, pět let byl majitelem rozhlasové stanice Radio Hity a 4 roky byl ředitelem marketingu a ředitelem regionu Morava ve společnosti Vltava Labe Media. V roce 2009 začal působit jako ředitel Moravského divadla Olomouc a od června roku 2013 je ředitelem dvou regionálních rozhlasových stanic Českého rozhlasu Olomouc a Českého rozhlasu Ostrava. Náplň jeho práce a náplň práce každého ředitele, manažera nebo šéfa, jak on sám říká, by měla být nejvíc v tom odstraňovat překážky, které omezují nebo brání v práci ostatních v týmu. V podstatě jde podle něj o to, aby lidé mohli dělat svoji práci ve správnou dobu, na správném místě a správným způsobem.

Jiří Matějů – vedoucí programu

V Olomouci studoval jak základní školu, tak následně i Gymnázium Jiřího z Poděbrad (dnešní Slovanské gymnázium) a poté studoval Vysokou školu ekonomickou v Praze. V roce 1992 nastoupil do tehdejšího rádia Haná.

V Českém rozhlase Olomouc pracuje od roku 2002 a od začátku roku 2014 pracuje jako vedoucí programu¹⁴. To znamená, že řeší vše, co souvisí s programem. Ať už to je programové schéma, které nastavuje, řeší s moderátory, kdy a jaké výstupy by měly být, jak se má moderovat, nebo jaké hosty by si mohli moderátoři do vysílání pozvat. Jako pod vedoucího programu pod něj nespádají jen moderátoři, ale i editoři, zprávaři a částečně i redaktori, kteří ale problémy primárně řeší s editory. Rád vytváří hudební pořady, např. Starý pecky.

¹⁴ Vedoucí programu je funkce, které se dřív říkalo šefredaktor, a odpovídala funkci šefredaktora tak, jak to známe třeba i z tiskovin apod. Šefredaktora však musela jmenovat Rada Českého rozhlasu, a tak když se funkce šefredaktorka přejmenovala na vedoucího programu, jmenování od Rady Českého rozhlasu už nebylo potřeba.

Martin Dostál – editor

I když chtěl být jako malý fotbalistou, nakonec už 15 let působí na různých pozicích v regionálních médiích. V Olomouckém deníku, kde pracoval předtím, než se stal jedním ze dvou editorů Českého rozhlasu Olomouc, byl sportovním redaktorem, vedoucím sportovní redakce, editorem zpravodajství i šéfredaktorem.

Od roku 2017 je editorem Českého rozhlasu Olomouc a jeho náplní práce je především koordinace činnosti jednotlivých úseků¹⁵, které se podílí na výrobě vysílání pro olomouckou stanici. Zároveň se snaží připravovat vysílání tak, aby bylo pro posluchače co nejzajímavější, nejpestřejší a zároveň co nejpřísněji splňovalo svoji nezastupitelnou úlohu veřejné služby.

Dita Vojnarová – moderátorka a redaktorka publicistiky

Vystudovala gymnázium v Bohumíně, a protože její cesta na začátku směřovala k učitelství, na vysoké škole začala studovat obor český jazyk a dějepis. Ve čtvrtém ročníku na vysoké škole vyhrála konkurz do divadelní hry, kterou realizoval pod hlavičkou Moravského divadla její spolužák David Drábek, následkem čehož v olomouckém divadle získala angažmá. Její angažmá po několika letech ukončila změna ve vedení divadla, které ji neprodloužilo smlouvu. V roce 2000 se vlastně náhodou dostala k rozhlasu, kam byl vypsán konkurz na moderátora. A i když do tehdejší sestavy hledali mužský hlas, část úvazku se našla i pro ni.

V dnešní době je redaktorkou publicistiky a moderátorkou. Jako redaktorka má na starost plnění proudového vysílání¹⁶, především dopoledních časů, ale i třeba víkendů. Jako moderátorka je většinou obsazována do dopoledního vysílání, ale poslední dobou ji můžete slyšet i v tom odpoledním. Moderuje proudové vysílání, každé pondělí má pořad Host ve studiu, který se dá dopředu předtočit a sestříhat, a ve čtvrtky moderuje pořad Apatyka, který je živým kontaktním pořadem s posluchači.

Zora Ježková – moderátorka

I když si sama nikdy nemyslela, že by mohla pracovat jako moderátorka, už přes 28 let pracuje v Českém rozhlase Olomouc. Na svoji první zkušenost za mikrofonem, kdy ještě nebyla moderátorkou a ve studiu byla jako host, vzpomíná tak, že i přes to, že měla stažený žaludek a pociťovala obrovský stres, tak v momentě, kdy se rozsvítilo červené světlo, všechen stres z ní

¹⁵ Úseky tvoří (podle Martina Dostála) redakce publicistiky, redakce zpravodajství, zprávaři, produkční, vedoucí vysílání a technici. Všechny činnosti jednotlivých úseků musí editor skloubit dohromady, aby se mohlo hladce vysílat.

¹⁶ Proudové vysílání plní redaktori třemi až čtyřmi příspěvky. Málokdy mají redaktori pro příspěvky zadání. Vychází z roční doby, lokality, ale také z toho, co se aktuálně ve společnosti děje. Z příspěvků se následně vytvoří proudová hodinka, kterou má za úkol moderátor odbavit a příspěvky ve vysílání promovat a uvést. Z toho plyne, že proudová hodinka není naplněna titulkovým, jasně daným pořadem, jakým je např. Host ve studiu nebo Apatyka

opadl. Pravidelně ji můžete slyšet v odpoledním vysílání. Moderuje i noční vysílání Noční linka na celostátním okruhu, kde si povídá s posluchači na určitá témata, a to v úterky a někdy v pátky. Její práce se dotýká rozhovorů s hosty, připravování autorských pořadů, které se týkají dobrých rad na nejrůznější témata.

Vít Šoukal – moderátor

K mikrofonu a rádiu se poprvé dostal v druhé polovině 90. let, kdy se v soukromém rádiu v Šumperku, ještě jako student střední školy ve svých 16 letech, ucházel o pozici moderátora. Tam dostal příležitost moderovat rána, jež moderoval jak na soukromých stanicích, tak které moderuje i teď už druhým rokem v Českém rozhlasu v Olomouci.

Vítek do olomouckého rozhlasu nastoupil v květnu 2021 a od té doby ho můžete pravidelně poslouchat každý všední den od pondělí do pátku od 5 do 9 hodin.

Tomáš Kedzior – moderátor

Po roce 1990 začínal s moderováním na soukromém Rádiu Hády a po několika letech a odprodeji Rádía Hády do sítě Kiss šel pracovat do Rádía Krokodýl.

V Českém rozhlasu Olomouc pracuje jako moderátor od srpna roku 1999. Na starost nemá jasně daný blok vysílání, slyšet ho můžete ráno, dopoledne, odpoledne, nebo i večer. Moderuje proudové vysílání, vlastní autorské pořady na starost nemá.

René Jančík – moderátor

V roce 2003 začínal v soukromých rádiích, kde v jednom z nich byl shodou okolností jeho prvním ředitelem Josef Podstata, pod kterým pracuje i nyní v olomouckém rozhlasu.

V květnu 2015 se dostal za mikrofon Českého rozhlasu Olomouc, a pokud nemá jiné povinnosti, tak ho na vlnách Českého rozhlasu Olomouc můžete slyšet v úterý a čtvrtky mezi 17. a 18. hodinou, kdy moderuje písničky na přání. Písničkami na přání bývají dechovka nebo cimbálová muzika.

Jan Faltýnek – zprávař

Studoval žurnalistiku na Univerzitě Palackého v Olomouci. V jeho 21 letech začal pracovat v rádiu Čas, kde byl 14 let. Potom, co rádio Čas zrušilo svoji olomouckou pobočku a z finančních důvodů se stáhlo do Ostravy, si dal roční volno a věnoval se svému čerstvě narozenému synovi. V srpnu 2020 začal pracovat v Českém rozhlasu v Olomouci jako externí

zprávař. Dokud nebylo potřeba v listopadu 2021 obsadit místo zprávaře¹⁷ na plný úvazek, pracoval ještě rok a půl na Českém statistickém úřadu.

2.3.2. Obecně k rozhlasové stanici Českého rozhlasu Olomouc

Výzkum jsem dělala v regionální stanici Českého rozhlasu v Olomouci. Budova rozhlasu se ke konci roku 2022 stěhovala z Horního náměstí, kde byla několik desetiletí, na ulici Pavelčákova, kousek od tramvajové zastávky Okresní soud. Nová budova rozhlasu by navíc letos chtěla zabodovat v soutěži Stavba roku 2022 Olomouckého kraje. Jak už bylo zmíněno v kapitole o historii olomouckého rozhlasu, Český rozhlas Olomouc neměl lehkou minulost a i v novodobých letech se několikrát usilovalo o jeho podřazení pod stanici Českého rozhlasu Ostrava (viz výše).

Hladký chod olomouckého rozhlasu zajišťuje téměř 50 lidí. Mezi nimi je současný ředitel Českého rozhlasu Olomouc i Českého rozhlasu Ostrava Josef Podstata, vedoucí programu Jiří Matějů, editoři vysílání Martin Dostál a Andrea Bzonková, moderátoři René Jančík, Zora Ježková, Tomáš Kedzior, Hana Písková, Vít Šoukal a Bořek Volný, redaktori zpravodajství Jana Beránková, Lenka Kratochvílová, Blanka Mazalová, Tomáš Minarčík, Vladimír Onderka, Barbora Sonnková a Barbora Taševská, redaktori publicistiky Marek Chváta, Miroslav Kobza, Aleš Spurný, Petra Ševců, já a Dita Vojnarová, která je zároveň i moderátorkou, zprávaři Gabriela Adámková, Jan Faltýnek, Jiří Kořínek a Radim Schwáb, režiséři Michal Bureš a Tomáš Soldán, autoři pořadů Ondřej Bláha, Zuzana Blahunková, Mirek Nop a Alena Vykydalová, hudební redaktor Antonín Schindler, redaktor literárních pořadů Jan Sulovský, lidé z produkce Tereza Chmelinová, Vendula Jurečková, Soňa Macková a Aneta Schwarz, člověk, který se stará o reklamu a obchod, Milan Šváb, člověk z marketingu a PR, Irena Svobodová, a o web a sociální sítě se starají David Jahoda s Tomášem Sedláčkem.

Český rozhlas Olomouc vysílá svůj program od 5.00 hodin ráno do 19.00 hodin večer a poté přepíná na Český rozhlas Region, který má společný večerní a noční program pro všechny regionální stanice Českého rozhlasu. Středobodem rozhlasového programu olomoucké stanice je zpravodajství a publicistika z regionu, která je doplněná o vlastní slovesnou a hudební tvorbu. Mezi pořady, které naladíte pouze na této stanici, patří Hanácké rok, Od Pradědu na Hanou, Zvěřinec, Přímo z místa, Apatyka nebo Větrník. V roce 2010 obdržela rozhlasová stanice Cenu Olomouckého kraje za rok 2009 za přínos z oblasti kultury¹⁸.

¹⁷ Lidé si často pletou redaktora zpravodajství a zprávaře. Redaktor zpravodajství připravuje zpravodajské příspěvky. Z několika příspěvků od redaktorů zprávař následně zprávy skládá a v živém vysílání i čte.

¹⁸ Informaci jsem čerpala z webu Českého rozhlasu Olomouc 23. února 2023. Informace je dostupná z: <https://olomouc.rozhlas.cz/o-stanici-6472533>

3. Analytická část – výzkum mediálních rutin

V analytické části práce se zaměřuji na analýzu polostrukturovaných rozhovorů s vybranými respondenty – moderátory, vedoucím programu, editorem a ředitelem Českého rozhlasu Olomouc. Tato část je strukturovaná podle vybraných mediálních rutin z teoretické části práce, o kterých píšu v podkapitolách kapitoly 1.5. Mediální rutiny. Vybranými mediálními rutinami jsou zdroje informací, výběr a nastolování témat, tvorba rozhlasového programu, organizace práce v redakci, specifika moderátorské profese a technické zázemí moderátorů.

3.1. Zdroje informací

Moderátoři se při výběru zdroje informací řídí hlavně tím, jaký typ vysílání moderují a na jaký typ vysílání se připravují.

Moderátoři Vít Šoukal, Dita Vojnarová a Zora Ježková shodně mluví o tom, že primárně čerpají z toho, co se děje kolem nich. *„Z velké části čerpám z toho, co zažiju, s čím se setkám nebo na co narazím. Na to, co ve vysílání říkám a o čem mluvím, potom reagují posluchači, kteří ráno do studia píšou, a já potom reaguji ve vysílání na jejich SMS zprávy. To se ve vysílání taky promítne“* (Šoukal, 4). *„Hodně čerpám ze života. Žiji na vesnici a dotýkají se mě problémy, se kterými se lidé na vesnici potýkají, např. inflace, zdražování. A dalším zdrojem pro různá témata jsou lidé, se kterými se setkávám na rozhlasových vlnách, protože třeba i v písničkách na přání nebo v noční lince mi lidé řeknou, co je trápí, o čem by rádi hovořili, co by rádi věděli, takže i naše posluchače беру jako inspiraci“* (Ježková, 8). *„Vnímám to, o čem se lidé baví například v restauraci, na ulici, v tramvaji. Je to pro mě inspirativní, protože se dozvím, co se mezi lidmi řeší, s jakými problémy se potýkají nebo na co se těší“* (Vojnarová, 5). Moderátorka Dita Vojnarová má přehled i o tom, kdy jsou různé svátky, výročí, nebo kdo jsou významní rodáci v kraji, a sleduje to, co se děje v lokalitě, kde rozhlas působí (tamtéž). Dále mluví o všeobecném přehledu, protože podle ní nikdy nevíte, jaké váš host bude mít zájmy nebo koníčky, a třeba když budete vědět, jak si vedou olomoučtí hokejisté v extralize, tak se host chytí, uvolní a rozmluví se. Všichni tři moderátoři potom uvádějí i klasické zdroje informací jako noviny, Českou televizi, web olomouckého rozhlasu, letáčky různých kulturních akcí nebo iRozhlas.

O jiných zdrojích informací mluví Tomáš Kedzior a René Jančík. Jejich zdroje odráží typ vysílání, který moderují. *„Mým zdrojem informací, ze kterého čerpám, je proudové vysílání, které uvádím. Dopředu si ho musím projít a musím vědět nejenom, co bude za pět minut nebo za půl hodiny, ale i co bude za hodinu, dvě, tři, a co bude třeba odpoledne. Musím zjistit, jací jsou tam hosté a jaké jsou tam pořady, o čem se bude mluvit, abych to dokázal promovat,*

propagovat“ (Kedzior, 5). Dále pracuje i s takovými zdroji, které zmiňuje i moderátorka Dita Vojnarová. Například noviny, televize, internet nebo sledování kalendáře kvůli svátkům a výročím. René Jančík moderuje písničky na přání¹⁹ a v tomto typu vysílání pracuje pouze s SMS zprávami a telefonáty od posluchačů, takže jeho zdroji informací jsou samotní posluchači. Dále o žádných dalších zdrojích nemluví, protože nic jiného k jeho typu vysílání nepotřebuje (Jančík, 4).

Pro srovnání například zprávaři olomouckého rozhlasu mají své zdroje informací pevně dané. Primárním zdrojem informací zprávaře Jana Faltýnka je placená platforma České tiskové kanceláře, dále agentura Reuters a zprávy od olomouckých redaktorů zpravodajství. Pokud přebírá informace z Olomouckého deníku nebo z jiných tiskovin, tyto informace musí ve vysílání řádně ocitovat. Nedílnou součástí každých zpráv je i počasí a Zelená vlna. Pro počasí používá informace z Českého hydrometeorologického ústavu a informace o dopravě získává ze systému VARS, který je speciálně vyvinutý pouze pro Český rozhlas. Zajímavostí je, že všechny telefonáty z České republiky ohledně dopravy směřují na centrálu do Prahy, která informace zpracovává a zadává do tohoto systému (Faltýnek, 5,7,8).

Martin Dostál jako editor stanice používá stejné zdroje informací jako Jan Faltýnek. Jeho zdroje navíc doplňují ještě informace od policistů a hasičů, které dostává do své e-mailové schránky (Dostál, 9). Relevantní zdroj informací vyhodnocuje podle svých zkušeností, kterých má za své 15leté působení v regionálních médiích hodně. *„Člověk ví, na co se má zaměřit a co si má ověřit, a jakým způsobem. Ať už to je telefonicky nebo přes různé servery nebo weby“* (tamtéž, 10,11).

3.2. Výběr a nastolování témat

Moderátoři do výběru témat nezasahují téměř vůbec, protože na to (kromě autorských pořadů) nemají prostor. Po odečtení všech prvků, které ve vysílání zmínit musí, například datum, čas, identifikace stanice,²⁰ promo bloky²¹... tak na vlastní nastolování témat jim už nezbyvá prostor. Moderátoři často ve vysílání zmiňují i to, co posluchače v hodině čeká, nebo

¹⁹ Posluchači olomouckého rozhlasu si většinou nechávají zahrát dechovku nebo cimbálovou muziku.

²⁰ Identifikace stanice neboli džingl je identifikátor stanice, díky kterému posluchač ví, kterou stanici poslouchá. *„Identifikace stanice je základ, je to alfa a omega rozhlasového vysílání“* (Šoukal, 26). *„Existuje určitý pocit, že když vás posluchač zná, tak přece ví, co poslouchá. Jedna z věcí, kterou opravdu vstěpujeme moderátorům, je, aby nezapomínali na identifikaci stanice. A v případě, že tam mají hosta, tak to znamená, identifikovat pořad a identifikovat i toho hosta. Drtivá většina lidí dnes poslouchá rádio v autě, takže nemusí mít přehled o tom, o čem se ve vysílání mluvilo před chvílí, takže neustále zmiňovat co ten posluchač poslouchá, kdo ve vysílání zrovna je a v rámci jakého to je pořadu je hrozně důležité“* (Matějů, 30).

²¹ Český rozhlas má rozpočet kolem 2,2 miliardy, z toho dvě miliardy jdou z rozhlasových poplatků a 200 milionů si vydělá reklamní činností (=promo bloky, které jsou na každé stanici Českého rozhlasu různé. Pozn. autorky). (Podstata, 7).

jaká písnička dohrála a kdo ji zpíval, a jaká písnička bude hrát jako další, nebo se oklikou dostanou k nějakému výročí nebo svátku.

Výběr a nastolování témat a celkové nastavení obsahu programu je prioritou vedoucího programu a editorů, kteří společně s redaktory publicistiky o tématech diskutují na redakčních poradách. „*Velká část témat vychází z našich debat, porad. Za tu dobu, co jsem v médiích, tak můžu říct, že další velké penzum témat přináší rok sám, jak postupuje a vyvíjí se, a většina těch témat se rok co rok opakuje. Jsou to různá výročí, svátky, Velikonoce, Vánoce apod. A třetí oblastí bych řekl, že jsou zkušenosti, že člověk ví, kam se podívat, kde zapátrat. Anebo když něco vidí, na něco narazí, tak ho napadne, že by to mohlo být zajímavé téma pro posluchače*“ (Dostál, 6). Martin Dostál dále uvádí, že u témat se musí zvážit především to, jestli jsou pro posluchače zajímavá a vhodná. Obsah vysílání se musí orientovat na typové posluchače olomoucké stanice, kterými jsou podle průzkumů lidé ve věku 50 plus (Dostál, 7). Vít Šoukal doplňuje, že témata musí být pro posluchače příjemná a vysílání by jim mělo přinést jak informace, tak zábavu (Šoukal, 7).

Jedinými moderátory, kteří se podílejí na výběru a nastolování témat jsou z uvedených moderátorů pouze Dita Vojnarová a Zora Ježková, které si vybírají jak hosty, tak i témata svých autorských pořadů. To potvrzuje i editor Martin Dostál, který říká, že s moderátory společně konzultují spíše než témata proudových příspěvků, tak témata autorských pořadů, jakými jsou například Dobrá rada nebo Host ve studiu, a někdy konzultují i samotný výběr hostů (Dostál, 13). Formát těchto pořadů spočívá v tom, že si moderátor do studia pozve jím zvoleného hosta, se kterým se hodinu baví na určité téma, které si moderátor sám vybere. Povídání s hostem je proloženo písničkami a džingly. Oproti tomu moderátor René Jančík si témata do svého typu vysílání nevybírám, protože mu to neumožňuje koncept vysílání, který moderuje. Témata mu dávají sami posluchači, kteří si do studia volají nebo píšou o písničky na přání (Jančík, 6). Pro Tomáše Kedziora nastolování a výběr témat taky odpadá, protože primárně se musí věnovat připraveným redaktorským příspěvkům, které musí ve vysílání promovat a uvést (Kedzior, 5).

Vedoucí vysílání Jiří Matějů doplňuje, že není důležitý jen dobrý výběr témat, ale neméně důležité je i dobré obsazení vhodného moderátora na denní dobu, ve které se témata prezentují. „*Témata jsou odlišná i denní dobu, ve které moderátoři vysílají, protože zcela jiná témata jsou vyložena ranní a jiná témata jsou večerní. Proto je potřeba mít i zcela jiné typy moderátorů. Typově ranním moderátorem je Vít Šoukal, a úplně jiným typem je Zora Ježková, která kromě odpoledního proudu dělá i noční linku. A tam to chce specifický typ moderátora, který je schopen si v tu noc dlouze povídat s lidmi, vcítit se do nich.*“ (Matějů, 12).

Dalšími většími gatekeepery jsou zprávaři, kteří tvoří na každou celou hodinu, a ráno i každou půlhodinu, zprávy. Aby zprávař zařadil zprávu do svého výběru, tak Jan Faltýnek zmiňuje, že u takové zprávy nesmí chybět regionálnost. *„Jako první se vždy snažíme dávat regionální zprávy, to znamená, tady v Českém rozhlasu Olomouc, zprávy z Olomouckého kraje. Takže pokud třeba nezavraždili prezidenta, tak vždy dáváme dopředu nějakou regionální zprávu, protože proto nás naši posluchači poslouchají, aby slyšeli regionální zprávy. Jinak by si mohli přeladit na Radiožurnál a poslouchat zprávy tam“* (Faltýnek, 10). Zprávařův výběr se skládá ze čtyř až pěti zpráv, kdy z pěti zpráv by minimálně tři zprávy měly být regionální, a ze čtyř minimálně dvě až tři, nebo klidně všechny. Sám si zprávy připraví a tak, jak si je připraví, je i ve vysílání odprezentuje. Editor za zprávařem přijde v momentě, kdy se objeví nějaká mimořádná zpráva, u které editor vyhodnotí, že by do zpráv zařazena být měla, ale jinak do jeho výběru zpráv nijak nezasahuje.

3.3. Tvorba rozhlasového programu

Schéma rozhlasového programu je v Českém rozhlasu Olomouc pevně dané. Člověk, který ho řeší a upravuje, je vedoucí programu Jiří Matějů. O tom mluví i moderátor Vítek Šoukal: *„ono to nefunguje tak, že bych mávnul rukou a řekl, tak a teď v 7.40 každé ráno budu mít písničku na přání. To ne. Programové schéma řeší vedoucí programu. Pokud mi ale něco zařazuje do ranního vysílání, tak se o tom spolu bavíme a řešíme, jestli se to tam hodí, nebo jaký z toho mám pocit, což třeba na komerční stanici za mě neexistovalo“* (Šoukal, 8). Primárním úkolem moderátora tak není vysílání tvořit a plnit různými příspěvky, ale vysíláním provázet a všechny prvky ve vysílací hodině odbavit²² tak, aby měly hlavu a patu. *„Ono by úplně nestačilo jenom to, kdyby se do vysílání nasazoval zvuk z Olomouce, zvuk z Přerova a zvuk z Horky nad Moravou. Moderátor to musí nějak propojit, musí navodit atmosféru, musí navázat kontakt s lidmi, kteří jsou u rádií“* (Vojnarová, 15). O tom stejném mluví i Tomáš Kedzior (7): *„na tvorbě rozhlasového programu se podílím svou osobností. Prvky programu dostanu nachystané a na mně je to, jak je prodám posluchači.“*

„Tvorba rozhlasového programu je o vzájemné kooperaci vedoucího vysílání, editorů a redaktorů. Každý vysílací den má svůj předem stanovený program. Tzn. že jsou tam určité věci, které jsou dané a které se nemění. To jsou například pravidelné pořady, pravidelné

²² *„To je ta technická část vysílání. Odbavovat vysílání znamená pustit ve správný čas do éteru všechny příspěvky, promo bloky, džingly nebo písničky, které jsou na danou hodinu připravené“* (Kedzior, 13).

rubriky, promo bloky, džingly, a pak jsou to i proudové hodiny, ve kterých ten obsah ladíme podle aktuální situace.“ (Dostál, 12). Vedoucí vysílání Jiří Matějů nejen že dohlíží na programové schéma a ladí ho, ale mluví i o tom, že na tvorbě rozhlasového programu se podílí tak, že se snaží moderátory směřovat k tomu, aby věděli, kolik mají mít svých vlastních vstupů, kdy je mají mít, nebo kolik má být ve vysílání odvysíláno příspěvků, což řeší společně i s editory (Matějů, 13).

Pro Český rozhlas Olomouc je specifické to, že na jeho programu se musí projevit veřejnoprávnost, protože obecně je Český rozhlas veřejnoprávní institucí. Podle Jiřího Matějů (15) se veřejnoprávnost v olomouckém rozhlase projevuje například tak, že stanice vysílá výhradně ověřené informace. To znamená, neodvysílá zprávu, kterou nemá ověřenou minimálně ze dvou zdrojů. Navíc se snaží dávat prostor nejružnějším tématům, to znamená, že stanice není cílená na určitou úzkou skupinu lidí, což se týká i hudby. Podle něj jde především o to, aby si každý posluchač našel to svoje. Dita Vojnarová si myslí, že veřejnoprávnost se na olomoucké stanici projevuje minimálně v okruzích témat, kterým se ve vysílání věnuje prostor, a také to je podle ní v tom, že jako moderátoři nejsou jenom vypravěči vtipů, „chechtálci“ a baviči, jak je tomu podle ní na komerčních stanicích (Vojnarová, 17). V tom jí trochu odporuje moderátor Vít Šoukal (9), který mluví o tom, že tyto rozdíly se mezi komerční a veřejnoprávní stanicí pomalu smazávají. *„Už to není jak dřív, kdy jsme proti sobě navzájem vystupovali a říkali, že tamti z té veřejnoprávní stanice nic nedělají a na každou práci mají 10 lidí. Anebo tamti druzí zase dělají jenom „chichichi chachacha“ a vlastně se u nich nic neděje. Ty formáty rozdílné jsou, ale určitě už mají společnou tu profesionálnost.“*

3.4. Organizace práce moderátorů²³

Moderátorů Českého rozhlasu Olomouc je celkem 8, Zora Ježková, René Jančík, Tomáš Kedzior, Hana Písková, Bořek Volný, Vít Šoukal, a moderátory doplňuje i Dita Vojnarová, která je napůl moderátorkou a napůl redaktorkou publicistiky, a vedoucí programu Jiří Matějů, který pravidelně v pozdních odpoledních hodinách moderuje hity minulého století. Na směnách

²³ Obecně organizace práce v olomouckém rozhlase funguje tak, že redaktoři vytváří příspěvky a jejich téma konzultují s editory, kteří následně vytvořené příspěvky kontrolují a schvalují. Moderátoři uvádějí příspěvky ve vysílání a jsou hlasem rozhlasové stanice, průvodcem vysílání a společníkem posluchačů. Editoři nejen kontrolují a schvalují příspěvky, ale řeší i nastalé problémy, sledují aktuální dění a o mimořádných událostech informují zprávaře a moderátory, a kdykoliv má někdo ať už z redaktorů, zprávařů nebo moderátorů netechnický problém, tak jsou jejich prvním rádcem a pomocníkem. Nad editory je vedoucí programu, který zasahuje do větších programových změn, je člověkem, který koordinuje moderátory, např. jim tvoří směny, dává jim na jejich vysílání zpětnou vazbu, nebo jim dává e-mailem různé informace, a zároveň je součástí nejvyššího vedení rozhlasu. To tvoří ředitel Josef Podstata, vedoucí programu Jiří Matějů, technický vedoucí Radoslav Řezníček, ekonomka Dagmar Bělohoubková a obchodní ředitelka Irena Svobodová.

se moderátoři pravidelně střídají. „*My máme čtyři služby během dne. Je ranní, dopolední, odpolední a večerní moderátor. Podle toho se střídáme s tím, že ranní a odpolední služba je pevně stanovena, takže jsou tam víceméně dvě hlavní tváře, kterými jsou ranní moderátor Vít Šoukal a odpolední moderátorka Zora Ježková*“ (Vojnarová, 14, Matějů, 23). Směny moderátorům rozepisuje vedoucí programu Jiří Matějů, který moderátory celkově koordinuje, protože moderátoři nemívají společné porady. Porady mívá každé pondělí ve 13.30 s redakcí publicistiky. Této porady se účastní jak vedoucí programu, editoři, webeditor, tak redaktori publicistiky, a baví se na nich o tom, jaká témata by se dala zpracovávat a co by v programu mělo být (Matějů, 19). Moderátoři své porady nemívají, což potvrzují všichni z nich (Vojnarová, 9, Kedzior 8, Jančík, 10, Ježková, 14, Šoukal, 10). Vedoucí programu Jiří Matějů to odůvodňuje tím, že: „*s moderátory je to těžké v tom, dostat je v určitý okamžik na určité místo, a ještě relativně pravidelně, protože to v podstatě vůbec nejde. Většina moderátorů jsou externisté, kteří pracují ještě někde jinde a dostat je sem třeba dopoledne je hodně složité. Volat sem navečer ranního moderátora je taky těžké, když každé ráno vstává ve čtyři hodiny. Takže tam to nejvíc vázlo na tom, že kdykoliv jsme řekli, sejdeme se tehdy a tehdy, tak to nikdy nešlo skloubit tak, abychom se sešli úplně všichni*“ (Matějů, 20, 21). Editor Martin Dostál (20) má takový názor, že on by moderátorské porady uvítal, ale sám ví, že by porady narážely jak na časové možnosti moderátorů, tak na jejich smlouvy, protože většina moderátorů nejsou zaměstnanci Českého rozhlasu, takže v jejich volném čase je do olomouckého rozhlasu nikdo nemůže nutit chodit. Aktuálně se domluva s moderátory řeší e-mailovou komunikací nebo individuálními schůzkami.

Všichni moderátoři se shodují na tom, že v rámci své směny a organizace práce, ať už mají ranní, dopolední, odpolední nebo večerní, spolupracují se zprávaři. „*My jsme jejich technici, my jsme jejich ruce v okamžiku, kdy se vysílají zprávy*“ (Vojnarová, 11). Tzn., že zprávař přijde do studia s připravenými zprávami, které má jak v elektronické, tak pro jistotu i v tištěné podobě (Faltýnek, 18), a moderátor zprávaři zapíná mikrofon nebo mu pouští mezi jednotlivými zprávami předěly. Moderátoři dále komunikují s editorem a vedoucím vysílání (viz výše). Dita Vojnarová se Zorou Ježkovou zmiňují ještě produkční. „*S produkčním komunikuji především v okamžiku, kdy mi něco chybí nebo něčemu nerozumím. Například když budu mít nějaký technický problém, tak produkční mi s tím pomůže. Notabene, že mně chodí pro hosty*“ (Vojnarová 13). „*Produkční jsou pro mě každodenní jistota. Když mi něco chybí, tak ony jsou těmi prvními, na které se obracím, a dáváme si vzájemně i psychickou podporu, když nám něco nejde*“ (Ježková, 17). Produkční mají své zázemí v místnosti vedle vysílacího

studia. Obě místnosti rozděluje sklo, proto spolu můžou produkční a moderátoři takto lehce a rychle komunikovat. Ke vzájemné komunikaci potom slouží telefon.

3.5. Specifika moderátorské profese

Důležitým předpokladem k tomu, aby mohl člověk dobře vykonávat moderátorskou profesi, jsou jeho vlastnosti. „*Musíme mít určité vzdělání a všeobecný přehled, musíme být komunikativní a pořád sledovat, co se děje nejenom okolo nás, ale třeba i jak pracují kolegové, kteří jsou zase jiní, než jsme my. Mnozí můžou být inspirací, abychom v tom, co děláme, neustrnuli*“ (Vojnarová, 22). „*Chce to určitou dávku pokory a umět vycházet s lidmi. Slušnost, pracovitost, spolehlivost a dochvilnost*“ (Šoukal, 19). „*Ono se někdy říká, že moderátoři jsou „ukecaní“, ale já si myslím, že o „ukecanosti“ to není. Dobrý moderátor by měl především umět naslouchat, měl by mít rád lidi a měl by být upřímný, být sám se sebou srovnaný natolik, aby neměl potřebu si na něco hrát, protože mikrofon pozná každou faleš a přehrávání, jak říkal i kdysi známý reportér Karel Kyncl. A vzhledem k tomu, že my nejen mluvíme, ale i mixujeme hudbu (viz níže), tak je hodně důležité, aby měl člověk i hudební sluch a smysl pro rytmus*“ (Ježková, 18). Hudební sluch zmiňuje i moderátor Tomáš Kedzior: „*když ho člověk má, tak ví, jak má za sebe skládat znělky, jak to vysílání hudebně odbavit, kde může mluvit do písničky a kde naopak ne. Takže pak má posluchač pocit, že se mu to dobře poslouchalo, ale neví proč, a to je ono*“ (Kedzior, 10). Vedoucí programu mluví o tom, že: „*v současné době není jednoduché sehnat dobrého moderátora, protože u mladých lidí chybí schopnost mluvit. Navíc nechtou, tak jim chybí slovní zásoba vrcholným způsobem. Takže sehnat dnes moderátora je strašně těžké a sehnat moderátora, který umí správně česky, je trojnásobně těžké*“ (Matějů, 25).

Jak se píše i v Kodexu Českého rozhlasu, všichni rozhlasoví pracovníci by měli ve vysílání mluvit výhradně spisovným jazykem. „*Jsou případy, kdy vám může do vysílání vlétnout nějaké slangové slovo. Musí to ale být vždy opodstatněné. To znamená, musí se to hodit k tomu, o čem ve vysílání mluvíte, a použitím slangového slova si musíte být vědom*“ (Matějů, 28). To doplňuje i moderátorka Dita Vojnarová, která mluví o tom, že když se s hostem, který je ze sportovního prostředí, dostane ke sportovní hantýrce, a ona použije nějaké slušnější provolání kotle a zdůvodní to tím, že řekne například: „*jak zaznívá naprosto běžně ve vašem kotli na Andrově stadionu*“ a teď použije nějakou hlášku, tak nevidí důvod, proč ne. Nevyhýbá se tomu, protože vzhledem k tomu, že moderátoři obecně v Českém rozhlasu mluví dobře, tak je jasné, že když už to ve vysílání použijí, tak to má nějaký význam (Vojnarová, 25). Ostatně to potvrzují i ostatní moderátoři (Šoukal, 22, Ježková 23, Jančík 17). Tomáš Kedzior navíc mluví i o tom, že: „*moderování je taky o tom, nemluvit nějak extra spisovně. Chce to mluvit normálně. Místo třeba*

že došlo k požáru, tak říct, že hořelo. Hlavní je, aby nám posluchači rozuměli. Na druhou stranu by se člověk neměl přizpůsobovat posluchačům a jejich mluvě, nářečí a nemluvit hovorově, chce to všechny ty prvky vyvážit“ (Kedzior, 24).

Moderátoři mají omezený prostor ke vstupům do vysílání. *„Obecně by měl být ve vysílání nějaký poměr mluveného slova a hudby. Je to velmi individuální. Někdo upovídanější je, někdo ne. Když už to vypadává z nějaké normy, tak to potom s námi konzultuje vedoucí programu“ (Vojnarová, 26).* Moderátoři Vítek Šoukal a René Jančík zmiňují, že za ně by vstup neměl být delší než dvě minuty (Šoukal, 26, Jančík 19). Zora Ježková doplňuje, že když má autorský pořad Dobrou radu nebo pořad Host ve studiu, vstup by neměl přesáhnout pět minut. V proudovém vysílání je to dáno délkou nahlášení příspěvků, které bývá většinou kolem 20 vteřin, a v písničkách na přání se orientuje podle toho, jak dlouhý vstup mají posluchači, když někomu věnují písničku na přání, a v noční lince se snaží, aby vstup nepřesáhl pět minut (Ježková, 24). Vedoucí vysílání toto téma uzavírá tím, že moderátorský vstup by měl být dlouhý po takovou dobu, po jakou dokáže posluchače zaujmout (Matějů, 31).

Moderátoři si ve vysílání nemůžou pouštět písničky, jaké chtějí. Playlist mají předem daný (Šoukal, 27, Ježková, 30). *„Je playlistová doba, takže playlist se dostává předem. Moderátoři jsou tam od toho, aby pouštěli to, co v tom playlistu mají. Playlist připravují hudební redaktori, kteří ho dělají kompletně pro všechny regionální stanice. Tzn. že když by posluchač přepínal mezi jednotlivými regionálními stanicemi, tak by měl slyšet ty stejné písničky“ (Matějů, 33).* *„Playlist obsahuje určitý poměr zahraniční hudby, české hudby, kapel, zpěváků, zpěvaček, období 60. let, současnost atd. Do písniček já v podstatě nesmím zasahovat. Dělán to jenom ve výjimečných situacích, například když se mi písnička bije s tématem“ (Vojnarová, 28).* Moderátor René Jančík mluví o tom, že on s playlistem nepracuje vůbec. Moderuje písničky na přání a tam písničky vybírají sami posluchači (Jančík, 21).

Emoce a aktuální rozpoložení by se na práci moderátora neměly projevit. *„Posluchač musí poznat, že jsme naladěni dobře. Nic jiného poznat nesmí. Pokud bych jako posluchač poslouchal někoho, koho ta práce nebaví, tak už jenom podvědomě bych z toho měl takový divný pocit, a samotného by mě to nebavilo“ (Šoukal, 33,34).* *„Za mě to není důvod, proč by měl posluchač přestat poslouchat. Ale i když není moderátor úplně dobře naladěný, tak by měl zachovat určitou míru profesionality“ (Kedzior, 23).* To ostatně potvrzuje i René Jančík: *„nikdo není robot, všichni jsme jenom lidé. Ale my jsme profesionálové a měli bychom umět s emocemi pracovat. Vysílání odvysílat a až potom si řešit svoje soukromé věci“ (Jančík, 27).* *„My vždy chodíme do vysílacího studia naladěni dobře. To je základ. Posluchače nezajímá, že jsme unavení nebo naštvaní“ (Vojnarová, 34).* *„I když člověk není pozitivně naladěný, tak u mě,*

a myslím si, že u všech z nás, to funguje tak, že v okamžiku, kdy za sebou zabouchneme dveře studia, tak všechno negativní ze sebe na červenou²⁴ shodíme“ (Ježková, 19).

3.6. Technické zázemí moderátorů

Vysílací studio, ve kterém moderátoři pracují, je v prvním patře nové budovy Českého rozhlasu Olomouc na ulici Pavelčákova a je plně odzvučené. Do studia vedou dvojce dveře, z nichž jedny jsou na přístupovou kartu. Vysílací studio si můžete představit jako místnost, která je vybavená různým technickým zařízením. Jedna stěna studia sousedí s produkcí, na stěně je velké prosklené okno, které slouží k lepší a rychlé komunikaci mezi moderátory a produkčními (viz výše). Moderátoři mají svůj pracovní stůl, který je otočený čelem k produkci, a naproti tohoto stolu je ještě jeden stůl, který je určený zprávařům a hostům. Moderátoři mají na svém stole: *„dva mixážní pulty, které jsou na levé a pravé straně stolu. Levý mixážní pult souvisí s tím, že tam máte napojené mikrofony, odposlechy, můžete si pustit třeba i něco z počítače, nebo je tam softwarový program na telefonáty s posluchači a SMS brána. Z mixážního pultu na pravé straně jede samotné vysílání, tzn. písničky, reklamní bloky, džingly“* (Jančík, 16). Moderátorka Dita Vojnarová upřesňuje, že terminologií moderátorů se určitým prvkům na mixážním pultu říká šavle. To jsou pojízdné prvky na mixážním pultu, které se v případě potřeby můžou vyjet nahoru nebo dolů. Nahoru se prvky zapínají a zvyšuje se jejich hlasitost, táhnutím dolů se prvky vypínají a snižuje se jejich hlasitost. Šavlemi se zapínají ty prvky, které moderátor v dané chvíli ve vysílání potřebuje (Vojnarová, 37). To můžou být zmiňované mikrofony, odposlechy, písničky, reklamní bloky nebo džingly, o nichž mluvil moderátor René Jančík, nebo to můžou být šavle, kterou se přepíná na celostátní vysílání, nebo kterou se pouští příspěvky z vysílání. Šavlí na mixážním pultu je totiž hned několik. Studio je kromě dvou mixážních pultů vybavené i třemi monitory. Moderátorka Dita Vojnarová říká, že většinou mají moderátoři na jednom monitoru otevřený program OpenMedia, ve kterém jsou jednotlivé denní bloky naplněné tím, čemu se moderátoři mají věnovat. Z něho například zjistí, co se připravuje na nadcházející dny, a můžou to propagovat. Na monitoru dále mají otevřený internet, SMS bránu a bránu na telefonáty a někdy i svoji poštu. Na druhém monitoru mají otevřený program Dalet Galaxy, ve kterém je obsaženo vysílání, co se týče zvuků. Písničky, džingly, upoutávky na pořady, reklamy, reportáže nebo rozhovory. Třetí monitor je pro zprávaře, který z něho předčítá zprávy. Ve studiu jsou i čtyři mikrofony. Jeden má moderátor, druhý je pro zprávaře a dva jsou pro případné hosty. Ve studiu je i několik sluchátek.

²⁴ Rozsvícení červeného světla ve studiu znamená, že má moderátor zapnutý mikrofon a mluví do éteru k posluchačům.

(Vojnarová, 38). *„Bez sluchátek si to neumím vůbec představit. Poměrně hodně hlasitě se odposloucháváme, tak je šance, že opravdu slyšíte všechno. Notabene, že vy si připravujete to vysílání a pořád jste krok napřed nebo dva kroky dopředu. Takže něco běží, nějaká písnička hraje, ale vy v těch sluchátkách už můžete slyšet to, co si připravujete, co bude třeba za šest minut“* (Vojnarová, 37). Ve studiu jsou i různé budíky, na kterých se sleduje úroveň hlasitosti vysílání, a nechybí tam ani budík s přesným atomovým časem (Vojnarová 37, Jančík, 16). Ve studiu jsou namontované i kamery, které posluchačům přenášejí obraz.

Moderátoři po technické stránce odbavují vysílání, tzn. že obsluhují mixážní pult, odbavují zprávaře, řetízkují písničky²⁵ a mixují hudbu²⁶. Tyto technické prvky však dříve v Českém rozhlasu Olomouc neobstarávali. Staral se o ně technik neboli zvukař. *„Dříve moderátor, jenom mluvil a byl technik, který dělal odbavování. Byl ještě k tomu za sklem, neseděli jsme vedle sebe, takže vysvětlovat mu, jak chci něco pustit, bylo pro mě trochu nepříjemné, když jsem byl zvyklý si to na soukromých rádiích dělat sám“* (Kedzior, 28). *„Moderátor se věnoval moderaci, případně hostům, kteří mu přicházeli. Měli jsme rozhodně více času pracovat s textem a přípravou v rámci vysílání“* (Vojnarová, 42). Post zvukařů se v živém vysílání zrušil v roce 2014 a zapříčinily ho škrty v rozpočtu Českého rozhlasu a nástup Josefa Podstaty jako ředitele Českého rozhlasu Olomouc. Za krok vedle, který zhoršil kvalitu vysílání, to považuje vedoucí programu Jiří Matějů (Matějů, 34). Moderátor Tomáš Kedzior to ale vidí jinak: *„pro mě bylo vysílání se zvukaři od začátku špatně, a ten zvukař mi tam vyloženě vadil, protože na soukromých rádiích jsem si techniku obstarával sám. Takže já jsem se prakticky vrátil k tomu, co pro mě bylo úplně přirozené. Považuji to za zásadní krok dopředu“* (Kedzior, 28). Moderátorka Dita Vojnarová, která od začátku své moderátorské kariéry pracovala ve veřejnoprávním rozhlasu si tuto změnu nedokázala představit a stavěla se proti ní. Změna ji však v práci posunula (Vojnarová, 43). *„Otevřelo mi to úplně jiný svět, do kterého jsem tvrdila, že nikdy nevstoupím“* (Vojnarová, 45).

To nejhorší, co se moderátorům může v jejich profesi stát, je ticho v éteru. To může nastat, když „zamrzne“ program Dalet Galaxy, ze kterého moderátoři do vysílání pouští veškeré zvuky.

²⁵ „Řetízkování znamená spojování. Opravdu si představte, že tvoříte řetízek kolem krku, takže zacvaknete dvě očka do sebe. Řetízkováním si můžeme vyčlenit nějaký volný čas. Když já například zjistím, že už mi přišel host, tak já se s ním potřebuji chvilku vidět. Tak si takto spojím dvě písničky s džinglem a najednou získám třeba šest minut času, kdy vím, že to studio můžu opustit. Jinak my to studio neopouštíme, jenom opravdu v nezbytných situacích, které vyžaduje naše tělo (Vojnarová, 41).

²⁶ „Vysílání je o prolínání mluveného slova a hudby a je potřeba, aby hudba mluvené slovo vhodně doplňovala, podmalovávala, aby to vytvářelo jeden celek. To znamená, abychom mluvili tam, kde to lze do začátků písniček, případně do konců písniček, aby nám nevznikaly nějaké mezery, pauzy, protože každá vteřina ticha je v rozhlasovém vysílání strašně moc slyšet. Takže jde o to vytvořit z toho vysílání takový film, aby ta hodina skutečně měla nějaký začátek, aby to plynulo jako film z hodiny na hodinu“ (Ježková, 29).

„Pro tyto případy je v záložním počítači na CD nachystaná nějaká delší písnička. Nebo můžeme v mix pultu přepnout na vysílání Českého rozhlasu Region, na který se napojujeme vždy po 19 hodině, a ten je na jedné šavli nastavený pořád. A poslední záchrana je, že pokud je v tom studiu 20 až 30 vteřin ticho, tak ten mix pult se automaticky přepne na vysílání Českého rozhlasu Ostrava“ (Kedzior, 15). Ticho může nastat i tehdy, pokud zamrzne mixážní pult. V tomto případě moderátoři nemůžou dělat vůbec nic. „Toto je pořešeno tak, že když se to stane, tak se to vysílání automaticky přepojí na to vysílání Českého rozhlasu Ostrava“ (Kedzior, 15). V týdnu do sedmnácté až osmnácté hodiny pomáhá tyto problémy řešit technik. O víkendech není technik v Českém rozhlasu přítomen, ale je v pohotovosti na telefonu. Když ale není zbytí, tak musí do rozhlasu přijet a problém se pokusit vyřešit (Vojnarová, 44).

Závěr

V bakalářské práci jsem se zabývala mediálními rutinami moderátorů Českého rozhlasu Olomouc. Hlavním cílem bylo zjistit a popsat, jaké pracovní postupy ve své práci moderátoři používají. Dílčím cílem bylo zjistit, jak se jejich mediální rutiny měnily v průběhu času.

Celkem jsem při svém výzkumu dělala 9 rozhovorů – s pěti moderátory, vedoucím programu, editorem, zprávařem a ředitelem Českého rozhlasu Olomouc. Rozhovory jsem vedla v budově olomouckého rozhlasu. Všechny rozhovory byly zaznamenávány na diktafon a jejich délka byla od 45 minut do 1 hodiny 45 minut.

Hlavní výzkumná otázka zněla: Jaké jsou mediální rutiny moderátorů Českého rozhlasu Olomouc?

Z rozhovorů se zaměstnanci Českého rozhlasu vyplynulo, že každý moderátor má své zdroje informací, ze kterých čerpá. Výběr zdroje informací se odráží na tom, jaký typ vysílání moderátor uvádí. Podobné zdroje informací uvádí moderátoři proudového vysílání. Tyto zdroje se však liší od těch, které uvádí moderátoři autorských pořadů, a ty jsou zase odlišné od zdrojů, jež uvádí moderátor kontaktní hodinky s posluchači. Jako nejčastější zdroje informací většina moderátorů uvádí internet, tiskoviny, rozhovory lidí na veřejných místech a samotné posluchače, kteří do vysílání volají nebo píšou.

Výběr a nastolování témat záleží na schématu vysílání, které moderátor uvádí a moderuje. Moderátoři proudového vysílání se o výběr a nastolování témat nestarají téměř vůbec, protože ve vysílání mají už předem dané příspěvky, které ve vysílání musí řádně odbavit. Moderátoři kontaktní hodinky se o nastolování a výběr témat také nestarají vůbec, protože jejich primárním úkolem je se dobře postarat o posluchače, kteří si do vysílání píšou nebo volají o písničky na přání. Jediným moderátorům, kterým schéma vysílání dovoluje si vybrat téma, jsou moderátoři pořadů. Avšak téma i hosta musí mít předem prodiskutované a schválené editorem. Z toho vyplývá, že primárním úkolem moderátorů Českého rozhlasu Olomouc není témata vybírat, o to se starají editoři a redaktoři, ale jejich hlavním úkolem je vysílám posluchače provést, vysílání řádně odbavit a jednotlivé prvky (příspěvky, písničky, džingly, promo bloky, vlastní slovo) spojit tak, aby vysílání bylo plynulé a hladké.

Tvorba rozhlasového programu, a tedy i jeho schéma, je předem jasně dané. Do jeho struktury může zasahovat pouze vedoucí programu Jiří Matějů, který jako jediný může dělat na tomto schématu dlouhodobější změny. Moderátoři si do svého vysílání jen tak nemůžou zařadit prvek, který se jim líbí, například do proudového vysílání nebo autorského pořadu písničku na přání. Tyto změny můžou nastat až po vzájemné diskuzi s vedoucím programu. Moderátoři se

podílejí na tvorbě programu svou osobností a tím, jak už bylo zmíněno výše, že dokážou ve vysílání vhodně spojit všechny prvky, které tam být musí.

Moderátoři podobně jako redaktoři publicistiky nemívají pravidelné porady. Jejich práci organizuje vedoucí programu, pod kterého spadají a který s nimi komunikuje e-mailem, a pokud je potřeba, tak individuálními schůzkami. Je to z toho důvodu, že všechny moderátory by bylo těžké svolat v jednu chvíli na jedno místo, protože většina z nich jsou externisté a mají ještě nějakou jinou, další práci, a navíc volat v jednu chvíli večerního a ranního moderátora je také složité, protože každý má úplně jiný denní režim.

Jedním ze specifíků moderátorské profese je to, že k tomu musí mít člověk vhodné vlastnosti. Moderátoři by měli být například komunikativní, vzdělaní, spolehliví, dochvilní a měli by umět komunikovat a vycházet s lidmi, naslouchat a v lepším případě mít hudební sluch. Moderátoři Českého rozhlasu by také měli mluvit spisovným jazykem a neměli by používat hovorové výrazy, slang nebo argot. K moderátorské praxi patří i vstupy, jejichž délka by měla být cca 2 minuty. To například platí pro uvedení proudových příspěvků. Moderátorské vstupy můžou být delší u autorských pořadů, noční linky nebo písniček na přání, kde se prostor přenechává hostům nebo posluchačům, a délka těchto vstupů by neměla být delší než 5 minut. Celkově by moderátorské vstupy měly být tak dlouhé po takovou dobu, po jakou dokáží posluchače zaujmout.

K práci moderátorů patří i pouštění písni. Moderátoři je nepouští podle sebe, ale dopředu dostávají playlist. Ten tvoří hudební redaktoři, a tento playlist je stejný pro všechny regionální stanice Českého rozhlasu.

I když jsou moderátoři jenom lidé, měli by umět pracovat s emocemi a aktuálním rozpoložením. Své problémy jako profesionálové nechávají za dveřmi vysílacího studia a řeší je až po skončení vysílání. Posluchači by tak pokaždé měli slyšet pozitivního a dobře naladěného moderátora, jehož společnost jim bude příjemná.

K tomu, aby moderátoři mohli adekvátně dělat svoji činnost, potřebují i vhodné technické vybavení. To tvoří dva mixážní pulty, dva monitory, sluchátka, mikrofon a počítačové programy OpenMedia, Dalet Galaxy, program na přijímání telefonátů od posluchačů a SMS brána. Dále i různé budíky na sledování úrovně hlasitosti vysílání a hodiny na sledování přesného atomového času. Studio má i další technické vybavení, ale toto je to hlavní, s čím pracují moderátoři.

Vedlejší výzkumná otázka zněla: Jaká změna měla v průběhu doby dopad na mediální rutiny moderátorů Českého rozhlasu Olomouc?

Jedna z hlavních změn, o které mluvila většina moderátorů i vedoucí programu, přišla v roce 2014. Na konci roku 2013 nastoupil do funkce ředitele olomouckého rozhlasu Josef Podstata, který několik let pracoval v komerčních rádiích, a dokonce i vlastnil jednu lokální komerční rozhlasovou stanici, Radio Hity. Z komerční sféry měl zkušenost, že se vysílání obejde bez technika, který vysílání odbavuje, a jeho práci přenechal moderátorům. Někteří si vysílání bez technika neuměli představit a bojovali proti tomu, jiní moderátoři, kteří byli na vysílání bez technika zvyklí ze své předchozí zkušenosti z komerčních stanic, tak tuto změnu uvítali. Pravdou je, že v dnešní době jsou všichni s touto změnou spokojeni.

Další výraznou změnou, která měla vliv na podobu vysílání, a tedy i činnost moderátorů, byl pokles vysílacího času regionálních stanic. Dříve mohly regionální stanice vysílat do 22 hodin, v dnešní době se musí všechny regionální stanice na celostátní vysílání Českého rozhlasu Region přepojovat už v 19 hodin.

Poslední změnou, která měla vliv na činnost moderátorů, bylo stěhování do nové budovy. Až do minulého roku sídlil Český rozhlas Olomouc na Horním náměstí 21. Dnes je jeho adresa na ulici Pavelčákova 2. Stěhování bylo důležité hned z několika důvodů. Za prvé z důvodu provozního. Na Horním náměstí byl Český rozhlas Olomouc v pronájmu od města. To technicky a finančně znamenalo, že se do něj nemohlo investovat, protože podle zákona se nemůže tzv. investovat do cizího, a studio na Horním náměstí potřebovalo rekonstrukci hlavně po technické stránce. Druhým důvodem bylo, že pracovní prostředí formuje jak myšlenky, tak vztahy na pracovišti, a většina moderátorů mluvila o tom, že jim nové pracovní prostředí dodalo nový elán a inspiraci. A třetí důvod byl strategický, vyjadřující snahu posílit pozici Českého rozhlasu Olomouc mezi ostatními regionálními studii a pevněji jej ukotvit v krajském městě.

Seznam literatury

- BAKEŠ, Milan. Finanční právo. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-440-7.
- BARTOŠEK, Jaroslav. Moderace a moderování. In: ČMEJRKOVÁ, Světlá a Ivana SVOBODOVÁ, ed. Oratio et ratio: sborník k životnímu jubileu Jiřího Krause. Praha. 2005.
- BOYD, Andrew. Příručka pro novináře: zpravodajství v rozhlase a televizi. Praha: Centrum nezávislé žurnalistiky, 1995.
- BURNS, Lynette Sheridan. Žurnalistika: praktická příručka pro novináře. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 186 s. ISBN 80-7178-871-6.
- BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. Úvod do studia médií. Vyd. 1. Brno: Barrister & Principal, 2001. ISBN: 80-85947-67-6.
- ČÁBELOVÁ, L. Radiojournal: rozhlasové vysílání v Čechách a na Moravě v letech 1923-1939. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0624-0.
- ČUŘÍK, Jaroslav a kolektiv. Nové trendy v médiích. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 239 s. ISBN 978-80-210-5825-5.
- DISMAN, Miroslav. Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele. 4., nezměněné vydání. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1966-8.
- HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ. Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5.
- HALLIDAY, David; RESNICK, Robert; WALKER, Jearl. Fyzika: vysokoškolská učebnice obecné fyziky. Část 4, Elektromagnetické vlny – optika – relativita. Přeložil Jiří KOMRSKA, Jan OBDRŽÁLEK, Petr DUB. Brno: VUTIUM, 2000. Překlady vysokoškolských učebnic, svazek 1. s. 890-1032. ISBN 80-214-1868-0.
- HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 4., přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.
- HOLINOVÁ, Hilda a HOLINA, Vladimír. K diferencovanému vplyvu masovej komunikácie. Bratislava: Novinársky študijní ústav, 1985.
- JANOŠKOVÁ, Kristýna. Mediální rutiny redaktorů ve zpravodajské redakci ostravského studia České televize. Olomouc, 2019. Bakalářská diplomová práce, Univerzita Palackého v Olomouci.

JEŠUTOVÁ, Eva, BĚHAL Rostislav. 2003. Od mikrofonu k posluchačům. Praha: Český rozhlas. ISBN: 80-86762-00-9

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. Masová média. Vyd. 2. Praha: Portál, 2015. ISBN 978–80-262-0743-6

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ, 2007. Média a společnost. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-287-4.

MAREK, Aleš a Ludvík ČICHOVSKÝ. Masová, mediální a marketingová komunikace. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2011. ISBN 978-80-86730-69-1.

NAVRÁTIL, Karel, ed. Čtrnáct kapitol o rozhlase. Praha: Literární akademie, 2006. ISBN 80-86877-04-3.

OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. Praktická encyklopedie žurnalistiky. 2., dopl. vyd. Praha: Libri, 2002. ISBN 80-7277-108-6.

PETRÁČKOVÁ, Věra a Jiří KRAUS. Akademický slovník cizích slov. Praha: Academia, 1995. ISBN 80-200-0497-1.

RUSS-MOHL, Stephan a Hana BAKIČOVÁ. Žurnalistika: Komplexní průvodce praktickou žurnalistikou. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005. ISBN: 80-247-0158-8.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

SHOEMAKEROVÁ, Pamela J a Stephen D REESE. Mediating the message: theories of influences on mass media content. 2nd ed. White Plains, N.Y.: Longman, 1996, ISBN 08-013-1251-5.

SCHWARZ, Martin. Mediální rutiny redaktora Šumperského a jesenického deníku. Olomouc, 201. Bakalářská diplomová práce, Univerzita Palackého v Olomouci.

SLAVÍKOVÁ, Tereza. Mediální rutiny šéfredaktorů v regionálním Deníku. Olomouc, 2019. Bakalářská diplomová práce, Univerzita Palackého v Olomouci.

TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006. ISBN: 80-7367-096-8.

TUŠER, Andrej. Typológia periodickej tlače I. Lokálna a regionálna tlač. Bratislava: Univerzita Komenského, 1995. 978-80-2230-834-2.

VALČEK, Peter. Slovník teorie médií A-Ž. Vyd. 1. Bratislava: Literárne informačné centrum, 2011. ISBN: 978-80-8119-042-1.

WASCHKOVÁ CÍSAŘOVÁ, Lenka. Český lokální a regionální tisk mezi lety 1989 a 2009. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6478-2.

WASCHKOVÁ CÍSAŘOVÁ, Lenka. Regionální novinářina – Yet(t)i české žurnalistiky. In Novinářské fórum 2021. 2021. 2:21:20-2:39:40.

Elektronické zdroje

HOLLANDER, Barry. Local Government News Drives Print Readership. *Newspaper Research Journal* [online]. 2010, 31(4), 6-15. [cit. 12.04.2023]. DOI: [10.1177/073953291003100402](https://doi.org/10.1177/073953291003100402).

Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/312958747_Local_Government_News_Drives_Print_Readership

Kodex Českého rozhlasu | Rada Českého rozhlasu. Rada Českého rozhlasu [online]. Copyright © 1997 [cit. 21.02.2023]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

KRAUS, Jiří. Moderátor in Naše řeč [online]. *Naše řeč*, ročník 65 (1982), číslo 4, s. 224. Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i. [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6351>

KRUPIČKA, Miroslav. Historie Českého rozhlasu: Český rozhlas v datech. [online]. Praha: Český rozhlas, 2020. [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://archiv.radio.cz/cz/static/historie-radia-praha/historie-cro>

KRUPIČKA, Miroslav., KŘÍŽOVÁ, D. Historie rozhlasu v kostce. [online]. Praha: Český rozhlas, 2017. [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://temata.rozhlas.cz/historie-rozhlasu-v-kostce-7983541#:~:text=Pravideln%C3%A9%20rozhlasov%C3%A9%20vys%C3%ADl%C3%A1n%C3%AD%20bylo%20zah%C3%A1jeno,zem%C3%AD%20kde%20vzniklo%20pravideln%C3%A9%20vys%C3%ADl%C3%A1n%C3%AD.>

PAULY, John, J., & ECKERTOVIÁ, Melissa. The Myth of The Local in American Journalism. *Journalism & Mass Communication Quarterly*. SAGE Journals [online]. 2002, 79(2), 310–326 [cit. 12.04.2023]. DOI: [10.1177/107769900207900204](https://doi.org/10.1177/107769900207900204). Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/107769900207900204>

Pew Research Center. 2015. Local news in a digital age. [cit. 21.03.2023]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/journalism/2015/03/05/local-news-in-a-digital-age/>

Seznam příloh

Schéma č. 1: Programový plán Českého rozhlasu Olomouc na 8. týden roku 2023

Obr. č. 1: Vysílací studio Českého rozhlasu Olomouc

Polostrukturované rozhovory s vybranými zaměstnanci Českého rozhlasu Olomouc

Přílohy

Schéma č. 1: Programový plán Českého rozhlasu Olomouc na 8. týden roku 2023

Pondělí 20.2.2023

00,00	05,00	Studio Noc	
00,00	01,00	Noční linka	ČRo Zlín
01,04	02,00	Divadlo pro vaše uši (repr.)	ČRo Regina
02,04	03,00	Noc s českými písničkami – Hodina plná českých písniček	ČRo Region
03,04	04,00	Slavíci v krabici	ČRo Region
04,04	05,00	Humoriáda (repr.)	ČRo Region

Program ČRo Olomouc:

		Zpravodajská směna	živě fal/kor
05,00	09,00	Dobré ráno s Českým rozhlasem Olomouc	živě vit
09,00	12,00	Dobré dopoledne s Českým rozhlasem Olomouc	živě voj
	09,45	Němí svědci historie: Moravský Kočov	stoč asp
10,04		Host ve studiu: Nad'a Dočkalová, Ukrajinka, která žije 26 let v ČR, koordinátorka Člověka v tísní na Přerovsku, rok války na Ukrajině	stoč voj
11,04		Proud	živě voj
12,00	19,00	Dobré odpoledne s Českým rozhlasem Olomouc	živě zos
12,04		Hrajeme na přání	živě zos
13,04		Alex a host: Petr Horký – režisér a polárník	živě Pha
14,04		Hřebíky (soutěž)	živě zos
14,50		Němí svědci historie (repríza z 09,45): Moravský Kočov	stoč asp
15,04		Proud	živě zos
16,04		Humoriáda	živě Pha
17,04		Hrajeme pro radost	živě kedz
18,04		Rockle: Goofy Cow	živě mat
	18,30	Starý pecky	živě mat
19,00	24,00	Studio Noc	
19,04	22,00	Dobry večer	ČRo Region
19,10	19,20	Hezky česky	ČRo Region
19,20	19,30	Návraty do minulosti	ČRo Region

19,30	19,45	Zlaté hity Jirky Svátka	ČRo Region
19,45	20,00	Stretnutie – vysílání pro slovenskou menšinu	ČRo Region
20,04	21,00	Alex a host	ČRo Region
21,04	22,00	Country dostavník Mirka Černého	ČRo Region
22,04	23,00	Divadlo pro vaše uši	ČRo Regina
23,04	24,00	Noční linka	ČRo Region

Úterý 21.2.2023

00,00	05,00	Studio Noc	
00,00	01,00	Noční linka	ČRo Region
01,04	02,00	Divadlo pro vaše uši (repr.)	ČRo Regina
02,04	03,00	Noc s českými písničkami – Hodina plná českých písniček	ČRo Region
03,04	04,00	Desky, pásky, vzpomínky	ČRo Region
04,04	05,00	Humoriáda (repr.)	ČRo Region

Program ČRo Olomouc:

		Zpravodajská směna	živě kor/fal
05,00	09,00	Dobré ráno s Českým rozhlasem Olomouc	živě vit
09,00	12,00	Dobré dopoledne s Českým rozhlasem Olomouc	živě kedz
	09,45	Okolo češtiny: Jan Blahoslav a čeština 1	stoč obla
	10,04	VELKÁ PORADNA Z PRAHY na téma dotace na úsporná energetická opatření a příspěvek na bydlení	živě Pha
12,00	19,00	Dobré odpoledne s Českým rozhlasem Olomouc	živě zos
	12,04	Hrajeme na přání	živě zos
	13,04	Alex a host: prof. MUDr. Luboš Petruželka – přednosta Onkologické kliniky 1.LF UK, VFN a ÚVN	živě Pha
	14,04	Hřebíky (soutěž)	živě zos
	14,50	Okolo češtiny (repríza z 09,45): Jan Blahoslav a čeština 1	stoč obla
	15,04	Proud	živě zos
	16,04	Humoriáda	živě Pha
	17,04	Hrajeme pro radost	živě bov
	18,04	Cimbál a husle: Masopustní úterý	stoč bla
	18,30	Starý pecky	stoč mat

19,00	24,00	Studio Noc	
19,04	22,00	Dobry večer	ČRo Region
19,10	19,20	Hezky česky	ČRo Region
19,20	19,30	Návraty do minulosti	ČRo Region
19,30	19,45	Zlaté hity Jirky Svátka	ČRo Region
19,45	20,00	O Roma vakeren	ČRo Region
20,04	21,00	Alex a host	ČRo Region
21,04	22,00	Country dostavník Mirka Černého	ČRo Region
22,04	23,00	Divadlo pro vaše uši	ČRo Regina
23,04	24,00	Noční linka	ČRo Olomouc

Středa 22.2.2023

00,00	05,00	Studio Noc	
00,00	01,00	Noční linka	ČRo Olomouc
01,04	02,00	Divadlo pro vaše uši (repr.)	ČRo Regina
02,04	03,00	Noc s českými písničkami – Hodina plná českých písniček	ČRo Region
03,04	04,00	Folková pohlazení (repr.)	ČRo Pardubice
04,04	05,00	Humoriáda (repr.)	ČRo Region

Program ČRo Olomouc:

Zpravodajská směna		živě fal/gad	
05,00	09,00	Dobré ráno s Českým rozhlasem Olomouc	živě vit
09,00	12,00	Dobré dopoledne s Českým rozhlasem Olomouc	živě bov
	09,45	Od Pradědu na Hanou: Pohořany R	stoč kbz
	10,04	Host ve studiu: Jan Bambula, olomoucký hokejista	stoč mat
	11,04	Proud	živě bov
12,00	19,00	Dobré odpoledne s Českým rozhlasem Olomouc	živě kedz
	12,04	Hrajeme na přání	živě kedz
	13,04	Alex a host: Stanislav Motl – novinář a spisovatel	živě Pha
	14,04	Hřebíky (soutěž)	živě kedz
	14,50	Od Pradědu na Hanou (repríza z 09,45): Pohořany R	stoč kbz
	15,04	Proud	živě kedz

16,04	Humoriáda	živě	Pha
17,04	Hrajeme pro radost	živě	kedz
18,04	Legendy: Kiss	živě	mat
18,30	Starý pecky	živě	mat
19,00	24,00	Studio Noc	
19,04	22,00	Dobry večer	ČRo Region
19,10	19,20	Hezky česky	ČRo Region
19,20	19,30	Návraty do minulosti	ČRo Region
19,30	19,45	Zlaté hity Jirky Svátka	ČRo Region
19,45	20,00	Stretnutie – vysílání pro slovenskou menšinu	ČRo Region
20,04	21,00	Alex a host	ČRo Region
21,04	22,00	Country dostavník Mirka Černého	ČRo Region
22,04	23,00	Divadlo pro vaše uši	ČRo Regina
23,04	24,00	Noční linka	ČRo Brno

Čtvrtek 23.2.2023

00,00	05,00	Studio Noc	
00,00	01,00	Noční linka	ČRo Brno
01,04	02,00	Divadlo pro vaše uši (repr.)	ČRo Regina
02,04	03,00	Noc s českými písničkami – Hodina plná českých písniček	ČRo Region
03,04	04,00	Oldies aneb Historie z černých drážek (repr.)	ČRo Ostrava
04,04	05,00	Humoriáda (repr.)	ČRo Region

Program ČRo Olomouc:

		Zpravodajská směna	živě	gad/kor
05,00	09,00	Dobré ráno s Českým rozhlasem Olomouc	živě	vit
09,00	12,00	Dobré dopoledne s Českým rozhlasem Olomouc	živě	voj
	09,45	Od Pradědu na Hanou: Brodek u Konice R	stoč	kbz
	10,04	Apatyka: geriatric, MUDr. Dagmar Malotová, AGE Centrum	živě	voj
	11,04	Proud	živě	voj
12,00	19,00	Dobré odpoledne s Českým rozhlasem Olomouc	živě	zos
	12,04	Hrajeme na přání	živě	zos

13,04	Alex a host: Tomáš Magnusek – herec, režisér a filmový podnikatel	živě	Pha
14,04	Hřebíky (soutěž)	živě	zos
14,50	Od Pradědu na Hanou (repríza z 09,45): Brodek u Konice R	stoč	kbz
15,04	Proud	živě	zos
16,04	Humoriáda	živě	Pha
17,04	Hrajeme pro radost	živě	mat
18,04	To byl swing /repr./: Ferdinand Havlík II.	stoč	nop
18,30	Starý pecky	živě	mat
19,00	24,00	Studio Noc	
19,04	22,00	Dobrá večer	ČRo Region
19,10	19,20	Hezky česky	ČRo Region
19,20	19,30	Návraty do minulosti	ČRo Region
19,30	19,45	Zlaté hity Jirky Svátka	ČRo Region
19,45	20,00	O Roma vakeren	ČRo Region
20,04	21,00	Alex a host	ČRo Region
21,04	22,00	Country dostavník Mirka Černého	ČRo Region
22,04	23,00	Divadlo pro vaše uši	ČRo Regina
23,04	24,00	Noční linka	ČRo Zlín

Pátek 24.2.2023

00,00	05,00	Studio Noc	
00,00	01,00	Noční linka	ČRo Zlín
01,04	02,00	Divadlo pro vaše uši (repr.)	ČRo Regina
02,04	03,00	Noc s českými písničkami – Hodina plná českých písniček	ČRo Region
03,04	04,00	Na cestě – folk a country (repr.)	ČRo Olomouc
04,04	05,00	Humoriáda (repr.)	ČRo Region

Program ČRo Olomouc:

		Zpravodajská směna	živě kor/gad
05,00	09,00	Dobré ráno s Českým rozhlasem Olomouc	živě vit
09,00	12,00	Dobré dopoledne s Českým rozhlasem Olomouc	živě kedz
	09,15	Hanácké rok – folklorní seriálek: Masopust	stoč OL

09,45	Od Pradědu na Hanou: Řimice R	stoč	kbz
10,04	Zvěřinec – Veterinární a chovatelská poradna	živě	zos
11,04	Proud	živě	kedz
12,00	19,00 Dobré odpoledne s Českým rozhlasem Olomouc	živě	zos
12,04	Hrajeme na přání	živě	zos
13,04	Vesele a zdravě s Kateřinou Cajthamlovou	živě	Pha
14,04	Hřebíky (soutěž)	živě	zos
14,50	Od Pradědu na Hanou (repríza z 09,45): Řimice R	stoč	kbz
15,04	Proud	živě	zos
16,04	Humoriáda	živě	Pha
17,04	Hrajeme pro radost	živě	bov
18,04	Bluesový podvečer: Mr. Sipp 1	stoč	sch
18,30	Starý pecky	stoč	mat
19,00	24,00 Studio Noc		
19,04	22,00 Dobrý večer	ČRo	Region
19,10	19,20 Hezky česky	ČRo	Region
19,20	19,30 Návraty do minulosti	ČRo	Region
19,30	19,45 Zlaté hity Jirky Svátka	ČRo	Region
19,45	20,00 Sousedé	ČRo	Region
20,04	21,00 Alex a host	ČRo	Region
21,04	22,00 Country dostavník Mirka Černého	ČRo	Region
22,04	23,00 Divadlo pro vaše uši	ČRo	Regina
23,04	24,00 Noční linka	ČRo	Zlín
Sobota 25.2.2023			
00,00	05,00 Studio Noc		
00,00	01,00 Noční linka	ČRo	Zlín
01,04	02,00 Hvězdné návraty (repr.)	ČRo	Regina
02,04	03,00 Noc s českými písničkami – Hodina plná českých písniček	ČRo	Region
03,04	04,00 Hobby magazín (předprem.)	ČRo	Region
04,04	05,00 Vesele a zdravě s Kateřinou Cajthamlovou	ČRo	Region

Program ČRo Olomouc:

Zpravodajská směna		živě gad/kor
05,00 09,00	Dobré ráno s Českým rozhlasem Olomouc	živě kedz
09,00 12,00	Dobré dopoledne s Českým rozhlasem Olomouc	živě kedz
09,04	Mezi nebem a zemí	stoč Reg
10,04	Hobby magazín	stoč Reg
11,04	Dopolední proud	živě kedz
11,30	Technické památky	stoč OL
12,00 19,00	Dobré odpoledne s Českým rozhlasem Olomouc	živě bov
12,04	Hrajeme na přání	živě bov
13,04	Výlety	živě reg
14,04	Hřebíky (soutěž)	živě bov
14,45	Hanácké rok – folklorní seriálek	stoč OL
15,04	Aktuální zpravodajství z regionu	živě bov
16,04	Hvězdné návraty	stoč Reg
17,04	Hrajeme pro radost	živě bov
18,04	Setkání s literaturou: Jiří Wilson Němec: Dýmka a Knihovník	stoč sol
18,30	Hudební vzpomínky: Eddie Bond	stoč vyk
19,00 24,00	Studio Noc	
19,04 19,45	Folklorní notování	ČRo Region
19,45 20,00	My a oni	ČRo Region
20,04 21,00	Oldies aneb Historie z černých drážek (repr.)	ČRo Ostrava
21,04 22,00	Hobby magazín (repr.)	ČRo Region
22,04 23,00	Hvězdné návraty (repr.)	ČRo Region
23,04 24,00	Noční linka	ČRo Zlín
Neděle 26.2.2023		
00,00 05,00	Studio Noc	
00,00 01,00	Noční linka	ČRo Zlín
01,04 02,00	Hvězdné návraty (repr.)	ČRo Region
02,04 03,00	Noc s českými písničkami – Hodina plná českých písniček	ČRo Region

03,04	04,00	Pochoutkový rok (předprem.)	ČRo Region
04,04	04,30	Folklorní notování (repríza)	ČRo Region
04,30	05,00	eRko	
Program ČRo Olomouc:			
Zpravodajská směna			živě kor/fal
	05,00	09,00 Dobré ráno s Českým rozhlasem Olomouc	živě kedz
	07,40	Plk na nedělo (repr. z Ne): Stréček Křópal 1. - V nebi	stoč sol
	07,50	Technické památky (repr. ze So)	stoč OL
09,00	12,00	Dobré dopoledne s Českým rozhlasem Olomouc	živě kedz
	09,04	Přímo z místa: Jan Blahoslav	stoč kbz
	10,04	Pochoutky	stoč REG II
	11,04	Dopolední proud	živě kedz
	11,40	Návštěva u Jiřinky s Alenkou	živě kedz
12,00	19,00	Dobré odpoledne s Českým rozhlasem Olomouc	živě bov
	12,00	Polední zvony – souzvuk zvonů z farního kostela v sv. Mikuláše v Polici u Zábřehu.	stoč tech
	12,04	Hrajeme na přání	živě bov
	13,04	Výlety	živě reg
	14,04	Hřebíky (soutěž)	živě bov
	14,30	Plk na nedělo: Stréček Křópal 2. - Plica – z hluboka déchat	stoč sol
	14,45	Nahráli jsme pro vás: Petr Bende – Samba s Karlíkem	stoč sch
	15,04	Na cestě – folk a country: Banjo jamboree 6	stoč nos
	16,04	Hvězdné návraty	stoč Pha
	17,04	Hrajeme pro radost	živě bov
	18,04	Počteníčko: František Všeticka: Zvoňte zvony (5/5)	stoč sol
	18,30	Na koncertě: FolkFest 2022 – Vlasta Redl	stoč sch
19,00	24,00	Studio Noc	
19,04	19,45	eRko	ČRo Region
19,45	20,00	Šalom alejchem	ČRo Region
20,04	21,00	Česká dvanáctka	ČRo Region
21,04	22,00	Pochoutkový rok (repr.)	ČRo Region

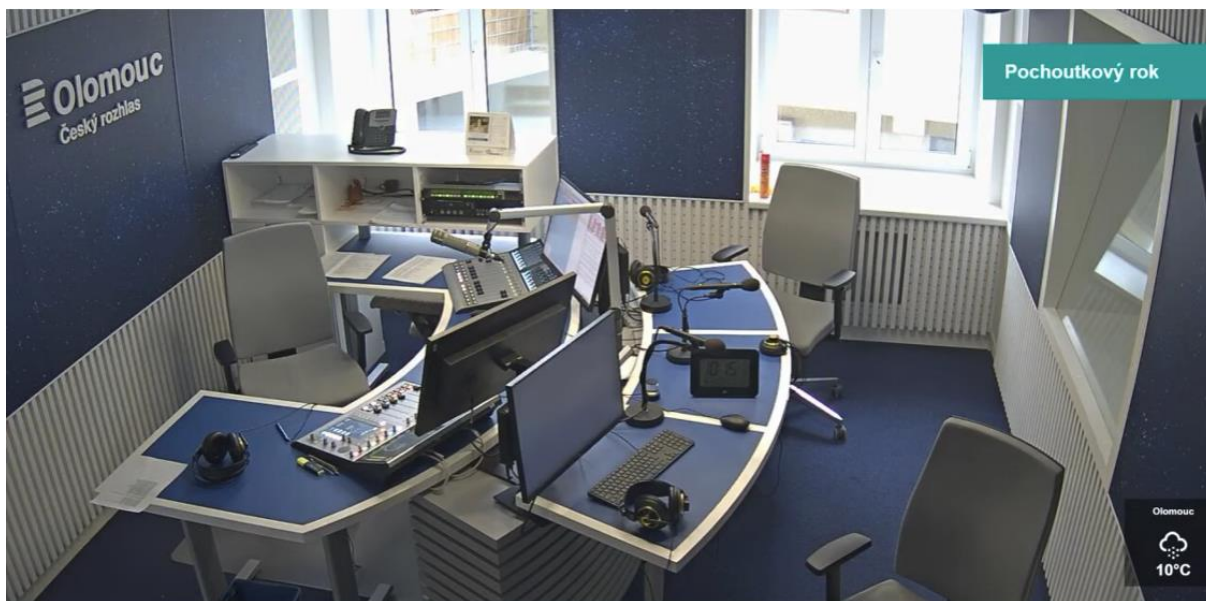
22,04 23,00 Hvězdné návraty (repr.)

ČRo Region

23,04 24,00 Noční linka

ČRo Brno

Obr. č. 1: Vysílací studio Českého rozhlasu Olomouc

Polostrukturované rozhovory s vybranými zaměstnanci Českého rozhlasu Olomouc

Rozhovor č. 1 – Dita Vojnarová, moderátorka Českého rozhlasu Olomouc

1) Mohla byste mi o sobě něco málo říct, kde jste studovala, nebo co jste dělala předtím, než jste se stala moderátorkou?

Já jsem vystudovala gymnázium v Bohumíně. Ta cesta směřovala k učitelství, proto jsem se přihlásila na filozofickou fakultu v Olomouci. Vystudovala jsem obor český jazyk, dějepis, ale všechno se to zbortilo v uvozovkách a s úsměvem ve čtvrtém ročníku, kdy můj spolužák David Drábek chtěl realizovat svou první divadelní hru. Udělal to napůl amatérsky, napůl profesionálně pod hlavičkou Moravského divadla, a já jsem se do té hry dostala a vyhrála konkurz, následkem čehož jsem pak dostala nabídku angažmá v Moravském divadle. Několik let jsem strávila v divadle a v určitém okamžiku, kdy se v divadle měnil šéf, tak mi neprodloužil smlouvu, což se stává, a já jsem hledala zaměstnání. Zjistila jsem, že můj bývalý kolega Pavel Hekela je ředitelem Českého rozhlasu v Olomouci. Byl vypsán konkurz na pozici moderátora, tak jsem si říkala, že to zkusím, byť chtěli tenkrát mužský hlas do té sestavy, která tam byla, ale našlo se zaplat' pánbůh část úvazku i pro mě. A tak jsem se vlastně úplně náhodou dostala k rozhlasu.

2) Čím jste si jako malá představovala, že byste chtěla být?

Myslím si, že o moderátorce v rozhlase jsem neuvažovala, a určitě mě to ani nenapadlo. Nicméně musím říct, že už během toho, jak jsem chodila na základní školu, tak mě učitelka češtiny vyťahovala na moderování takových těch školních akademií a připravených různých pásem, která jsme dělali. Takže asi ano. Nějaké nakročení tam bylo, nicméně já jsem tak měla nalajnovanou tu učitelskou dráhu, že jsem se nerozhlížela. Zbortilo to až to divadlo v dobrém slova smyslu.

3) Na jaké pozici v ČRo pracujete a co je vaší náplní práce? Jaké třeba pořady děláte?

Já to mám půl na půl. Jsem z poloviny moderátorka a z poloviny jsem redaktorka publicistiky, a musím říct, že mi to velmi vyhovuje toho půl na půl, protože se dotýkám velké spousty profesí, které jsou k oběma těm polohám důležité. Takže jako redaktorka mám na starosti plnění proudového vysílání, především tedy dopoledních časů, ale i třeba víkendů. A tady musím říct, jednak samozřejmě vycházím z toho, co je nutné, čili vycházím z nějaké doby, z nějakého regionu, z toho, co se kolem mě děje, ale zároveň je tady velká dávka svobody. Takže pokud cestujeme a poznáváme ten region, tak se můžeme dotýkat dejme tomu lehce skrytých témat, nebo objevovat lidi, kteří mají rozhodně co říct a mají za sebou nějaké úspěchy a zaslouží si, abychom o nich mluvili. Toto chápu jako úlohu veřejnoprávního rozhlasu, ať už to jsou individuality, anebo jsou nějaké spolky, sdružení, organizace. Takže redaktorsky proudové vysílání, potom moderátorsky mám na starost pořad Host ve studiu. Každé pondělí mám hodinové povídání s nějakým člověkem, kterého si vyberu, najdu, oslovím, buď přivedu živě do toho vysílání, ale ne vždy to jde, takže to je potom potřeba předtočit a také postříhat. No a potom ještě ve čtvrtky dělám pořad Apatyka. Zaměření tohoto pořadu je medicínské, takže si zvu terapeutu, lékaře nebo odborníky v této oblasti. A to je zase jiný typ pořadů. To je kontaktní hodinka, takže tam volají nebo píší posluchači, kteří se ptají, a posouvají si to vlastně takovým svým směrem.

4) Zmínila jste proudové vysílání. Mohla byste vysvětlit, co to znamená?

Proudová hodinka není naplněna titulkovým jasně daným pořadem. Takže máme dejme tomu hodinku od 9 do 10 hodin, od 11 do 12, kde víme, že musíme jako redaktoři publicistiky vložit 3 až 4 příspěvky. Málokdy tam bývá zadání. Je to tak, jak už jsem řekla, že vycházíme z toho, že třeba teď je březen, takže se nám probouzejí zahrádky, připravuje se další Flora, dějí se nějaké věci v Moravském divadle, pořádají se určité festivaly atd. Takže to je oblast, kde můžeme točit, ale je to volné. Takže jestli já v úterý půjdu na rozhlednu a budu se bavit o té rozhledně, v úterý navštívím Sbor dobrovolných hasičů dejme tomu v Třebčíně, ve

středu se podívám do knihovny, protože je březen měsíc knihy, tak je to na mě. Plníme to prostě různými reportážemi.

5) Co jsou vaše zdroje informací, z nichž čerpáte témata, o kterých během vysílání následně mluvíte?

Já mám pocit, že úplně všechno. Absolutně všechno, co se namane. Nejenom samozřejmě to, že člověk musí mít nějaký přehled o tom, aby věděl, kdy jsou nějaká výročí, která se připomínají, nebo kdo jsou nějakí významní rodáci v našem kraji, potažmo tedy v ČR, ale samozřejmě musí mít přehled o tom, co se v té dané lokalitě, kde působíme, děje. Takže krajské záležitosti, městské záležitosti, záležitosti obcí, takže se dívám na jejich webové stránky, sleduji všechny možné noviny. Je to takový zvyk, že ráno, když přijdu a sednu si v kanceláři, tak si nejprve projíždím desaterý, dvanáctery, třináctery noviny na internetu, dívám se na všechny možné letáčky, sleduji kulturní instituce. Kdy budeme mít Divadlo Tramtárie, Moravské divadlo, Moravská filharmonie, Divadlo v Šumperku premiéru, nebo případně jaký významný host se tam objeví. Dívám se, jak si vedou olomoučtí hokejisté v extralize. Máám pocit, že všechno se do toho vysílání může hodit, a nejenom v tom směru, že já konkrétně zpracuji to téma, ale já budu mít nějakého hosta, ze kterého se vyklubou velký fanoušek olomouckých hokejistů. A vždycky se bude hodit, když já vím, že to play-off začínáme s Karlovými Vary, protože najednou já můžu zareagovat nebo můžu otevřít toto téma a vím, že ten host se chytí a rozjede. Takže ty zdroje jsou všude kolem nás. Vy můžete třeba v kavárně nebo při cestování tramvají zaslechnout útržek nějakého rozhovoru, který vedou senioři, nebo ten rozhovor vedou studenti Univerzity Palackého. A vy najednou zjistíte aha, oni mají tento problém, nebo aha, oni se těší tady na toto. To je zajímavé. To by určitě ty posluchače zajímalo. Zdroje jsou všude.

6) Jak ověřujete relevanci zdroje?

Já nejsem ve zpravodajství, takže my to nemáme samozřejmě tak přísné jako oni, ale samozřejmě v momentě, kdy se bavím s nějakým člověkem, který mi popisuje svůj problém a něčeho se dotkne, třeba měla jsem takový případ paní, která byla velmi nespokojená s lékařskou péčí v určitém zařízení v našem kraji a docela se potom ostře opřela do toho zdravotnického zařízení, tak v momentě, kdy nemám možnost v tu chvíli oslovit člověka, kterého se to přímo týká, čili zaměstnance, tak musím rychle utnout tady toto povídání. Anebo budu chtít samozřejmě zajet na to místo, předložit ty informace, zeptat se, jak to je, a potom to konfrontovat dohromady. Ale většinou je to v dobré přípravě, že já když vím, že mi přijde člověk z nějaké oblasti, tak tam je poměrně jasné dopředu, čím ta oblast žije. Takže mít ty informace rozkryté do dalších šesti úrovní a mít ty podklady před sebou. Potom tady

teda v ČRo je výhoda toho, že za námi stojí editor, takže v momentě, kdy nás čeká nějaká těžší debata, dejme tomu v rámci předvolebních politických debat, tak toho editora máme v záloze. Máme ho ve sluchátkách. Kdyby padala nějaká čísla nebo nějaká jména nebo něco, co není v pořádku, tak to pomůže hlídat nám on.

7) A děláte si přípravy na rozhovory s hosty a pořady sami ?

My si děláme všechno sami. Tady v krajském studiu, když si vymyslíte nějaké téma, které vás zajímá, nebo chcete dostat k mikrofonu nějakého člověka, tak je všechno na vás. Musíte si na něj sehnat číslo, musíte s ním mluvit, musíte si domluvit schůzku a musíte si sehnat materiál a připravit si podklady. Ale není to tak, že bych v tom byla nuceně sama. Já, když potřebuji pomoc, tak centrála má oddělení, které je zařízeno tak, že já můžu požádat o pomoc tam. Podotýkám, že jsem to nikdy neudělala. A v momentě, kdy je opravdu něco takového, jako je předvolební debata, ať už v rámci krajských voleb nebo městských, tak tam to jde vždycky ve spolupráci editor, šéfredaktor, respektive ředitel a Univerzita Palackého. Ale pro mě je nejdůležitější editor, se kterým se domlouváme, jaká témata, protože jsou všechna stejná pro ty hosty ve všech těch debatách, která témata vybereme jako ta důležitá, a protože jsou časově omezená, tak jak čeho se budeme konkrétně v rámci těch témat dotýkat. Takže není to tak, že bych tady byla na všechno sama, ti lidé ku pomoci tady jsou, ale té práce je hodně, každý toho má hodně, takže pokud to jde, tak se snažíme vše zpracovávat sami.

8) Vy jste teď mluvila o oddělení, které k tomu můžete mít k dispozici, ale tady v rozhlase. Radíte se s někým, o jakých tématech máte, nebo musíte ve vysílání mluvit?

Ne, my máme porady každý týden. Celá publicistika, editoři, šéfredaktor, a vždy se bavíme o tom, co bylo, a o tom, jaký je výhled, a to i třeba dlouhodoběji, já nevím, 2 až 3 měsíce dopředu, možná i víc. Zdůrazňujeme pozor, blíží se Vánoce, bude tam taková obdoba. Chce to toto nebo pozor, blíží se volby, s tím jsou spojená určitá omezení. Takže ten výběr témat prochází samozřejmě touto radou, dejme tomu. A ještě máme v programu Open Media, který máme k dispozici vlastně všichni, stránky scénářů, do kterých vpisujeme i dopředu, co máme v plánu natočit. A tady může přijít na scénu editor, který nás upozorní například na to, že tady je například sváteční den, tady budeme mít jiné programové schéma.

9) Zmínila jste redakční porady. To platí pro moderátory, nebo pro redaktory?

Teď jsem mluvila o redakci publicistiky, která plní to vysílání. Co se týče moderátorů, tak ti jsou ve spojení s šéfredaktorem, v našem případě Jirkou Matějí. Tady je to trošičku problém, aby byly pravidelné schůzky, protože moderátoři, já jsem jediná výjimka, jsou externí spolupracovníci. Čili to jsou lidé, kteří mívají třeba i další zájmy, svá zaměstnání a chodí sem na určitý časový úsek. Takže dát nás dohromady je problematické a míváme schůzky,

ale ty jsou opravdu takové dlouhodobější. Když se něco nasbívá, když je potřeba něco zhodnotit a říct třeba, že bude nějaká změna. Takže moderátoři s šéfredaktorem komunikují především prostřednictvím e-mailů, telefonátů.

10) Kromě šéfredaktora. S kým ještě moderátoři musí komunikovat?

Myslím si, že ten šéfredaktor je takový základní styčný bod. Oni samozřejmě, pokud chtějí, mohou mít schůzky, a je tomu velmi otevřený i ředitel stanice. Ale samozřejmě co se týče toho praktického běhu, tak je to šéfredaktor, který jim vlastně dává jako příkazy, který je vede. Ale nejvíce jsou v kontaktu s editory, protože editoři mají absolutní přehled o tom vysílání, vědí, co kdo připravuje z redaktorů, vědí, že něco může mít zpoždění, že se něco přehodilo. A editoři jsou tady pořád jako takový ten styčný důstojník mezi tím vysokým vedením a tím moderátorem a dokážou okamžitě pomoci. Oni vlastně to vysílání hlídají dopředu i během něj. Oni koordinují to, co už je připravené, to, co se zrovna děje a to, co bude.

11) Mluvili jsme o šéfredaktorovi Jirkovi Matějů, potom o editorech, tedy o Martinovi Dostálovi a Andree Bzonkové. Pracujete ještě s někým jiným?

Co se týče zprávařů, my jsme jejich technici, my jsme jejich ruce v okamžiku, kdy se vysílají zprávy.

12) Jak často se se zprávařemi setkáváte? Je to odlišné od dopoledního a odpoledního vysílání?

Nejčastější je setkává ranní moderátor. Zprávy jsou každou půlhodinu. Odpolední moderátor už se se zprávařemi setkává každou celou hodinu.

13) A jak třeba probíhá spolupráce s produkčními?

Myslím si, že s produkčním komunikují především v okamžiku, kdy mi něco chybí nebo něčemu nerozumím, tak oni jsou první, které já můžu oslovit. Například když budu mít nějaký technický problém. Protože než bych vyťukala číslo na technika a vedle toho hlídáte mixážní pult, musíte vysílat, těch věcí je tam opravdu hodně, notabene když tam máte hosta, kterému se musíte věnovat. Takže produkční je taková první záchranná brzda. Jsme propojeni samozřejmě hlasově, takže to je jenom jedno zmáčknutí čudlíků a já můžu říct, mám tady technický problém, potřebuji technika, a ta produkční mně to zařídí. Notabene, že mně chodí pro hosty.

14) Kolik je tady moderátorů a jak se střídáte?

Důležité je říct, že my máme čtyři služby během dne. Je ranní, dopolední, odpolední a večerní moderátor. Takže takto se střídáme s tím, ranní a odpolední služba je pevně

stanovena, takže jsou tam víceméně takové hlavní tváře, a těmi jsou ranní moderátor Vít Šoukal a odpolední moderátorka Zora Ježková. Ale dějí se různé věci, jako třeba dovolené nebo nemoci. Takže i s tím se rotuje. A dohromady nás tady je dejme tomu takových 8, 9 moderátorů a ty služby jsou velmi rozdílné.

15) Jak se podílíte na tvorbě rozhlasového programu jako moderátorka kromě třeba přípravy různých pořadů?

Tak každý moderátor se v podstatě podílí na přípravě toho vysílání, protože jednak vy tomu dáváte nějakou formu. Ono by úplně nestačilo jenom, kdyby se tam nasazoval zvuk z Olomouce, zvuk z Přerova a zvuk z Horky nad Moravou. Ten moderátor to musí nějak propojit, musí navodit atmosféru, musí navázat kontakt s těmi lidmi, kteří jsou u těch rádií a jsou na různých místech a pořad je musí udržovat v takové bedlivosti, protože všechno, co budeme nabízet i dál, stojí rozhodně za to, a my máme opravdu takovou funkci posluchače informovat a dovzdělávat. A na to všechno ten moderátor musí pořad myslet, taky musí sledovat, co se děje ten den. Nemůže se uzavřít do nějaké místnosti a zabednit se. Moderování není o tom si přečíst těch svých 80 připravených řádků. Venku se něco děje. Ten den nějak probíhá, mění se počasí atd. Takže být neustále v takovém spojení se světem.

16) Když jste zmiňovala, že jste zároveň i redaktorka, jak vlastně funguje celý ten proces zpracování mediálního produktu, než ho uvedete ve vysílání?

Na začátku to chce mít nápad nebo nějakou inspiraci na téma příspěvku a potom to chce být trochu kreativní a vymyslet formát zpracování. protože možností je vždycky více. Potom musíte najít nějakého člověka, který to s vámi natočí. Jakmile najdete někoho, kdo se s vámi rád setkal, kdo vám k tomu poskytne informace, tak si domluvíte schůzku a připravíte se na to. Nemůžete tam jít jenom tak jako nepopsaný list. Asi se to tak natočit dá, ale ztrácíte zbytečně moc času tím, že se ptáte na základní věci, které spousta těch posluchačů zná a které byste mohli přeskočit. Takže se na to připravíte, s tím člověkem to celé natočíte. Ideálně samozřejmě v terénu reportážně, protože zvuky jsou naše kamera. Potom se s tím vrátíte do rozhlasu. Celé to musí člověk postříhat, aby to mělo hlavu a patu a nějaký obsah. Musí se k tomu vždycky napsat nějaké hlášení, nějaká upoutávka a uložit na správné místo, kde už to najde editor stanice. Poslechne si a řekne ano, obsahově a technicky je ten zvuk dobrý a může do vysílání. Pokud ne, tak vám ho vrátí a vysvětlí, proč ho musíte přepracovat. A potom už se to jenom ve vysílání odvysílá a můžete začít nanovo.

17) Jak se ve vysílání, zvláště tady v Českém rozhlase Olomouc projevuje veřejnoprávnost?

Já si myslím, že to je minimálně v těch okruzích témat, která my volíme a komu a čemu se podstatnou část toho vysílání věnujeme, a je to také v tom, že jako moderátoři nejsme jenom vypravěči vtipů, chechtálci a baviči. Ale je to opravdu o tom, že pokud tady máme mimořádné vlastivědné muzeum nebo muzeum umění, a dějí se tady tak skvělé věci, jaké se dějí, tak zvolit tu správnou formu a dostat to k našim posluchačům, kteří jsou samozřejmě v nějaké škatulce, ale myslím si, že od škatulek se ustupuje, že už není možné říct třeba, že krajská studia jsou čistě posluchači se středoškolským vzděláním, s takovým zaměřením. Já s tím jako vnitřně ne úplně souhlasím, protože ta škála je za mě velmi pestrá.

18) Jaká jsou specifika moderátorské profese? Například improvizace, hlasová průprava nebo příprava na vysílání?

Příprava na vysílání je základ. Vychází to už z toho, že víte, pro jakou stanici děláte. Takže není to jenom o tom, že si řeknete aha, tak já jsem večerní moderátor dvakrát týdně, tak já si tady udělám náslehy Hanky a Reného, jak to udělali minulý týden a předminulý, a myslet si, že si s tím v pohodě vystačíte, když o samotné stanici vlastně nic nevíte. To je strašná chyba. I když jsme každý jiný a každý děláme jinou část toho dne, tak jsme jedna stanice a ty moderátorské bloky jsou propojené. My na sebe samozřejmě navazujeme, my si předáváme štafetový kolík, jedeme dál, takže primárně je to znalost stanice jako takové, jejího zaměření, jejího obsahu, jejího programu. Protože moderátor samozřejmě nepropaguje jenom to, co se děje okolo něj a v tom místě, kde ta stanice působí. On propaguje i práci té stanice, fungování, takže i to je úkol moderátora. Takže základ je příprava. Co se týče hlasu, to je podle mě individuální. Někdo to potřebuje, někdo ne. Kdo to potřebuje, tak to snad o sobě ví a nějakou tu přípravu si samozřejmě udělá. Takže přicházím do vysílání s nějakou přípravou, s hotovým scénářem. Plus mínus na první hodinu, protože musíme být stále otevření těm změnám, ale s tím, že mám zálohu témat, oblastí, do které můžu sáhnout, kdyby se tam objevil moderátorský čas, kdyby se něco měnilo, kdyby se technicky něco přihodilo, protože moderátor je zároveň zvukař v našem rozhlase, takže může si postavit hlavu ten vysílací program. Může se stát něco s pultem a najednou nemáte k dispozici předtočené reportáže a je to na vás. A když v tomto okamžiku teprve člověk udělá, co je dneska za den, vlastně, kam můžu sáhnout, co se děje v Moravském divadle, nebo se po něčem shánět, tak je pozdě. Nemáte tam na to čas, protože řešíte jednou rukou a polovinou mozku technické problémy ,anebo dvěma třetinami, a ta třetina je málo na to, aby rychle listovala v novinách a něco hledala.

19) Vy jste zmiňovala, že je tady v Olomouci ranní moderátor, dopolední, odpolední, večerní. Liší se jejich náplň práce?

Samozřejmě. Nejnabitější je ta ranní moderace, kde je poměrně hodně rubrik, protože je to služba posluchači, kterému má s námi nejenom dobře být, ale on od nás vyžaduje ty základní informace, které ráno chce. Takže zprávy, ať už republikové nebo z našeho kraje, potřebuje vědět, jaké je a jaké bude počasí, chce vědět, co se děje na silnicích, a to každou chvíli, jestli je nějaký problém v městských hromadných dopravách, protože on cestuje do práce, a o čem se, dejme tomu píše, v jakém tisku. Do toho jsou tam sumáře základních důležitých záležitostí, které se přihodily den dopředu, anebo naopak už můžeme nahazovat nějaké téma, kterému se budou třeba zpravodajci ten den věnovat, takže hledat třeba prostor pro moderátorský čas je složité. On tam je, ale ten moderátor do toho zaběhne minimálně. Ještě máme rubriku Stalo se, kdy se listuje ve 100 let starých novinách, aby posluchači věděli třeba, čím se žilo tady v Olomouci nebo v republice v roce 1923.

Dopolední vysílání je složeno z těch proudových hodin a pak z toho titulkového pořadu, takže je takové uvolněnější. Více se tam třeba daří i hrát, dát třeba vícekrát dvě písničky za sebou, aby tam byl, dejme tomu, takový oddech k tomu dalšímu tématu. A vždycky tam je nějaká kontaktní hodinka nebo velké povídání se zajímavým člověkem, který nám rozšíří obzory, něco nám představí.

Odpoledne je takové zčásti zábavné a z poloviny olomoucké a z poloviny tzv. kontribuční, kdy se přepojujeme do Karlína a jsou tam dva pořady, které se dělají z Karlína a které přebírají všechny regionální stanice Českého rozhlasu. Ale je tam třeba i taková velká soutěž, co jeden z tahounů našeho vysílání, Hřebíky. Ta je velmi oblíbená, je kontaktní, moderátor si hodně povídá s těmi lidmi, má to švih, má to spád, má to taky vtip. Je tam prostor něco se dozvědět od těch lidí, umožnit jim promluvit v tom vysílání, a potom po třetí hodině je fajn, že se zpracovávají třeba nějaká důležitá zpravodajská témata, kterým žil třeba ten soud nebo nějaké zastupitelstvu, nebo se řeší nějaká kauza, která probíhá.

Večer tam už zase přichází uvolnění, ale ve směru hudebním, takže jsou tam písničky na přání, ty jsou velmi oblíbené. A potom speciální hudební pořady připravované na klíč kolegy našimi.

20) Jak se liší vysílání s hostem a bez hosta?

Když to je proudové vysílání, tak to je nalajnované. Tam je pro mě víceméně všechno jasné a záleží jenom na mně, jak já si to udělám, jak já si to budu měnit, co si do toho vložím. V okamžiku, kdy přijde host, tak tam máte další prvek, který vám do toho vysílání zasahuje, a vy se mu částečně, protože vy držíte oprať v ruce, mu přizpůsobujete, protože je to jeho prostor. Je to většinou nějaký odborník, který přijde něco představit, něco vysvětlit, na něco nalákat, takže on si tam prezentuje to svoje. Vy jste ten, kdo řídí, aby se to vysílání drželo

v určitých mantinelech, aby tam těch informací třeba zaznělo co nejvíc, ale takových, aby tomu posluchači rozuměli. Tady si vždycky říkám, jestli tomu rozumím já, potom je velká pravděpodobnost, že tomu rozumí posluchači. Pokud ne, tak se doptám. Dalším bonusem je, že do toho zasáhnou i posluchači, že volají. Takže vy se stáváte takovým koordinátorem mezi tím posluchačem a tím hostem, ale samozřejmě musíte hlídat úroveň, třeba ať už jazykovou, nebo i technickou. Co se týče těch telefonátů do toho vysílání, tak musíte hlídat čas, protože někdy jsou témata, která nám úplně bortí to vysílání, velmi oblíbená. Posluchači se hodně ptají, ale není možné mít 10minutové vstupy, takže člověk musí hlídat čas, aby si odpočinul host, aby si odpočinuli ostatní posluchači, aby zazněla písnička v pravý okamžik. Do toho samozřejmě hlídáte, aby v té hodině se objevilo všechno to, co má. Takže písničky v určitém pořadí, promo bloky, které jsou předchystané, reklamní bloky, kterých máme samozřejmě mnohem méně než komerční stanice, ale máme, máme sponzory té hodiny, a pokud tam mají své místo, musí zaznít. Takže je toho opravdu hodně, na co se ten moderátor musí soustředit.

21) Vysíláte někdy živě i mimo budovu rozhlasu?

Ano. A mám to moc ráda. Jezdíme s přenosovým vozem. Třeba namátkou zahájení lázeňské sezóny v Jeseníku nebo v Teplicích nad Bečvou. Vysílali jsme živě z letiště v Bochoři, vysílala jsem třeba ze Zlatých Hor nebo v rámci nějakých velkých jarmarků, kde má Český rozhlas své místo, Flora Olomouc, tak i přímo z pavilonu A. Buď tam můžete být jako reportér, který popisuje atmosféru, pozve si třeba k mikrofonu nějakého hosta, se kterým se dopředu domluví. Anebo my, když rozbalíme to přenosové stanoviště, i ze Šantovky jsme vysílali v rámci Prix Bohemia Radio. Rozbalíme mixážní pult, dva mikrofony a zveme si k těm mikrofonům hosty, takže máme takové otevřené vysílací studio, a okolo nás se nashromáždí lidé, kteří nás při té práci pozorují. A vy zase samozřejmě můžete ty lidi vtahovat do toho vysílání, můžete popisovat tu atmosféru a vlastně dělat co nejvíc pro to, abyste ty posluchače u rádia dostala na to Výstaviště Flora, i když jsou dejme tomu v Moravskoslezském kraji, tak díky vám, jak vy pracujete, tak oni mají pocit, že jsou tam s vámi. Je to úplně něco jiného než v tom uzavřeném studiu.

22) Jaké vlastnosti by měl člověk splňovat, aby se mohl stát moderátorem?

Musíme být komunikativní, musíme mít určité vzdělání, musíme mít přehled, nesmíme ustrnout, musíme pořád sledovat, co se děje nejenom okolo nás, ale třeba i jak pracují kolegové, kteří jsou zase jiní, než jsme my. Mnozí můžou být inspirací, abychom neskončili v nějaké takové své osvědčené lajně, kde už to umíme. Roztáhneme ruce, toto ještě umíme, ale vlastně už nás kolikrát ani nenapadne, že by to šlo třeba trošku jinak, že by to šlo

pozměnit, co by to způsobilo, kdyby se toto změnilo. Ten obor se pořád vyvíjí, ať už ve způsobu mluvy, řeči, předávání těch informací, tak možnostech, které my máme. Takže neustrnout na vavřínech. Sledovat to pořád, ale to těžko říct, jak jsem uvedla na začátku. Ono to vypadá, že my jsme takoví jako extroverti, že se ničeho nezalekneme. V té profesi, v momentě, kdy člověk je v tom studiu nebo je někde v terénu, a ví, že to je jako jeho práce, teď je to jeho parketa, teď se rozsvítí to červené světlo, tak to tam jako nasadíme, a jede to. Ale zažila jsem i lehce introvertní moderátory, že to nemusí být takoví extrovertní lidé, ale zase záleží, co zpracovávají, co dělají, a že jsem zažila opravdu i takové lehce v sobě stažené vynikající moderátory ve večerním speciálním vysílání, hloubavé. Takže zastavila bych se u toho přehledu, u snahy zdokonalovat se, u dobré mluvy a vzdělanosti.

23) Pro rozhlasové prostředí je velmi důležitý dobrý hlasový projev a správná volba jazykových prostředků. Cvičila jste někdy svůj projev nebo techniku dýchání, než jste poprvé šla do živého vysílání?

Já jsem sem přecházela z Moravského divadla. Takže já, jestli jsem se něco učila, tak to bylo stahovat se do sebe, protože z jeviště k mikrofonu je opravdu obrovský skok. Ale to je sedmimílový. Takže já jsem měla technické problémy, že jsem byla hodně hlasitá, takže jsem se tak jako lehce nořila a obrušovala ten hlas, který byl takový ostřejší. Mikrofon ho tou praxí krásně zaoblí. Je to moc hezky poznat, když si vezmeme své první záznamy a záznamy třeba po 10 letech, je to jako kdyby nenápadná, ale velmi výrazná změna. Takže jsem pracovala na tom a potom jsem se učila, protože jsem přišla v podstatě z ulice k té práci, a ještě tenkrát bylo běžné, že jsem moderovala a zároveň četla zprávy některé, tak jsem se učila odlišovat různé prvky v tom vysílání, že nemůžu zprávy samozřejmě moderovat tak jako dopolední moderaci apod. Dýchání úplně nevím, jestli jsem nějak trénovala, ale je fakt, že jsem si dělala, a doporučuji to i studentům, značky v textu, abych si ho správně rozdělila. Není to žádná ostuda. Znáám lidi, kteří si to dělali 20 let pro svůj vlastní vnitřní klid. Každý potřebuje asi něco jiného. Jde o to, jak se cítíte ten který den anebo obecně.

24) Rozmlouváte se před vysíláním?

Vzhledem k tomu, že jsem dopolední moderátor a mám rodinu, tak to nemusím dělat v rozhlase, protože poměrně hodně mluvíme ráno. Takže já když odcházím z bytu, tak už opravdu cítím, že mám uvolněno. Když jsem dělávala ještě ty ranní moderace, které začínaly v pět ráno, a bývala jsem tady před půl pátou, tak jsem si sama pro sebe mluvila, protože jsem opravdu měla pocit, že ten hlas spí.

25) Podle kodexu ČRo musí moderátoři, zprávaři i další rozhlasoví pracovníci mluvit ve vysílání výhradně spisovným jazykem. Jsou situace, které vám dovolují použít například hovorovou češtinu a nespisovné výrazy?

Já si myslím, že ano, ale musí k tomu být vše dovysvětleno. Takže pokud já tady mám dejme tomu nějakého sportovce, a dostaneme se ke sportovní hantýrce, a já použiji nějaké provolání kotle a zdůvodním to, že řeknu třeba, jak zaznívá naprosto běžně ve vašem kotli na Andrově stadionu, a teď použiji nějakou hlášku, tak nevidím důvod, proč ne. Nevyhýbám se tomu úplně, protože vzhledem k tomu, jak my obecně tady všichni mluvíme dobře, tak je jasné, že když už to vložíme, že to má nějaký význam.

26) Máte časové omezení k jednotlivým vstupům do vysílání?

Obecně by měl být ve vysílání nějaký poměr mluveného slova a hudby. Je to velmi individuální. Někdo upovídanější je, někdo ne. Když už to vypadává z nějaké normy, tak to potom s námi konzultuje vedoucí programu a upozorní nás. Řekne něco v tom smyslu, že to bylo super, ten host byl taky super, ale že proto a proto je méně někdy více. Stane se logicky, že se necháme unést. Nemáme to tak přísné, nemáme tak přísné kolonky. Nicméně když si tu hodinu poskládáme, tak plus mínus vidíme, kolik si zhruba můžeme dovolit, protože jsou tam písničky, jsou tam ty prvky, které už nám nějaký čas, když to sečteme, dají, takže k tomu my jako doplňujeme. Ale já se culím, protože já si myslím, že jsem jedna z těch, která jednou za čas k tomu vedoucímu programu jde a slyší jako dobré, pěkné, ale tady tyto dvě minuty byly navíc.

27) Jsou nějaké prvky, které během vysílání musíte zmínit a nezapomenout na ně?

Identifikace stanice je základ. Je to strašně důležité. Stále je potřeba myslet na to, že na našich vlnách zazní reportáž, kterou si posluchač pustí až v jejím průběhu, a na konci se ani nedozví, na jaké stanici ji slyšel. A to je přece strašná škoda. My bojujeme o toho posluchače, my je chceme a chceme se o ně dobře starat. My jsme stanice, která nabízí velmi kvalitní program, o kterém jsem přesvědčena, že to nikdo nezpracovává takovým způsobem, tak široce, a tak dobře jako my, takže se vyplatí za tu stanici bojovat. A pak to jsou ty prvky, které už jsem naznačila. Máme dva promo bloky, které v hodině musí být. Musíme přísně hlídat reklamu, musíme přísně hlídat sponzorské odkazy.

28) Jak pracujete během vysílání s playlistem a písničkami, dostáváte ho předem, nebo si písničky vybíráte podle sebe?

Dostáváme ho předem. Už bychom to vzhledem k tomu, že jsme i zvukaři, vůbec nezvládali. Teďka už přímo máme selektorem a hudebním redaktorem vybrané písničky do každé hodiny. Takže v momentě, kdy si sednu do studia, tak jsem schopna podívat se na několik

hodin dopředu na to, jak to bude vypadat. Navíc je máme i v písemné podobě se všemi důležitými čísly, kdyby se náhodou něco stalo, abychom si je mohli dodávat ručně do toho vysílání. A playlist je připravený, má hlavu a patu, kterou já nemusím úplně rozkrýt, ale je to poměr zahraniční hudby, české hudby, kapely, zpěváci, zpěvačky, období 60. let a současnost atd. Má to svou logiku, takže do písniček já v podstatě nesmím zasahovat. Dělán to jenom ve výjimečných situacích. Když se mi písnička bije s tématem, kdy by to bylo jako pěst na oko, tak ji vyměním anebo písničky posouvám. Pokud mám hosta, host mi vyplní místo mých dvou připravených minut najednou šest minut, tak mi z té hodinky některé písničky vypadnou.

29) Které moderátorské časy jsou nejvíce atraktivní?

Co čtvrt roku probíhají průzkumy, kde se sleduje, co posluchače nejvíce zajímá. A ty křivky bývají různorodé a ty skupiny posluchačské jsou také různorodé. Dříve byly atraktivní písničky na přání, ale dneska lidé hodně poslouchají třeba medicínské pořady, nebo mají rádi soutěže. Hodně se to mění.

30) Vědí posluchači Českého rozhlasu, jakého moderátora si kdy naladí?

Co se týče třeba rána a odpoledne, tak ano, tam je to striktně dané. To je Vítek Šoukal a Zora Ježková, to jsou takoví stálí průvodci. A pak už to trošičku koluje.

31) Myslíte si, že je dobré, že posluchač ví, jakého moderátora si kdy naladí?

To budu posuzovat asi ze své pozice posluchače, protože mám taky určité stanice, které poslouchám já, a třeba u toho rána jsem na to zvyklá. A když se mi teď nedávno měnil ranní moderátor, konkrétně na Radiožurnálu, tak jsem si říkala ajaj, to mi to zase bude chvilku trvat, než na to jako přistoupím, protože já, když ráno v kuchyni poslouchám rádio a všechno chystám a připravuji se, tak mám pocit, že ten moderátor je jako můj part'ák, kterého jsem si já zvolila. Jeho povinností je tam být. Když to přeženu, samozřejmě jsem si zvykla. Protože ti lidé jsou výborní. Takže si myslím, že když už někdo považuje rádio jako společníka a má ho neustále zapnuté, tak to tak může mít.

32) Máte své stálé posluchače, u kterých víte, že si Český rozhlas Olomouc naladí kvůli vám?

Asi ano, protože mně to říkají dost často. Často se to stává v okamžiku, kdy třeba někoho v rámci redaktořiny poznám, bavíme se, máme prostor si říct i něco víc. Protože lidé se o naši práci zajímají, je to ně atraktivní. A potom posleze mi třeba pošlou e-mail. Tak já jsem si tu stanici kvůli vám naladil, teď jsem vás slyšel. Ale hlavně mě potěší, když napíšou, že zjistili, že naše stanice není vůbec špatná, a že u ní i zůstali. Tak to je největší ocenění.

33) Jak moc je kontakt s posluchači pro stanici důležitý?

Nesmírně. Zase já nemůžu zůstat tady v kanceláři, kde spolu sedíme my dvě, a takto pozorovat z okna ten život venku. Je to strašně důležité. Jezdit za nimi, mám mluvit s nimi, žít s nimi a vydrápat se s nimi na rozhlednu, vyzkoušet si s nimi něco vyrobit, posedět s nimi v domově seniorů, zazpívat si s nimi nějakou písničku, vyslechnout si, jaké to bylo ve Velkém Týnci před 60 lety, protože jednak to je taky moje služba, já tam nepřijedu a jen nenastavím mikrofon, ale je to moje služba, kdy já se jim věnuji, ale vím, že za to něco dostanu, a mám takový vhled do jejich života, do jejich zájmů, protože to není solitér. To jsou skupiny lidí. Já, když oslovím hasiče v Třebčíně nebo ve Chvalkovicích a naučím se něco o hasičském útoku a budu vědět, co je rozdělovač a hadice b a c a použiji to, tak vím, že je tady obrovská skupina dobrovolných hasičů, kteří si řeknou jo, ta holka si dala práci a něco si o tom nastudovala. A tady s tím se mi stala vtipná historka. Byla jsem lyžovat, a protože si беру mikrofon všude s sebou, tak jsem ho měla i tam a říkala jsem si, že něco natočím. Nahoře seděl takový správný horal. Dlouhé vousy a od pohledu správný chlap. A já jsem vystoupila z toho vleku a dojela jsem za ním na těch lyžích a ptala jsem se ho, jestli mu položit pár otázek, že jsem z Českého rozhlasu Olomouc. A on říká podívejte se, že jste na těch lyžích, tak já vám to řeknu, protože jste naše. Kdybyste mi tu ťukala na podpatcích, tak to bych vám to neřekl. Absurdní, úsměvné. Ale i to se stane. A tím jsem chtěla říct, že když se toho dotknete, něco si nastudujete, něco vyzkoušíte, tak jste vlastně jako kdyby zase jejich. A zjistíte, čím oni žijí, co dělají a jak to dělají. Je to strašně důležité.

34) Myslíte, že posluchač pozná z hlasu, jak jste aktuálně naladěná?

Rozhodně. A proto my vždy chodíme do vysílacího studia naladěni dobře. To je základ. Říkám to těm studentům, které mívám ve čtvrtek odpoledne, a já chápu, že jsou unavení, ale to je jedna z prvních věcí. To nikoho nezajímá, nikoho, a my naše emoce ani nebudeme šířit dál. My jsme ti, kteří mají ty lidi držet v nějaké náladě, v nějaké energii, v nějakém dobrém rozpoložení, v nějakém tempu. A kór, když jsme tam ráno, dopoledne, odpoledne, jenom večer můžeme trochu zvolnit. Je to jako vybrat správnou hudbu, podkres k reportáži nebo pořadu, na kterém pracujete. Když vyberete tu správnou, tak to tu reportáž pozvedne o úroveň výš.

35) Liší se práce moderátora ve veřejnoprávním médiu od práce moderátora v komerčním?

Já jsem strašně dlouho nebyla v komerčním rádiu. Jenom na návštěvě za kamarádkou Martinou Kvítka Procházkovou. Takže na tuto otázku nejsem ten správný člověk.

36) Změnilo se pro vás něco, když se do studia namontovaly kamery?

Ze začátku jsem z toho byla trošku rozpačitá a říkala jsem si, to přece ztrácí trošku z nějakého kouzla. Ten rozhlas je přece o tom, že je jenom o tom poslechu. A teďka už to vůbec nevnímám. Já si to uvědomím jenom v okamžiku, kdy tam mám hosta, protože mně přijde fér mu to říct. Takže já mu říkám, posad'te se tady, rozložte se tady, jak chcete. Papíry, pití jenom po levé straně, když se podíváte nahoru, je tam kamera, takže kdokoliv teď klikne, tak vás vidí. To mi přijde fér, ale jinak už to neřeším.

37) Jak vypadá technické zázemí studia? S čím ve studiu pracujete?

Máme tam mixážní pult, který je po levé i po pravé straně, na kterém jsou šavle, jak my říkáme, které taháme v případě potřeby. Takže rozdělené mikrofony, telefony, časové znamení. Máme tam šavli, kterou se přepojujeme na celostátní vysílání. A na pravé straně máme šavle, kterými pouštíme příspěvky z vysílání. Ty jsou tam tři. Pak tam máme takové různé v uvozovkách urychlovače, abychom měli v záloze rychle třeba džingl, když potřebujeme pustit, tak tím nám ten pult taky může pomoci. Máme dva velké monitory a v těch monitorech máme jak program, ve kterém jsou všechny scénáře, tak program, ve kterém je v podstatě celé vysílání, co se týče zvuků, takže písničky, džingly, upoutávky na pořady, reklamy, reportáže, rozhovory, které tam používáme, máme v monitoru v počítači internet, který sledujeme, máme otevřenou SMS bránu, máme otevřeny telefonáty. To všechno máme na ploše toho monitoru. Máme tam svou poštu. To je taky dobré sledovat, protože někteří posluchači reagují na jméno, takže do Apatyky jsou schopni mi poslat ten dotaz ne na SMS bránu, ale na můj e-mail, který si logicky vyvodí. Takže je dobré mít přehled i tady o tomto, takže je toho poměrně hodně. Pak tam jsou různé budíky, kdy sledujeme, jestli nejsme moc tiší, nebo moc hlasití, takže úroveň té hlasitosti, musíme tam mít kalendář, protože když je toho hodně, tak člověk najednou znejistí, kolikátého vlastně je, a čas, protože zmiňujeme přesný čas.

38) A sluchátka nebo mikrofony tam jsou taky?

Samozřejmě mikrofony musí být. Já mám jeden mikrofon, zprávař má jeden mikrofon. Pak tam jsou další dva mikrofony pro případné hosty. Takže je potřeba potom sledovat, u kterého kdo sedí, abyste je vyjízďeli správně. A bez sluchátek si to neumím vůbec představit. Poměrně hodně hlasitě se odposloucháváme, tak je šance, že opravdu slyšíte všechno. Notabene, že vy si připravujete to vysílání a pořád jste krok napřed nebo dva kroky dopředu. Takže něco běží, nějaká písnička hraje, ale vy v těch sluchátkách už můžete slyšet to, co si připravujete, co bude třeba za šest minut.

39) Jaké programy během moderování používáte?

Používáme Dalet Galaxy, máme v něm celé to vysílání, a na druhém monitoru máme stabilně OpenMedia, což je program, ve kterém jsou všechny ty jednotlivé denní bloky už naplněné tím, čemu se máme věnovat. Z něho například i zjistím, co se připravuje třeba na nadcházející dny, co točí kolegové. Už to můžu i propagovat. Například Mirek Kobza v tuto chvíli na Červenohorském sedle. Zítra uslyšíte reportáž. Máme tam také zdroje, můžeme se dostat do různých tiskových agentur v Evropě. My používáme ČTK buď domácí, anebo zaměřenou ještě vyloženě jako na Olomoucký kraj. Takže zase když mám moderátorský čas, můžu se podívat, o čem píše ČTK, můžu si z toho něco vybrat. Je to další veřejnoprávní instituce, se kterou spolupracujeme.

40) Co během vysílání musíte obstarávat po technické stránce?

Primárně musím hlídat ten mixážní pult. Takže si hlídat, aby se mi vysílalo přesně to, co se v tu chvíli vysílat má, i v té správné hlasitosti, v jaké má. A mít připraveno to, co bude potom. Nespoléhat, že to vyřeším někdy, protože mě může něco překvapit. Musím mít připravený vstup, který chci právě teď udělat, ať už si ho tvořím sama, anebo je to reportáž některého mého kolegy. Takže podívat se na ten text, ohlášení, které si k té reportáži redaktor připravil, upravit si ho, pokud je to potřeba. Případně když vím, že budu telefonovat, už si dopředu vytelefonovat toho redaktora, domluvit se. Máme dvě minuty do konce. Půjde to tak a tak. Na toto se tě můžu zeptat. Je tam ještě nějaká doplňující otázka? Pokud ano, tak si ji dopíšu. Řeknu mu, prosím, už ten telefon nepokládej. Už tě tady mám. Už jen vyjedu šavli. Čekám na ten správný okamžik. Stejně tak sledujeme SMS bránu a svou poštu.

41) Co znamená, když se řekne řetízování písniček? Několikrát už jsem na to v rámci svého působení narazila, tak by mě zajímalo, o co se jedná.

Řetízování znamená spojování. Opravdu si představte, že tvoříte řetízek kolem krku, takže zacvaknete dvě očka do sebe, a toto nám pomůže proto, abychom si vyčlenili nějaký volný čas. Když já zjistím, že už mi přišla lékařka na rozhovor, já se s ní potřebuji chvíli vidět, tak já si takto spojím dvě písničky s džinglem a najednou získám třeba šest minut času, kdy vím, že to studio můžu opustit. Jinak my to studio neopouštíme, jenom opravdu v nezbytných situacích, které vyžaduje naše tělo.

42) Techniku jste takto obstarávala od začátku své moderátorské profese?

Ne, to dělali zvukaři. Moderátor se věnoval jenom v uvozovkách moderaci, případně hostům, kteří mu přicházeli. Moderátor měl rozhodně více času pracovat s textem v rámci toho vysílání, s tou přípravou. Teď prostě tím, že taháme ty šavle, jak se lidově říká, sami, tak víme, že to musíme mít udělané, než do toho studia vstoupíme, prostě se na tom začíná pracovat dřív.

43) Kdy to nastalo tady, tento převrat?

Já si myslím, že to je takových osm let zpátky zhruba. Hodně jsme se tomu bránili. Já jsem si to neuměla představit. Dokonce jsme se možná i trochu bouřili, protože jsme říkali, vždyť odebereme část té profese, část myslí půjde na nějakou úplně jinou profesi. Je to opravdu náročné. Jak to chcete uhlídat? Jak to chcete počítat? Přitom my neustále počítáme, aby to dobře vycházelo v té hodině. Ale je to jako řízení v autě. Dost často to srovnávám v okamžiku, kdy s tím autem souzníte, vy už nepotřebujete na tu řadící páku hledět. Vy to poznáte, nebo víte, že tam máte dvojku a že teď přeradíte na trojku. Takže některé věci, pokud si ta technika nestaví hlavu, některé věci se jako jistým způsobem, zautomatizovaly. A najednou se to vysílání posunulo na úplně jinou dimenzi, protože vy jste byl najednou šéfem, vy jste na tom řídicím stanovišti.

44) Můžou se stát nějaké technické problémy během vysílání a jsou vůči tomu nějaké pojistky?

Samozřejmě můžou a stávají se. Máme pár takových jako základních pokynů, co udělat hned na první dobrou. Následně máme v záloze na disku v počítači uložené písničky, které můžeme použít, když nefunguje ten vysílací program. Rozdíl je, jestli jste tady v týdnu, nebo o víkendu. V týdnu je tady do nějaké páté, šesté hodiny technik, takže když se něco pokazí, tak dáte signál produkci, a ten technik přijde a pomáhá vám. Pokud moderuje člověk o víkendu, tak technik je v pohotovosti doma, takže zase pustíte nějakou písničku dlouhou a voláte mu. On se vás snaží navádět z dálky, z domu. Pokud to nestačí, musí sednout do auta a přijet.

45) Co byste řekla, že byla největší změna, která se v průběhu času na moderátorské profesi v Českém rozhlasu Olomouc podepsala a změnila ji?

Jednoznačně ta zvukařina. Jednoznačně to to byl ohromný zásah. Teď už mi to tak nepříjde. Vlastně mě nerozhodí, ani když ten pult má třeba trochu jiný tvar, jiné pořadí. Toto mi otevřelo úplně jiný svět, do kterého já jsem tvrdila, že nikdy nevstoupím.

Rozhovor č. 2 – Zora Ježková, moderátorka Českého rozhlasu Olomouc

1) Mohla bys mi o sobě na úvod něco málo říct? Kde jsi například studovala, nebo co jsi dělala předtím, než ses stala moderátorkou v Českém rozhlasu Olomouc?

Jmenuji se Zora Ježková. Rodačka ze Vsetína. Vyrůstala jsem v Bruntále, no a do Olomouce jsem vlastně přišla v době studií na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého. Původně ze mě měla být paní učitelka, což se ale naštěstí nestalo, a přes podnikání, ale jenom velice krátkodobě, jsem se čirou náhodou dostala k práci v Českém rozhlasu. Tehdy nás ve firmě

napadlo zkoušet dávat nějaké informace z trhu, který se rozvíjel, do Českého rozhlasu. No, pamatuji si na ty první okamžiky, kdy jsem se posadila s tím souborem informací, který jsem měla přednést do studia ČRo, ještě tehdy na Horním náměstí 21, do improvizovaného studia. Dnes je to naše velké studio. Byla jsem tam s moderátorkou a později také s kolegyní Pavlou Dluhošovou. Pamatuji si ten obrovský stres, který jsem měla, ten stažený žaludek, a taky si pamatuji ten zvláštní pocit, kdy v okamžiku, když se rozsvítila červená, tak jsem najednou toto všechno hodila někam pryč a samo to odplynulo. A najednou se člověk ocitl v jiném světě. Pak se mi to podobně stalo ještě podruhé, a když jsem tam přišla potřetí, tak mě oslovil tehdejší pan ředitel, Stanislav Červenka, jestli bych to s nimi nechtěla zkusit právě i pro práci na pozici nejprve redaktorky a pak i moderátorky Českého rozhlasu. Byla to pro mě intuitivní záležitost, protože sama o sobě bych si nikdy nemyslela, že bych takovou práci mohla dělat.

2) A co sis představovala jako malá, že bys chtěla dělat, nebo čím jsi chtěla být?

Já jsem původně chtěla být psycholožka. To mi zadrželi rodiče, kteří pocházeli z lékařského prostředí, tak potom to padlo na paní učitelku, nebylo to mé vysněné povolání, takže musím říct, že ta práce v rozhlase mi přišla... Je to dnes, dá se říci, mé vysněné povolání. Jsem ráda, že to dělám, ale neměla bych nikdy sama o sobě sebevědomí na to, abych si myslela, že bych tuto práci mohla dělat.

3) Jak dlouho už v Českém rozhlase pracuješ?

Já si myslím, že už to bude takových 29 let.

4) Na jaké pozici tady pracuješ a co je tvojí náplní práce?

Teď aktuálně pracuji na pozici moderátorky a také redaktorky. To znamená, že dělám prakticky všechno od připravování autorských pořadů, rozhovorů s hosty, přes pořady, které se týkají dobrých rad na nejrůznější témata. Moderuji také pořady na celostátním okruhu, to jsou noční linky, kde si povídám s posluchači na určité téma. To je vlastně taková hodně asi nejvíc adrenalinová záležitost, protože tam člověk nikdy neví, koho má na druhé straně. Musí umět zaimprovizovat a nikdy neztratit posluchače a zároveň být dobrým psychologem, nebo v uvozovkách tedy na této pozici alespoň trochu dobrým psychologem, protože někdy působíme tak trošku jako linka krizové intervence. Někdy nám tam volají lidé, kteří jsou třeba i hodně nešťastní, potřebují se vypovídat, a nesmíte toho posluchače nikdy ztratit. Takže i to je náplní moderátora. Čili redaktorská práce, příprava pořadů a moderátorská práce. Kromě toho, o čem jsem teď hovořila, taková ta talkshow s posluchači, ta noční talk show, tak myslím, že v současné době je Český rozhlas jediné médium, který tento typ tohoto nočního vysílání posluchačům nabízí. Dřív to byla ještě Frekvence 1, ale mám pocit,

že už od tohoto typu pořadů upustila. Jsme tedy jediní a musím říct, že je to evidentně pro posluchače velice dobrá služba. No a pak je to ta běžná moderace, jako jsou písničky na přání, proudová moderace, soutěže apod...

5) A to noční vysílání je jenom v rámci Českého rozhlasu Olomouc, nebo to jede na celostátním okruhu?

To je společné regionální vysílání všech regionálních stanic. Takže tento typ pořadů jenom Český rozhlas Olomouc nemá samostatně, ale protože po 19. hodině se propojujeme do toho společného vysílání, tak vlastně je nás pět nebo šest lidí, kteří se v rámci celé republiky na tomto typu vysílání podílíme a vysíláme vlastně pro všechny regiony společně.

6) A to je od kdy do kdy?

Od 23 hodin do jedné hodiny do rána.

7) Jak často?

Ten pořad je každý den, ale v rámci moderování se střídáme.

8) Co jsou tvoje zdroje informací?

Musím říct, že hodně čerpám z vysílání Českého rozhlasu Radiožurnálu, které poslouchám. Doma nemám naladěné nic jiného než Radiožurnál anebo Český rozhlas Plus. Občas z vysílání České televize, a právě z Radiožurnálu a Českého rozhlasu Plus, protože jsou nejrychlejší a ty informace potřebuji dostávat rychle. Někdy brouzdám po internetu, někdy čerpám z iROZHLASu, ze stránek našeho rozhlasu, a samozřejmě také z agenturního zpravodajství, odkud čerpám témata pro rozhovory. Samozřejmě čerpám i ze života, protože člověk žije, jsem součástí společnosti, jsem součástí celého toho systému. Žiji na vesnici a také se mě dotýkají problémy, se kterými se lidé na vesnici potýkají, např. inflace, zdražování. S lidmi přicházím do kontaktu každý den. A samozřejmě dalším zdrojem pro různá témata jsou i ti lidé, se kterými se setkávám na rozhlasových vlnách, protože třeba i v písničkách na přání nebo v té noční lince nám lidé řeknou, co je trápí, o čem by rádi hovořili, co by rádi věděli, takže i naše posluchače bereme jako inspiraci.

9) Co všechno v rámci tvorby rozhlasového programu děláš a připravuješ?

Moderuji proudové vysílání, písničky na přání, Noční linku, a ještě připravuji vlastní autorské pořady.

10) Jaké pořady to jsou?

Pořad Host ve studiu a pořad Dobrá rada.

11) Přípravu k pořadům si děláš sama, nebo ti s přípravou pomáhá někdo další?

Ne. Občas jenom něco konzultuji s editory.

12) Podle čeho vybíráš hosty do vysílání?

Musí být ten host zajímavý pro mě, a snažím se postavit se do pozice posluchače. Musím znát profil posluchače Českého rozhlasu Olomouc a snažím se přemýšlet nad tím, jestli by to našeho posluchače, ten host, jestli by ho to mohlo zajímat a co by mu rozhovor s tímto hostem nebo toto téma, co by to tomu posluchači mohlo přinést.

13) Jaké jsou formáty těch pořadů?

Všechno to jsou pořady naživo.

14) Míváte redakční porady jako moderátoři?

Ne. Moderátoři nemívají redakční porady.

15) Jak získáváte informace nebo jak se k vám dostávají?

Získáváme informace ze zápisů nebo z osobních konzultací nebo z e-mailů. Kdyby ale byla lepší informovanost, tak myslím si, že bychom to všichni přivítali.

16) S kým v průběhu dne musíš komunikovat a spolupracovat?

Spolupracuji nejvíce s produkčními, se zprávařem a pak s editorem.

17) Když jsi mluvila o produkčních, jak probíhá vaše spolupráce?

Produkční jsou pro mě každodenní jistota. Jednak kvůli programovým prvkům, které oni vkládají tady do toho systému. Když mi něco chybí, tak jsou těmi prvními, na které se obracím.

18) Jaké vlastnosti by měl mít člověk, aby se mohl stát moderátorem?

Měl by umět nejen hovořit. Ono se někdy říká, že moderátoři jsou ukecaní, ale já si myslím, že o ukecanosti to není. Dobrý moderátor by měl především umět naslouchat. Samozřejmě umět spisovně hovořit česky, mít výslovnost, to je pochopitelné, ale měl by umět naslouchat a měl by mít rád lidi. Pokud chce s lidmi pracovat, tak je musí mít rád. A měl by být upřímný, znát sám sebe natolik nebo být sám se sebou srovnaný natolik, aby neměl potřebu si na něco hrát, protože mikrofon může být váš velký přítel, a taky to může být veliký nepřítel a pozná každou faleš, každé přehrávání, jak říkal i kdysi známý reportér Karel Kyncl, že skutečně mikrofon na vás prozradí úplně všechno, a prozradí na vás každé hnutí vaší mysli, prozradí, jestli to opravdu myslíte upřímně a čestně, ale prozradí na vás také každou faleš. Ten mikrofon to prostě pozná. To je o tom, že pracujeme s emocemi, a snažíme se je předávat prostřednictvím hlasu. A vzhledem k tomu, že my vlastně nejen mluvíme, ale i mixujeme hudbu a všechno, tak vlastně je hodně důležité, aby měl člověk i hudební sluch a smysl pro rytmus.

19) Je důležité chodit do vysílání pozitivně naladěná?

Určitě je to fajn. Ale i když člověk není pozitivně naladěný, tak u mě, a myslím si, že u snad asi u všech z nás, to funguje tak, že v okamžiku, kdy za sebou zabouchneme ty dveře,

všechno negativní, co se nám děje v životě a co se děje každému, zmizí. Pochopitelně nikdy nejsme každý úplně stoprocentně, tak na červenou to zase prostě ze sebe shodíme, a je to pryč.

20) Jak si myslíš, že se tady v ČRo v Olomouci projevuje ve vysílání veřejnoprávnost?

Vesměs neveřejnoprávní rozhlasové stanice se snaží být asi víc zábavní. My se do toho snažíme prostě přidat i ty prvky, které informují, někdy poučují. Snažíme se, aby to vysílání obsáhlo život tak, jak je se vším všudy.

21) Řekla bys mi, jaká je struktura vysílání a na jaké časy jsi obsazována ty?

Já sama mám pravidelný vysílací čas od 12 do 17 hodin. To je ten odpolední čas, který začíná písničkami na přání. Čili kolem oběda taková pohoda pro posluchače, pak jsou nějaké ty soutěže, proudové vysílání a pochopitelně do toho mám autorské pořady, které jsou v dopoledních časech. To jsou ty poradníky. Dobrá rada v úterý od 10 do 11, Host ve studiu ve středu a ještě Zvěřinec, to je další poradník, kde jsme společně s veterinářem a radíme všem chovatelům zvířat. Tak to je v pátek opět od 10 do 11, no a potom to noční vysílání od 23 do jedné hodiny do rána.

22) Jak vypadá celková struktura vysílání?

Od pěti do devíti je tady jeden moderátor, od devíti do dvanácti je druhý moderátor, do toho tam jsou ty poradníky, vždy v tom čase od 10 do 11, někdy ten dopolední moderátor vysílá i ten poradník, jako třeba Dita Vojnarová nebo Bořek Volný. No a potom další blok je od 12 do 17 a další blok od 17 do 19. Po 19. hodině se spojujeme se všemi regionálními stanicemi.

23) Ty jsi mluvila o tom, že je důležitý hlasový projev, spisovná čeština. Jsou nějaké situace, které ti dovolují mluvit nespisovně nebo hovorově?

Občas v té noční lince. Je to v noci, po 22. hodině, tak někdy v takových emočně vypjatých situacích se člověk uchýlí třeba i k nějakému tomu projevu, který není úplně spisovný. Je to otázka citu pro míru, o citu pro určitou míru. Nesmí to překročit nějakou hranici.

24) Máte omezený čas k jednotlivým vstupům?

Když máme autorský pořad Dobrou radu, nebo pořad Host ve studiu, vstup by neměl přesáhnout pět minut. V proudovém vysílání je to dáno délkou nahlášení příspěvků, které bývají většinou tak kolem 20 vteřin, a v písničkách na přání se orientujeme podle toho, jak dlouhý vstup udělají posluchači, když někomu věnují písničku na přání, a v noční lince se snažíme, aby vstup nepřesáhl pět minut, pokud možno.

25) Máš své stálé posluchače, o kterých víš, že si naladí tuto stanici kvůli tobě?

Vím, ano.

26) Změnilo se pro tebe něco, když se do studia namontovaly kamery?

Trvalo mi, než jsem si na to zvykla. Časem jsem se na to vykašlala, protože jsem si říkala, nebudu se v práci permanentně furt kontrolovat, co dělám.

27) Jsou nějaké pozitivní nebo negativní vlivy, které ovlivňují tvou práci?

Největší pozitivní vliv, který ovlivnil moji práci, je tato nová budova, ze které jsem absolutně nadšená. V rozhlase už jsem hodně dlouho, pracovala jsem na Radiožurnálu v Praze několik roků. Pak jsem se vrátila zpátky do Olomouce, do staré budovy na Horním náměstí, která mě vychovala. Ale tady tu novou budovu považuji za obrovský dar pro nás všechny. A když to vztáhnou na sebe, tak mně to dává obrovskou inspiraci. Chodím do práce s úplně jiným pocitem. Jsme na tu budovu pyšní, a je to něco úžasného. Myslím si, že máme nejkrásnější budovu ze všech regionálních stanic v celé České republice, ne-li z celého Českého rozhlasu, tak to je pro mě obrovsky pozitivní moment. Ráda sem chodím i v noci, když tady nikdo není na to noční vysílání. Ale pozitivní pro mě je taky, když celé to soukolí funguje, když se na sebe vzájemně můžeme spolehnout tady s těmi nejbližšími, kteří tady jsou, produkční, zpravář.

28) Byla ještě nějaká jiná změna, která za celou tu dobu, co tady v Olomouci pracuješ, ovlivnila tvoji práci moderátorky?

On ji ovlivnil Radiožurnál, ten pobyt v Praze, když jsem pracovala na Radiožurnálu, tak člověk se tam hodně naučil samostatnosti a skutečně dávat si pozor na to, co říkám, a stále se kontrolovat v tom, co říkám. Pavel Kudrna, tehdy známý moderátor, mi dal jednu dobrou radu, posluchače nikdy nesmíš naštvat. Takže vždycky si uvědomím, že to, z čeho ty máš obrovskou radost, třeba z toho, že je 30 °C venku, což mně báječně vyhovuje, tak takový člověk, který má problémy se srdíčkem, tak v tomto počasí prostě může umírat a může se mu dařit velice zle. Takže vždycky myslí na to, že to, že ty tady nejsi ten pupek světa a že druzí lidé to můžou mít nastavené úplně jinak, než jak to máš ty. To je asi něco, co mě hodně ovlivnilo.

29) Co to znamená mixovat hudbu?

To znamená, že my už nemáme technika, který by nám s mixem hudby ve vysílání pomáhal. Dřív nám obstarával technik techniku a my jsme pouze mluvili na mikrofon. Vysílání je o prolínání mluveného slova a hudby, protože jsme takto nastavená stanice, máme určitý poměr slova a hudby v té jedné hodině, a je potřeba, aby ta hudba mluvené slovo vhodně doplňovala, podmalovávala, aby to vytvářelo jeden celek. To znamená, abychom mluvili tam, kde to lze, do začátků písniček, případně potom do konců písniček, aby nám nevznikaly nějaké mezery, pauzy, protože každá vteřina ticha je v rozhlasovém vysílání strašně moc slyšet, takže je to o tom vytvořit z toho vysílání takový film, aby ta hodina skutečně měla

nějaký začátek, aby to plynulo jako film z hodiny na hodinu, aby v tom nebyly nějaké záseky, prostoje, prodlevy, prostě musí to plynout.

30) Takže si do vysílání můžete zvolit písničky, jaké chcete?

Písničky jsou dané. A my se s tím musíme poprat tak, aby to opravdu ladilo.

31) To znamená, že nám písničky můžete i různě přehazovat?

Nesmíme přehazovat, ale prokládáme hudbu džingly, spojujeme písničky dohromady, prokládáme je těmi příspěvky, případně reklamou, pokud ji máme nachystanou v tom playlistu. No a musíme ty písně, tak, jak jdou za sebou, tak se s nimi vypořádat tak, aby na ty písničky potom vyšly do tečky, do časového znamení.

32) Jak probíhá tvoje příprava na vysílání?

Podle toho, jaký mám pořad. To znamená, že samozřejmě co se děje ten den dopoledne nebo ráno, co slyším na Radiožurnálu, tak už to je moje příprava, že se jako číslo jedna zorientuji v tom dni. Když přijdu do práce a začínám písničkami na přání, tak se zorientuji ještě v nějakých takových perličkách, jako jsou pranostiky, to co kdo slaví, jaká jména jsou v kalendáři apod. A pokud začínám už v 10 hodin Dobrou radou nebo Hostem ve studiu, tak tam probíhá příprava několik dní už předtím, protože musíme mít hotový scénář, abychom mohli být domluveni, o čem spolu budeme mluvit.

33) Kdyby se ve vysílání něco pokazilo, jsou nějaké pojistky, které vysílání zachrání?

Pokazit se může to, že by třeba přestal fungovat Dalet. To znamená, to je tato část, ze které pouštíme hudbu a jednotlivé příspěvky, to se dá nahradit tak, že začneme mluvit. A potom tady v druhém systému, v druhém počítači, máme zálohu písniček, které se dají pouštět jakoby z pultu, jako bychom tady měli CD, akorát že ta CD máme naládována v druhém počítači.

Rozhovor č. 3 – Vít Šoukal, moderátor Českého rozhlasu Olomouc

1) Mohl byste mi o sobě něco málo říct? Kde jste například studoval, nebo co jste dělal předtím, než jste začal pracovat jako ranní moderátor v ČRo v Olomouci?

Tak já jsem před vysíláním vysílal, protože vlastně už během školy, to mi bylo 15 let, tak jsem se přihlásil do soukromého rádia v Šumperku. Tam mě v 15 letech z konkurzu vyhodili, že jsem ještě moc mladý. Tak jsem tam přišel v 16 letech, a to mi řekli, tak my vás bereme, protože byste se stejně vrátil znovu. Takže od 16 let vysílám, a vlastně já jsem chtěl dělat zprávaře redaktora, což se mi nikdy nepodařilo, nebo svým způsobem podařilo, ale vzali mě okamžitě na moderování, a jako první jsem šel moderovat rána, takže ta jsou pro mě klíčová.

Já jsem vždycky vysílal ráno, a vysílal jsem na soukromých stanicích, a teď už dva roky v Českém rozhlasu v Olomouci.

2) Představoval jste si už jako malý, že byste v dospělosti mohl být moderátor?

Já jsem si odmala hrál s anténami, s magnetofonem, nahrával jsem se, četl jsem tam pohádky. Takže ono asi jo, asi od narození to člověk vlastně měl, a mně to přišlo přirozené. Chvilku jsem si říkal, že bych mohl být veterinářem, ale jak už jsem říkal, odmala jsem si hrál s anténami, s rádiem, televizí a všechno montování, takže si myslím, že jsem k moderování dospěl.

3) Na jaké pozici v ČRo v Olomouci pracujete a co děláte?

Moderátor ranního vysílání.

4) Co jsou zdroje informací, ze kterých čerpáte témata, o kterých potom mluvíte během vysílání?

Je to to, co mám nachystané od editorů, to, co připravuje redakce, z velké části to, co zažiji, s čím se setkávám, na co narazím, tak to všechno se promítá do toho vysílání. Na to, co ve vysílání říkám a o čem mluvím, potom reagují posluchači, kteří ráno do studia píšou, a já sám reaguji ve vysílání na jejich zprávy. Tak to se taky promítá do vysílání.

5) Podle čeho poznáte relevantní zdroj informací?

Předpokládám, že to, co mi přijde od editorů a z redakce, tak že už několikrát uvěřené, takže to považuji za relevantní a nemusím se tím dál zabývat.

6) Radíte se s někým, o jakých tématech máte ve vysílání mluvit?

Radím se s editory, ale část je jenom čistě na mně.

7) Podle čeho volíte témata, o kterých ve vysílání mluvíte? Závisí to třeba i na denní době nebo na měsíci v roce?

Určitá témata se liší. Pokud je jaro, léto, podzim, zima, už je to ten základ. Ale k ránu patří určitá témata. A jak už jsem říkal, pokud uslyším například vášnivou debatu někde v tramvaji, co lidé řeší, tak to samozřejmě hned další den ráno promítnu do toho vysílání. Témata musí být příjemná pro ty posluchače, aby jim to přineslo informace i zábavu.

8) Jak se podílíte na tvorbě rozhlasového programu?

Já osobně se na tvorbě programu nepodílím. Ono to nefunguje tak, že bych mávnul rukou a řekl, tak a teď v 7.40 každé ráno budu mít písničku na přání. To ne. Programové schéma řeší vedoucí programu. Pokud mi ale něco zařazují do ranního vysílání, tak se o tom spolu bavíme a řešíme, jestli se to tam hodí, nebo jaký z toho mám pocit, což třeba na komerční stanici za mě neexistovalo.

9) Jak se ve vysílání projevu, je veřejnoprávnost?

Já jsem nějakých 23 vysílal v komerčních rádiích a dělal jsem i programového ředitele, a myslím, že ten rozdíl mezi komerční a veřejnoprávní stanicí se pomalu smazává. Už to není jak dřív, kdy jsme proti sobě navzájem vystupovali, jako oni jsou tam z té veřejnoprávní stanice, nic tam nedělají, na každou práci mají 10 lidí. Anebo tam ti dělají jenom chichichi chachacha a vlastně se tam nic neděje. Jako ta profesionalizace všude postoupila. Takže ty formáty rozdílné jsou, ale určitě už mají společnou tu profesionálnost.

10) Míváte moderátorské porady?

Ne. Když se něco děje, tak si zavoláme, napíšeme si, jsme neustále online.

11) A s kým?

S Jirkou Matějí anebo s editory. Od vedoucího programu dostáváme souhrn věcí, informací, ale že bychom se setkali v daný termín třeba jednou za měsíc ve 14 hodin, to ne.

12) S kým v průběhu dne musíte komunikovat a spolupracovat, když vysíláte?

Se zprávařem, někdy s editorem, s Českým hydrometeorologickým ústavem.

13) Jak vypadá tvůj běžný den?

Ve 3.20 ráno vstanu, přemístím se do rozhlasu, odvysílám, promluví si tady s lidmi z rozhlasu. Případně zajdu za Jirkou Matějí o patro výš. A potom jdu domů a tam si chystám vysílání na další den.

14) Děláte si nějakou přípravu na vysílání, protože René Jančík říkal, že vůbec, jelikož má kontaktní hodinku. A Dita naopak říkala, že tu přípravu má vždycky. Jak to máš ty?

Já mám taky přípravu na ráno nachystanou, protože ráno je takové nejakčnější, nejrychlejší, a všechno, co jde připravit, je dobré si připravit, protože vždy se může stát něco nenadálého, tak ať to potom člověk ráno stíhá. Doopravdy je tam hodně výstupů, třeba i víc, než kolik mají kolegové dopoledne, odpoledne, a tak ať jsem připraven.

15) Jak vaše příprava vypadá?

Chystám si hlavní vstupy, což je ten otvírák, kdy se říká, co bude v tom vysílání. Ale ten základ je vždy něco oddechového, něco zajímavého, vtipného. Třeba co se mi stalo, o čem si lidé povídají, čeho jsem byl svědkem a tak. A to mám už v ten večer před tím vysíláním nachystáno, což se samozřejmě může kdykoli změnit.

16) Vy už jste tady nastínil, že voláte například na Hydrometeorologický ústav a máte i SMS bránu s posluchači. Popsal byste mi celkově, jak vypadá průběh tvého živého vysílání od začátku do konce a jaké prvky se tam objevují?

Základem každé té hodiny jsou zprávy se zprávařem. V pět ráno se musím přepojit z Prahy na Olomouc, což je poměrně důležité, protože jinak bychom vysílali do zdi. Potom začnou

klasické zprávy, potom tam má člověk nějaký vlastní vstup. To doplňují zprávy o počasí, potom mi posluchači píšou SMS o tom, jaké je počasí u nich a co v ten den dělají, co plánují. V 6.40 volám na Český hydrometeorologický ústav, se kterým někdy i dlouze o počasí debatujeme, o půl opět krátké zprávy. Potom za mnou do studia přijde někdo z redakce, se kterým probereme to, co se děje aktuálně. A v 7.40 je čtení z tisku. A celé ranní vysílání doplňuje i kontakt s posluchači.

17) Vysílal jste někdy i mimo budovu rozhlasu tady v Olomouci?

Vysílal jsem. To bylo předloni ve Veselíčku. To je na Hradecku.

18) Jak si mám takové vysílání mimo budovu, mimo studio představit?

Ona je to vlastně dodávka. V dodávce je technik moderátor a spolu se přemístujeme. V dodávce je rozložená aparatura, která se skládá z několika mikrofonů, mixážního pultu a spojení se studiem, kdy vlastně hudba běží ze studia z Českého rozhlasu Olomouc a my se do toho připojujeme na dálku, a moderátor tady ve studiu to vlastně míchá. Takže se domlouváme v odposleších. Například po této písničce začnu mluvit a budu mluvit přibližně čtyři minuty a pak se pustí tato písnička a ten a ten jingle a jedeme dál.

19) Co by měl člověk splňovat, aby se mohl stát moderátorem? Jaké vlastnosti by měl mít?

Chce to určitou dávku pokory a umět vycházet s lidmi. I ten šéf si vybírá člověka, který nebude nějakým způsobem konfliktní. Slušnost a pracovitost, spolehlivost a dochvilnost. Protože pokud bude někdo zaspávat na moderování, tak stát se to samozřejmě může, ale například mně se to za těch 26 let, co vysílám, nestalo nikdy.

20) Kdo je váš šéf a klade na tebe nějaké nároky?

Můj šéf je Jiří Matějů a nároky si klade asi jako každý šéf, který chce, ať je všechno odbaveno a odvysílalo tak, jak má být.

21) Pro rozhlasové prostředí a vysílání je velmi důležitý dobrý hlasový projev a správné volba jazykových prostředků. Trénoval jste třeba techniku dýchání nebo svůj jazykový projev úplně před svým prvním vysíláním?

Tehdy se to řešilo tím způsobem, že jsem poslouchal ty, co vysílali. Poslouchal jsem Michalovi Michštajna na Frekvenci 1. Byl vtipný, milý, bylo mu dobře rozumět. V té době byla jediná možnost poslouchat, třeba i zahraniční stanice.

22) Podle kodexu Českého rozhlasu musí moderátoři, zprávaři a další rozhlasoví pracovníci mluvit ve vysílání výhradně spisovným jazykem. Jsou ale situace, které ti dovolují použít hovorovou češtinu nebo nespisovné výrazy?

Myslím, že tady na veřejnoprávní stanici si je každý vědom toho, jakým způsobem má mluvit, a myslím, že každý z nás tyto prvky, jako nespisovné výrazy nebo hovorovou češtinu používá minimálně, ne-li vůbec.

23) Rozmlouváte se nějak před vysíláním?

Řekl bych, že ne, ale zjistil jsem, že si po ránu mluvím sám pro sebe. A pak si někdy zazpívám ve studiu. Takže rozmlouvám se a rozezpívávám se.

24) Máte svou oblíbenou písničku?

Cokoliv, co tam hraje po ránu. Já se chytnu prakticky hned, ale nesmí mě nikdo slyšet.

25) Máte časové omezení k jednotlivým vstupům do vysílání?

Nesmí být určitě nic delšího než dvě minuty.

26) Jsou nějaké prvky, které během vysílání musíte zmínit a nezapomenout na ně?

Hlášení času, to je ten základ, a identifikace stanice je základ, protože zmiňovat název stanice v každém vstupu je prostě nutnost. Alfa a omega.

27) Jak pracujete během vysílání s playlistem a písničkami? Máte ho předem daný, nebo si písničky vybíráte?

Playlist je předem daný.

28) Které časy jsou moderátorsky nejvíce atraktivní? Je nějaký prime time?

Říká se, že nejdůležitější jsou rána. Na komerčních stanicích stoprocentně a na veřejnoprávním médiu to asi platí taky. A řekl bych, že po ránu je důležitým vysílacím časem ještě to odpoledne od 14 do 16 hodin.

29) Vědí posluchači Českého rozhlasu, kdy si naladí jakého moderátora?

U rána stoprocentně.

30) Myslíte, že je to důležité?

Je to důležité, ať už v komerčním nebo veřejnoprávním médiu.

31) Máte své stálé posluchače, o kterých víte, že si na naladí Český rozhlas Olomouc právě kvůli tobě?

Mám.

32) Dostáváte se do kontaktu s posluchači?

Do kontaktu telefonického, SMS, ano. I osobního, například na dnech otevřených dveří.

33) Myslíte, že posluchač pozná z tvého hlasu i to, jak jste třeba aktuálně naladěni?

No, on musí poznat, že jsme naladěni dobře. Nic jiného nesmí poznat.

34) A je to důležité, tedy to, že musíte přijít do práce už pozitivně naladěni?

Je to určitě důležité. Pokud budu poslouchat někoho, koho nebaví ta práce, tak už jenom podvědomě z toho budu mít takový divný pocit a nebude mě to bavit.

35) Změnilo se něco pro tebe tím, když se do studia namontovaly kamery?

Ne, vůbec ne. Já jsem vlastně nezažil dobu bez kamer, takže pro mě se nezměnilo nic.

36) Když se vrátím, ty už jste to o tom mluvil, tak jenom jestli jsem to správně pochopila, že u tebe je názor, že se pomalu smazávají rozdíly mezi moderátorem na komerční a veřejnoprávní stanici?

Myslím, že u obou typů je potřeba trochu profesionality. Vysílání musí být s úsměvem, odpočinkové. Už to není ta křeč roku 97, když striktně já tady každé slovíčko přesně říct musím, až to znělo roboticky, chladně, nepříjemně.

37) Co během vysílání musíte obstarávat po technické stránce?

Odbavuju celé vysílání. Takže obsluhuju mixážní pult, míchám písničky, odbavuju zprávy.

38) Co byste řekl, že byla největší změna, která se v průběhu času na tvé moderátorské profesi v ČRo v Olomouci podepsala a změnila ji?

Pro mě ta největší změna byla ta, že jsem změnil formát té stanice a přešel jsem z komerční stanice do veřejnoprávního rozhlasu. To byla velká změna. Když jsem zjistil, jak to tady funguje, tak jsem si říkal, proč jsem nešel už o ty dva roky dřív, když jsem mohl.

39) V čem byla ta změna?

V komerčních stanicích se šetří, nebo jako ta ekonomická stránka je tam velmi důležitá, a někdy doopravdy ten člověk tam musí dělat strašně moc věcí. A pokud děláte hodně věcí, byť se je snažíte dělat dobře, tak vždy je někde ta kvalita zhoršená. A musíte se tam často spolehnout na sebe a ne na někoho dalšího, což tady jsou najednou další lidé, mezi které se ta práce vrství, rozděluje, a já vím, že se na ně můžu spolehnout, a odráží se to potom i na mé práci, o které si myslím, že je teď kvalitnější.

Rozhovor č. 4 – Tomáš Kedzior, moderátor Českého rozhlasu Olomouc

1) Mohl bys mi o sobě něco málo říct, kde jsi například studoval, nebo jak ses sem dostal?

Já jsem začínal v rádiu vlastně ne hned po revoluci. Řekl bych, že to byl nějaký rok 1991, 1992, kdy vlastně začala vznikat soukromá rádia, a já jsem vlastně do jednoho z nich nastoupil a začal jsem se to učit stejně jako všichni, kteří v té době začali dělat v rádiích, tak se všichni všechno učili. Nikdo nic neuměl pořádně, nikdo vůbec, většina lidí neuměla vůbec nic. Po lednu 1993 se v Českém rozhlase dělaly věci úplně jinak než dnes. Tak nějak jako postaru, veřejnoprávně. Tehdy to slovo mělo úplně jiný rozměr než dneska. Takže já jsem začal pracovat na soukromých rádiích. Jedno z nich bylo Rádio Hády, dnes je to Rádio Kiss Hády součástí sítě Kiss, ale to bylo nezávislé alternativní rádio, kde opravdu bylo možné všechno. A potom jsem po nějakém čase, po pár letech přišel do Rádia Krokodýl, což je něco

jako Rádio Haná. Krokodýl je taky komerční stanice. Tam se stalo, že ty Hády to prodaly Radiu Kiss, a já jsem tam už nechtěl pracovat, takže jsem si řekl, že to změním. Šel jsem sice taky do komerční stanice, ale za jinými lidmi. Pak byla pauza, no a po pár letech potom přišla nabídka nebo možnost pracovat tady v Olomouci. Je to už 20 let. Nastupoval jsem v srpnu 1999.

2) Na jaké pozici tady pracuješ a co je tvojí náplní práce?

Jsem moderátor. V podstatě náplní mé práce je provázet lidi vysíláním. To je úkol toho moderátora. A to je stejný v roce 1999 nebo 1992, anebo teďka v roce 2023.

3) Když jsem se bavila s ostatními moderátory tak mi říkali, že třeba René má kontaktní hodinku, Dita že má dopolední vysílání... Jak to máš ty?

U mě je to jinak. Já nemám žádný konkrétní pevný čas vysílání. To znamená, že já vysílám nepravidelně dopoledne, odpoledne i večer. To znamená, že já posledních 10 nebo 15 let žádný konkrétní čas nebo konkrétní pořad nemám. Vždy je to Dobré ráno a dopoledne nebo odpoledne. Je to prostě celý blok, který já musím odbavit, jak se říká.

4) Takže máš proudové vysílání?

Přesně jak říkáš. Vlastní pořady v současnosti nemám právě proto, že je mají jiní kolegové. A já jsem obsazovaný zase na to proudové vysílání.

5) Co jsou tvoje zdroje informací, ze kterých čerpáš témata?

Mým zdrojem informací, ze kterého čerpám, je samotné proudové vysílání, které uvádím. Dopředu si ho musím projít, musím vědět, co kde bude. Nejenom, co bude za pět minut nebo za půl hodiny. Ale i co bude za hodinu, dvě, tři, a co bude třeba odpoledne. Čili já si musím projít vlastně komplet ten program. Musím zjistit, jací jsou tam hosté a jaké jsou tam pořady, o čem se bude mluvit, abych to dokázal promovat, propagovat. Samozřejmě je dobré sledovat, co se děje kolem mě, číst noviny, sledovat televizi nebo rozhlas, internet. A je dobré se taky třeba podívat do kalendáře, jestli nemá někdo významný narozeniny, a všechny informace dávat do nějakého kontextu.

6) Když jsi říkal, že si to proudové vysílání procházíš, tak kdy to děláš?

Dělám to tak, abych do studia šel už připravený. A někdy se poradím i s editorem. Řekneme si, co bude, nebo co bylo, anebo jak by to mělo asi dneska vypadat.

7) Jak se podílíš na tvorbě toho rozhlasového programu?

Na tvorbě rozhlasového programu se podílím svou osobností, ne tím, že ho připravuju. Prvky programu dostanu nachystané a na mně je to, jak je prodám posluchači. Kdyby stejnou hodinu odbavovali různí moderátoři, tak ta hodina by pokaždé vypadala jinak.

8) Míváte nějaké redakční porady, na kterých se domlouváte, co a jak?

To se mě netýká. Dřív jsme teda ty moderátorské porady mívali aspoň jednou za čas. Můj názor je, že by být měly třeba aspoň jednou za měsíc, ale v současnosti nejsou.

9) S kým v průběhu dne musíš komunikovat nebo spolupracovat?

Určitě se zprávařem, s editorem a s vedoucím vysílání.

10) Jaké musí mít člověk vlastnosti, aby se mohl stát moderátorem?

Dneska se člověk na moderátorskou profesi může i dobře připravit, i jako v tom školství, řekněme. My jsme na začátku takové možnosti neměli, takže jsme se všechno učili za pochodu a od lidí, kteří už nějaké to know-how měli. No a vlastnosti. Člověk by měl být pohotový, měl by umět dobře reagovat na to, co se děje v tom vysílání, a na ty posluchače, když je to kontaktní pořad, nejenom písničky na přání, ale i nějaké dotazy. Pohotový musí být člověk i z hlediska techniky. Skoro vždy se může stát, že se něco stane, člověk musí být připravený na spoustu věcí. I třeba že nějaký zvuk nepůjde pustit, nebo že zamrzne počítač, zkratka musí být pohotový i na ty technické věci. Určitě by člověk měl mít nějaký přehled nebo zajímat se o to, co se děje okolo, protože v momentě, když ti posluchači poznají, že ten člověk za mikrofonem vůbec neví, o čem mluví, nebo že je úplně mimo třeba sociálně, tak to taky není dobře. A to platí pro všechna rádia. Měl by určitě dobře mluvit, a pokud je člověk za mikrofonem zábavný, je to jenom k jeho dobru. Ale tady to musí být vyvážené, aby se z moderátora nestal komik. Je dobrý, když má člověk hudební sluch. Není to nutné, ale když to člověk má, tak ví, jak má za sebe skládat znělky, jak to vysílání odbavit jako hudebně, kde může mluvit do písničky, a kde naopak ne. To jsou důležité věci, které sice posluchač moc nevnímá, ale v momentě, kdy mluvíš tam, kam se mluvit má, nemluvíš tam, kde se nemá, nekrátíš písničky tam, kde se nemají krátit, nedáváš za rychlou písničku nejpomalejší džingle z té sady, kterou máš. Tak toto pak dělá to znění toho rádia. Toto třeba já mám a vím, kde co patří. Takže pak máš třeba pocit, že se to dobře poslouchalo, ale nevíš proč.

11) Když jsi mluvil, že vy jste se učili za pochodu, jak to probíhalo?

Učil jsem se v podstatě od těch, co už tam přede mnou byli v komerčním rádiu, plus jsme měli nějaké semináře. To znamená, že jsme si společně sedli a někdo přišel a řekl... tak takto se za sebe pouští písničky a džungly, znělky. Toto třeba patří takto a toto je špatně. Měli jsme i lingvistické kurzy, nebo jsme chodili na náslechy do jiných rádií.

12) Vysílal jsi někdy i mimo budovu rozhlasu?

Já ne. Když je vysílání mimo budovu rozhlasu, tak většinou s tím vysíláním pomáhám z budovy rozhlasu.

13) My mluvíme tady o odbavování. Co to je, vysvětlíš mi to?

To je ta technická část vysílání. Odbavovat vysílání znamená pustit ve správný čas do éteru veškeré zvuky, hudbu, co tam být mají.

14) Co je to nejhorší, co se ve vysílání může moderátorovi stát?

To nejhorší je, když se zasekne vysílací počítač. A další věcí je neplánované ticho v éteru. To se stává, když ti právě zamrzne vysílací počítač. A potom ti ještě může zamrznout samotný mixpult.

15) Jsou v tento moment pro vysílání připravené nějaké pojistky?

Pro tyto případy máš v záložním počítači na CD nachystanou nějakou delší písničku. Nebo můžeš v mix pultu přepnout na Český rozhlas region, na který se napojujeme vždy po 19. hodině a ten je na jedné šavli nastavený pořad. To znamená, že já můžu kdykoli vyjet na tom mix pultu ten program Českého rozhlasu region. To znamená, není ticho. A poslední záchrana je, že pokud je v tom studiu, teď nevím, jestli to je 20 nebo 30 vteřin ticho, tak ten mixpult se automaticky přepne na vysílání Českého rozhlasu Ostrava. Takže je to taková pojistka, kdyby se stalo cokoliv.

Takže pojistek, když ti zamrzne počítač, je hodně, ale ta noční můra moderátora je to, když ti zamrzne mixpult. To neuděláš a nepustíš vůbec nic. Stalo se mi to. V takových situacích nemůžeš dělat vůbec nic. Ale i toto je pořešeno tak, že když se to stane, tak se to vysílání automaticky přepojí na tu Ostravu. A kdyby vypadl proud, tak tu máme záložní systém, takže výpadek proudu vysílání neohrozí.

16) Trénuješ svůj hlasový projev i teď?

Já už tu profesi dělám dlouho, takže si myslím, že jsem na toto už i trochu líný. Co bych ale dělat mohl, a dělá se to, tak je zpětné poslouchání svého vysílání, tzv. ear check. Z toho můžeš poznat jednak nějaké vady řeči, které třeba máš a neuvědomuješ si je, a druhak i to, jak na tebe to vysílání působí, jaký z něho máš dojem. To je asi nejlepší způsob sebereflexe.

17) Kdo rozděluje moderátorům směny?

To dělá vedoucí programu Jiří Matějů.

18) Je nějaký moderátor, kterého uslyšíš pravidelně nějakou dobu?

Zorka a Vítek. Ti mají svoje změny pravidel, to znamená Vítek má ráno a Zorka má odpoledne. Ono určitá pravidelnost je i v těch ostatních službách, protože vedoucí vysílání nemá úplně široké spektrum možností, jak ty služby rozepsat. Ale spolehnout se na tu pravidelnost ve službách nedá.

19) Myslíš, že je pro posluchače důležité, že ví, kdy si naladí kterého moderátora?

Ano, je to důležité.

20) A proč?

Je to důležité, protože ten posluchač si toho člověka spojí s tím rádiem a těší se na něj nebo na ten pořad, který pod sebou daný moderátor má. Anebo naopak si řekne aha, tak je tam Kedzior, tak to poslouchat nebudu.

21) A ještě mi řekni, René Jančík moderuje kontaktní hodinku s posluchači a písničky na přání, je to čistě jeho formát, nebo se na moderování střídáte?

My to máme všichni. A u kontaktní hodinky je naopak úplně jedno, kdo ten pořad odbaví, protože v zásadě tak jsou hlavními ti posluchači, kteří volají do rádia a nechávají někomu zahrát písničku.

22) Jak vypadá struktura vysílání?

Všední dny se trochu liší od víkendů, tak se budeme bavit spíš o všedních dnech. Ráno se vysílá od 5 do 9, potom je vysílání od 9 do 12 s tím, že v 10 hodin je hlavní pořad toho dne, např. Dobrá rada nebo Apatyka. Ve 12 jsou písničky na přání, tak to taky každý ví, že v poledne a v pět odpoledne jsou písničky na přání. Ve 13 hodin jsou sdílené pořady, které jsou pro všechny regionální stanice stejné. Popravdě ale ten posluchač to nevnímá, že to je sdílený pořad. A to odpoledne je zase proudovější, tzn. s příspěvky od redaktorů, a jsou tam i písničky na přání. Ve čtyři je další nějaký ten humor, pak jsou písničky na přání a pak v té poslední vysílací hodině, která je od šesti do sedmi jsou hudební pořady.

23) Poznává posluchač z tvého hlasu, jak jsi třeba aktuálně naladěný?

Poznává to. Ti vnímavější to poznají. Za mě to není důvod, proč by měl posluchač přestat poslouchat, ale může si říct něco v tom smyslu jako, aha, dnes mu to moc nejde, dneska působí nějak divně. I tak, když není člověk úplně dobře naladěný, tak by měl zachovat určitou míru profesionality.

24) Podle Kodexu Českého rozhlasu by moderátor, zprávař ani jiný rozhlasový pracovník v éteru neměl mluvit nespisovným nebo hovorovým jazykem. Je ve vysílání prostor, kde se ty hovorové výrazy, nespisovné výrazy dají použít?

Je to hodně na citu. Je to ale taky o tom, nemluvit nějak extra spisovně. Chce to mluvit normálně. Místo třeba, že došlo k požáru, tak říct, že hořelo. Udělat to vysílání přístupné pro ty lidi, kteří ho poslouchají, hlavní je, aby ti rozuměli. V první řadě by měl každý moderátor vědět, pro koho vysílá, kdo je jeho posluchač. Jestli to je 25letá mládež, nebo sedmdesátiletý důchodce. V momentě, když si toto uvědomíš, tak víš, jakým stylem máš k těmto lidem mluvit. Na druhou stranu by se člověk neměl přizpůsobovat těm posluchačům a jejich mluvě, jejich nářečí a nemluvit hovorově.

25) Myslíš, že se pro tebe něco změnilo, když se do studia namontovaly kamery?

Ne, nezměnilo.

26) Jak se ve vysílání Českého rozhlasu Olomouc projevuje veřejnoprávnost?

Měla by se projevovat v tom obsahu. Že ty zprávy a informace, které z toho média jdou ven, tak jsou ověřené a můžeš jim 100% věřit.

27) Jak se liší práce moderátora ve veřejnoprávním médiu a práce moderátora v komerčním rádiu?

Dřív byl ten rozdíl velký. Každý poznal, že poslouchá Československý rozhlas, nebo je to jiná stanice. V té práci jako takové rozdíl není, protože tam mluvíš k lidem.

28) Jaká byla největší změna, která tě v průběhu moderátorské praxe tady v Českém rozhlase v Olomouci postihla a tu profesi změnila?

Největší změna byla ta, že jsme do určité doby vysílali ve dvou lidech. V roce 2014 po nástupu našeho pana ředitele, Josefa Podstaty, se právě toto změnilo. Do té doby jsme vysílali ve dvou. Byl moderátor, který v uvozovkách jenom mluvil, a byl technik, který dělal to odbavování. Byl ještě k tomu za sklem, neseděl vedle mě, takže vysvětlovat mu, jak chci něco pustit, bylo pro mě trochu nepříjemné, když jsem byl zvyklý si to na soukromých rádiích dělat sám. Pro mě to bylo od začátku špatně, protože já jsem na soukromých rádiích dělal toto sám a ten technik mi tam vyloženě vadil. Takže pro mě byla největší změna tady v tom, že já jsem se prakticky vrátil k tomu, co pro mě bylo úplně přirozené. Pro řadu lidí toto byla novinka, protože oni nikdy předtím takto nevysílali. A toto považuji za zásadní krok dopředu rozhodně.

29) Funguje takové vysílání s technikem na veřejnoprávním médiu i v dnešní době, nebo je to spíš rarita?

Funguje to tak i v dnešní době. Což je za mě smutné.

30) Co se potom s techniky stalo?

Pro všechny, až na jednoho, se práce našla.

31) Je ještě něco, co bys sám doplnil?

Důležité a primární je uvědomit si, že my vysíláme pro posluchače. Není to o tom se zavřít do studia a po několika hodinách z něho vyjít s tím, že máš hotovo. Neustále musíš vnímat nejenom posluchače, ale i okolní svět, to, co se kolem tebe děje.

Rozhovor č. 5 – René Jančík, moderátor Českého rozhlasu Olomouc

1) Mohl byste mi o sobě něco málo říct, kde jste například studoval nebo pracoval předtím, než jste se stal moderátorem v Českém rozhlase v Olomouci?

Já jsem studoval na Univerzitě Palackého v Olomouci a jsem vystudovaný pedagogický poradce. Ale jinak já jsem začínal v soukromých rádiích už v roce 2003, kdy shodou

okolnosti mým prvním ředitelem byl pan ředitel Podstata. A pod ním jsem skončil znovu před sedmi lety tady v olomouckém rozhlasu.

2) Představoval jste si už jako malý, že byste mohl být moderátor?

Kupodivu ano, protože ve 12 letech jsem nahrával na kazetový magnetofon, který moje maminka přivezla z Maďarska. Měl výborný mikrofon, takže proto jsme na něho nahrávali mé kamarády, a hráli jsme si na rádio. Já jsem byl moderátor a oni byli třeba prezident nebo různí ministři, anebo prostě mí kamarádi. A já jsem přesně věděl, že mám říct, že je nám 12 roků, je to rok 1992, a je tolik a tolik hodin. Ale už tenkrát jsem si uvědomil, že mám tu tendenci třeba něco nahrávat, něco s někým moderovat, nebo třeba i někoho vyzpovídat.

3) Na jaké pozici v ČRo v Olomouci pracujete a co je tvojí náplní práce?

Já jsem externí moderátor. Moderuji písničky na přání, tedy pořad, který je po 17. hodině. Úterý a čtvrtky, jsou to dechovky a cimbálová muzika.

4) Co jsou tvoje zdroje informací, ze kterých čerpáš témata?

Je to mám jednoduché. Moje témata jsou naši posluchači, protože oni mi volají, tak oni jsou má inspirace, protože dělám kontaktní pořad. De facto buď telefonáty, nebo SMS zprávy.

5) Podle čeho poznáte relevantní zdroj informací?

Dříve jsem dělal i víkendy, takže jsem měl i klasické sedmihodinové moderování, takže můžu mluvit i o něčem jiném, protože jinak bychom mluvili pořád jenom o posluchačích. U informací je nejlepší, když jsou od redakce nebo z ČTK a od našich partnerů, protože tam se ta relevance, tam se ta relevance nemusí ověřovat. A co se týče mého moderování. Vždy to byly třeba pořady, které byly od mých kolegů, a před vysíláním si je vždy poslechnul ještě editor, takže jsem se ověřováním relevance potom už nemusel zabývat.

6) Radíte se s někým, o jakých tématech máte ve vysílání mluvit?

Protože dělám hodinový kontaktní pořad s posluchači, kde jim pouštím písničky na přání, tak se s nikým radit nepotřebuji, protože ta témata mi dávají sami posluchači.

7) Jak se podílíte na tvorby rozhlasového programu?

Jsem moderátor, nejsem redaktor. To znamená, že se na vysílání podílím tím, že dávám posluchačům radost.

8) Míváte nějaké redakční porady, na kterých se domlouváte, co a jak, a účastníte se toho jako externí moderátor?

Jako externí moderátor se neúčastním porad, ale určité informace, pokyny dostáváme přes e-mail od našeho vedoucího.

9) S kým v průběhu dne musíte komunikovat a spolupracovat?

Určitě s redaktorem, který přichází číst zprávy. Takže to je ten člověk, s kterým já spolupracuji, komunikuji.

10) Kolik moderátorů vás tady je a jak se střídáte?

Celkově asi 8, a každý máme na starosti trošku něco jiného. Někdo dělá ranní vysílání, jako třeba Vítek Šoukal. Ten je typický ranní moderátor. Já ho znám i z jiných rádií jenom jako ranního moderátora, protože to prostě umí. A pak jsou ostatní, kteří jsou spíš na ty tematické pořady, kteří umí zase něco trošku jiného.

11) Když jste mluvil o tom, že moderujete kontaktní hodinku s posluchači, písničky na přání, tak podle čeho si vybíráte telefonní čísla posluchačů?

My to máme dané. Ono totiž volají někteří pořád dokola. To je všude na všech rádiích. Takže jsme si ke každému posluchači udělali poznámku, kdy volal a které datum, a atd... Takže přesně víme, že ten posluchač už dnes volal. Protože ještě máme jednu kontaktní hodinku, a mezi 12. a 13. Takže vím, že tento posluchač už dnes volal, a nevezmu ho. Určitě dáváme přednost i úplně cizím číslům, které ještě nikdy nevolalo.

12) Vysílal jsi někdy i mimo budovu rozhlasu?

Ne. Já nikdy, ale jiní moderátoři ano.

13) Jaké by měl mít člověk vlastnosti, aby se mohl stát moderátorem?

Musí umět mluvit, musí se umět vyjádřit, musí umět být velmi rychlý, musí umět improvizovat, musí se dostat z jakékoliv situace a musí si uvědomit, že nikoho nezajímá, že se něco děje ve studiu. Takže pokud se stane cokoli ve studiu, tak to nesmí ohrozit vysílání.

14) Jsou na vás jako na moderátory kladeny ze strany zaměstnavatele nějaké nároky?

No musíme být to, co jsem říkal před chvílí, to stoprocentně. No a pak jsou to nároky, které vychází z veřejnoprávní instituce jako takové. To znamená, že třeba kolem voleb musíme respektovat některé věci, dávat si pozor, co říkáme do vysílání atd. To jsou nároky, které především jsou hlídány ve veřejnoprávním rozhlase. A musím říct, že v těch soukromých rádiích to tak zase není, tak to jsou docela jakoby náročné věci.

15) Cvičil jste někdy svůj hlasový projev nebo techniku dýchání, než jste poprvé šel do vysílání?

Já jsem byl zpěvák, takže vím, jak pracovat s bránicí. Měl jsem i logopedii a vím, jaké jsou moje nedostatky, takže i na těch se snažím pracovat.

16) Jak vypadá technické zázemí studia, s čím ve studiu pracujete?

Máme tady dvě zařízení na levé a pravé straně stolu. Jmenuje se to mixážní pult. Levý mixážní pult souvisí s tím, že tam máte napojené mikrofony, máte tam různé odposlechy, můžete si pustit třeba i něco z počítače, nebo je tam softwarový program na telefonáty

s posluchači a SMS brána. Z mixážního pultu na pravé straně jede samotné vysílání, tzn. písničky, reklamní bloky, džingly. Ve studiu máme i monitory, mikrofony, sluchátka a budík s hodinami, přesněji atomovým časem. A když za mnou přijde zprávař, tak ten má zase svůj počítač i s vlastním mikrofonem.

17) Podle kodexu ČRo musí moderátoři zpráv a další rozhlasoví pracovníci mluvit ve vysílání výhradně spisovným jazykem. Jsou ale situace, které ti dovolují použít hovorovou češtinu nebo nespisovné výrazy?

Měli bychom mluvit spisovně. O to se snažíme, abychom tak opravdu mluvili. A zrovna v této mé hodině mezi 17. a 18. je to někdy velmi obtížné, protože komunikujete přímo s člověkem, jak se říká, který mluví tak, jak mu zobák narostl. Tak občas se mi stane, že se přizpůsobím té mluvě toho posluchače.

18) Rozmlouváte se před vysíláním?

Jak děláte třeba už 20 let v rádiu, tak když si uvědomíte jednu věc, tak vy sedíte ve studiu, máte před sebou monitor, monitory jsou tam vlastně dva, a nic dalšího už tam nemusí být, a vy moderujete vlastně v prázdné místnosti bez dalších lidí, kde ty posluchače nevidíte. Já osobně se rozmlouvám tak, že si sám pro sebe mluvím, například když jdu i ráno do studia.

19) Máte časové omezení k jednotlivým vstupům?

Nemělo by to být dlouhé. Určitě by neměl být nad dvě minuty bych řekl.

20) Jsou nějaké prvky, které během vysílání musíte zmínit?

Určitě identifikaci stanice, to je to nejdůležitější. A je dobré posluchači zmínit, co se ve vysílání dozví, co bude následovat po písničce

21) Jak pracujete během vysílání s písničkami? Dostáváte je předem, nebo si písničky vybíráte podle sebe?

U mě to je jednoduché. Já písničky vybírám podle posluchačů. Ale jinak je playlist předem daný. Do toho by moderátor neměl zasahovat.

22) Které časy jsou moderátorsky nejvíce atraktivní?

U nás v České republice je to i historicky ranní vysílání. Ale myslím, že v Českém rozhlase Olomouc to jsou i různé kontaktní pořady, na které si ti posluchači rádi počkají, i když nejsou hned ráno mezi tou 5. a 9. hodinou.

23) Vědí posluchači Českého rozhlasu, kdy si naladí jakého moderátora?

Pokud jsou posluchači Českého rozhlasu znalí internetu, tak máme internetové stránky, kde jsou veškeré informace o tom, kdy, jaký moderátor moderuje, co je na programu za pořad atd.

24) A myslíte si, že to je pro posluchače dobré, že vědí, kdy si koho naladí?

Myslím si, že ano.

25) Máte své stálé posluchače, u kterých víte, že si rozhlas naladí právě kvůli tobě?

Stoprocentně. Já teda zrovna ano, protože dělám kontaktní pořad. Takže vím, že ti, kteří volají, tak vím, že poslouchají pravidelně zrovna mě. Ale to neznamená, že když není úterý, ale středa, kdy já nevysílám, že by ti posluchači neposlouchali ve středu. Ale celkově mi posluchači volají, povídají si se mnou a komunikují.

26) Jak moc je tento kontakt s posluchačem pro stanici důležitý?

Myslím si, že hodně. Například u mých písniček na přání je tento kontakt s posluchači velmi důležitý, protože bez toho by tento formát pořadu nemohl existovat.

27) Myslíte, že posluchač z tvého hlasu pozná, jak jste aktuálně naladěný, a je důležité chodit do vysílání pozitivně naladěný?

Nikdo není robot, všichni jsme jenom lidé. Ale my jsme profesionálové, a měli bychom umět s emocemi pracovat. I když je moderátorovi špatně, zažil jsem, že kolegovi ten den umřela matka, a i přesto vysílal, tak jak vysílá vždy, měl úsměv na tváři, dovysílal to a pak si řešil svoje soukromé věci. To je ta profesionalita. Mně všichni říkají, jak je možné, že jsem pořád tak dobře naladěný, že se pořád tak usmívám, že mám takovou dobrou náladu. Je to tím, že za prvé mě to baví a za druhé, když si sednu do toho studia, tak to už je taková automatika. Sednu do toho studia, tak vím, že se mám usmívat. Všichni máme nějaké problémy atd., ale jak sednu do studia a nemám to tak jenom já, ale mají to tak i kolegové, tak to n chvíli hodíme za hlavu a nenecháme to na sobě znát. A tak by to mělo být.

28) Změnila se tvoje práce s nainstalováním kamer do studia?

U mě ne. A kdo mě sleduje, tak si myslím, že se pobaví. Já jsem docela impulzivní, jsem přirozený, a to, že tam je kamera, to mě nijak nesvazuje.

29) Liší se práce moderátora ve veřejnoprávním médiu od práce moderátora v komerčním rádiu?

Jsou tam témata, která by se v komerčním rádiu nikdy neřešila. Ten obsah může být sem tam podobný, ale ta forma je úplně jiná.

30) Jaké programy během vysílání používáte?

Je to Dalet. Kdybychom ho nepoužívali, tak nevysíláme.

31) Přiblížil byste fungování daletu?

To je software, který slouží k tomu samotnému vysílání. To znamená, že je to program, ze kterého vám jedou všechny písničky i zvuky, které vy jako posluchač následně slyšíte, když to řeknu zjednodušeně. Další programy, které používám, jsou internet, potom speciální program na telefonáty od posluchačů, který je rozdělen jednou telefonní linkou na šest

možností, takže až šest z posluchačů se nám může dovolat. A potom to je program OpenMedia, který používáme ke komunikaci mezi redaktory, mezi ostatními stanicemi Českého rozhlasu, a tam máte kompletní scénář třeba toho, co se bude dít ten den, a máme i SMS bránu.

32) Co během vysílání musíte obstarávat po technické stránce? A dělal jste to od začátku své moderátorské praxe?

Nejdůležitější je naučit se s tím hlavním programem, kterým je tady v Českém rozhlase Olomouc dalet, ze kterého se pouští veškerý zvuk z toho rádia k posluchačům.

33) Jak dlouho už v Českém rozhlase Olomouc pracujete?

Od roku 2015.

34) Jsou nějaké pozitivní nebo negativní vlivy, které ovlivňují vaši práci?

Tak když selže technika, tak to není příjemné. A to je věc, která potkala úplně každého. A těch možností, které se můžou stát, je neuvěřitelně moc. To dokonce ani nevymyslíte, co se může všechno stát.

35) Když selže technika, jsou nějaké pojistky, aby vysílání fungovalo dál?

Ano, je několik pojistek. Je několik možností, které máte předepsané, co byste měli dělat. Můžu vám říct příklad, který se stal dokonce nedávno, kdy v 19 hodin vždy přepínáme na Prahu, a v 19 hodin skončily zprávy. Já jsem to přepnul na Prahu, a bylo ticho. Nevěděli jsme, co se děje, bylo minutu ticho, což je v rozhlase to nejhorší, co se může stát, že je ticho v éteru, a tak jsem tam dal písničky, které tam máme pro takové případy nouze. No a pak se to řešilo a zjistilo se, že nejede žádný z regionů, takže já jsem neměl vlastně možnost, kam se přepojit. A to se třeba nestalo nikdy.

36) Co byste řekl, že byla největší změna, která tě v průběhu času tady v moderátorské praxi v Českém rozhlase Olomouc potkala?

Nová budova. Já jsem nadšený, že jsme v nové budově, protože to je moje vysněná budova. Jako malý jsem sem chodíval, tady byl nábytek, a mně se vždy tato budova moc líbila, tak jsem rád, že jsem tady. A to je velká změna, která se potom odráží i v mé práci.

37) Je něco, co jsme během rozhovoru nezmínili a ty bys to jsem chtěl doplnit?

Doufám, že regiony Českého rozhlasu budou fungovat nadále, protože si myslím, že mají smysl. Doba se mění různým způsobem, tak doufám, že regiony vydrží a budou i nadále, protože práci v Českém rozhlase Olomouc mám opravdu rád.

38) Mohl byste mi říct, jestli je nějaké typové rozdělení posluchačů?

To vychází z marketingu klasického komerčního rádia. Tzv. P1, P2, P3. P1 jsou právě ti posluchači, kteří poslouchají třeba písničky na přání a neustále volají. To znamená, že

cokoliv by se v éteru stalo, tak oni by to vnímali tak, jako to se stalo, to se stává, to je jedno. Kdybychom něco změnili, tak stejně nás mají rádi a poslouchají dál. To znamená, že to jsou nejuvěrnější posluchači. P2 jsou ti posluchači, kteří poslouchají třeba hodinu denně, nebo nás mají rádi, vědí o nás a poslouchají nás sporadicky. P3 jsou takoví posluchači, kteří nás sem tam naladí. A v komerčních rádiích šlo vždycky o P3, protože v komerčních stanicích bojuješ o poslechovost, a tedy i víc posluchačů, takže se primárně zaměřuješ na ně.

39) A funguje to třeba podobně i tady ve veřejnoprávním médiu?

Myslím si, že ano, ale ta věrnost je daleko větší. Protože většina posluchačů Českého rozhlasu jsou staršího data narození a jsou na nás zvyklí, a je velmi nepravděpodobné, že by si přeladili na nějakou jinou stanici.

Rozhovor č. 6 – Jiří Matějů, vedoucí vysílání Českého rozhlasu Olomouc

1) Mohl byste se mi na úvod představit a říct mi, kde jste studoval, nebo co jste dělal předtím, než jste začal pracovat tady v Českém rozhlase v Olomouci?

Jmenuji se Jirka Matějů. Studoval jsem v Olomouci základní školu, pak gymnázium, tehdy Jiřího z Poděbrad, dnes Slovanské, a pak v Praze vysokou školu ekonomickou – ekonomicko-matematické výpočty. Studium jsem ukončil někdy v roce 88. Poté jsem chvíli pracoval na výpočetce něco s počítači jakoby, no a v 92. roce jsem nastoupil poprvé do rádia, do tehdejšího rádia Haná. A vlastně během jedné směny jsme se následně dohodly tehdy s panem Foretníkem, že tam u něj zůstanu a že tam budu.

2) Představoval jste si už jako malý, že byste mohl pracovat v rozhlase?

Nikdy. Můj kamarád vždycky vzpomíná na to, jak jsme na jaře 1992 někde seděli, a on říkal, tak dělej něco, co by tě bavilo. A já jsem prý tehdy pronesl památnou větu, neexistuje práce, která by mě bavila, a asi za tři měsíce jsem nastoupil do rádia, a následné čtyři roky jsem neměl ani den dovolené.

3) Jak dlouho už pro ČRo v Olomouci pracujete?

Do Českého rozhlasu Olomouc jsem nastoupil v roce 2002, takže už to bude 21 let.

4) Na jaké pozici v olomouckém rozhlase pracujete a co je vaší náplní práce?

V současnosti pracuji jako vedoucí programu, to znamená, řeším vše, co souvisí s programem. Řeším programové schéma, nastavuji ho, řešíme s moderátory, kdy a jaké výstupy by měly být, jak se má moderovat, případně co tam je navíc, nebo naopak čeho by se dalo přidat. Řešíme samozřejmě rozhovory, s kým by bylo dobré si popovídat. Jací by měli být hosté. A s funkcí souvisí i spousta papírování a agendy, která s tím logicky souvisí.

5) Kdo jsou vaši podřízení? Jsou to jenom moderátoři?

Ne. Mými přímými podřízenými jsou editoři, moderátoři a zprávaři.

- 6) A vaše pozice? Když jsem se o ní bavila s panem ředitelem, tak říkal, že aby nemuselo docházet ke jmenování od Rady ČRo, tak se vaše pozice jmenuje jinak, než by ve skutečnosti měla. Jaký je tedy opravdu její název?**

To nevím, co tím pan ředitel myslel.

- 7) Mluvil o šéfredaktorovi, kterého by měla jmenovat Rada ČRo, ale že když se to přejmenuje na vedoucí programu, že tam už nemusí být jmenování, protože už to není ta přímá pozice.**

Vidíte, to jsem třeba ani já sám nevěděl, proč tomu tak je. Je pravda, že dřív se tomu říkalo šéfredaktor, a odpovídá to vlastně funkci šéfredaktora, tak, jak to známe třeba i z tiskovin apod.

- 8) Máte pod sebou i nějaké pořady, na kterých pracujete?**

Dělám většinou hudební pořady. A samozřejmě rád dělám i rozhovory s lidmi mimo hudbu, takže i toho se účastním.

- 9) A máte i svůj vlastní pořad?**

Já mám pořad Starý pecky, ve kterém pouštím a vybírám muziku z minulého století. Většinou hitovou, aby to bylo příjemné pro ty lidi. Ale neznamená to, že se tam nedostanou občas písničky, které třeba až tak hitové nejsou, které třeba už i zmizely z toho centra dění. A přitom si myslím, že jsou hezké, ať už naše, nebo zahraniční. A je to svým způsobem atyp, protože je to jeden z mála pořadů ještě relativně v prime time, to znamená v denním vysílání, kdy jsem jako tvůrce pořadu, tak si rozhoduji, jaká muzika se tam bude hrát. A není to postavené na playlistu.

- 10) Jaké zdroje informací používáte?**

Samozřejmě paměť, protože si spoustu věcí člověk pamatuje z dob, kdy ten mozek ještě byl tou houbou, která dokáže nasávat informace. A to, co podle mě ještě nikdy nikdo nedokázal rozklíčovat, proč se tam některé věci uchytily a zůstanou tam navěky. A některé věci vám zmizí hned. A dalším zdrojem, ze kterého můžete čerpat, je internet, no a pak různé tiskoviny nebo knihy.

- 11) Podle čeho poznáte relevantní zdroj informací, nebo jak si informace ověřujete?**

Relevantní zdroj informací dnes poznáte hodně těžko, a je to spíš na nějakém vlastním úsudku. Informaci, o které si nejsem sám jistý se snažím ověřit ze dvou až tří zdrojů. Když to vyjde.

- 12) Já jsem od ostatních moderátorů, a teďka i od vás pochopila, že jste jejich přímý nadřízený. Jak vybíráte témata, o kterých moderátoři ve vysílání mluví?**

Samozřejmě je to částečně na těch moderátorech, protože jim de facto nemůžete říct úplně všechno. Ale vždy je důležité, aby kdokoliv, kdo jde na mikrofon, tak si uvědomil, kdo je na té druhé straně, kdo je tím posluchačem, který tam sedí. Na tom závisí třeba i volba témat. Jiná témata jsou pro různé měsíce v roce nebo pro denní dobu, ve které moderátoři vysílají, protože zcela jiná témata jsou vysloveně ranní, jiná témata jsou pro změnu večerní. Proto je potřeba mít i zcela jiné typy moderátorů. Je ranní moderátor, moderátor Vítek Šoukal, a úplně jiným typem je třeba Zora Ježková, která kromě odpoledního proudu dělá i noční linku. A tam to chce úplně specifický typ moderátora, který je schopen si povídat s těmi lidmi v tu noc dlouze, vcítit se do nich atd.

13) Jak se podílíte na tvorbě rozhlasového programu?

Na tvorbě rozhlasového programu se podílím tak, že se snažím moderátory směřovat k tomu, aby věděli, kolik a kdy mají mít svých vlastních vstupů, nebo kolik má být ve vysílání odvysíláno příspěvků. To řešíme třeba společně s editory, ale vlastně ta kostra toho programu se postaví, a pak už se de facto naplňuje. A pokud přijde nějaká změna, tak přichází víceméně ode mě, případně od pana ředitele, že by rád něco změnil. A ten program se snažíme někam nasměřovat, nebo trošku s ním pohnout. Ale vzhledem k tomu, že jsme už dlouhá léta zavedenou stanicí, tak to není o tom, že si od zítřka řekneme, že budeme vysílat něco úplně jiného.

14) Jak funguje celý proces zpracování mediálního produktu, než ho uvedete ve vysílání?

Funguje to tak, že se domluvíme na tom, co by tam zhruba mělo být. Pokud bereme zpravodajství, tak třeba se domluvíme na tom, co by v tom zpravodajství mělo být, jaké proudové příspěvky. Na těch proudových příspěvcích se domluvíme, nebo s redaktory se domluvíme, co zhruba budou natáčet. Oni to natočí, to natočené a sestříhané dají editorům, kteří to následně poslouchají. Pokud mají pocit, že tam není něco úplně dobře, tak to předhodí mě a po vzájemné diskuzi si řekneme, jestli ano, nebo ne. A po vzájemné diskuzi se to buď odvysílá nebo neodvysílá.

15) Jak se ve vysílání ČRo Olomouc projevuje veřejnoprávnost?

Veřejnoprávnost se projevuje tak, že vysíláme výhradně ověřené informace, to znamená, že tam ta dvojzdrojovost, to znamená, že neodvysíláme zprávu, kterou nemám ověřenou minimálně ze dvou zdrojů. Snažíme se dávat prostor nejrůznějším věcem, to znamená, nejsme cílení na určitou úzkou skupinu, což se týká třeba i hudby, to znamená zní u nás hudba rocková, jazzová, folková, country. Takže ten záběr je široký a jde samozřejmě o to, aby si tam každý našel to svoje.

16) Popsal byste mi hierarchii tady v rozhlase?

Hierarchie je jednoznačná. Za všechno je odpovědný ředitel, který má pod sebou jednak šéfa techniky a potom šéfa programu. Šéf techniky má pod sebou ještě další lidi, ať už ajiťáka nebo zvukaře. No a samozřejmě co se týče mě jako programového šéfa, tak pode mnou jsou spíš ti lidé, kteří ten program naplňují.

17) A je nějaké vyšší vedení rozhlasu? Řekl byste mi, kdo to všechno je?

Je to samozřejmě pan ředitel, potom to je paní Dagmar Bělohoubková, což je ekonomka. Pak je to Irena Svobodová, která je šéfkou komunikace, Radek Řezníček, který je šéfem techniky, jsem tam já je za program a samozřejmě je tam i Ivana Marková, která je vlastně asistentka ředitele.

18) A potom, když bychom to dál rozvedli, tak pod vás potom spadají editoři a redaktoři, a dál?

Dá se říct, že tak jak má pan ředitel šéfa programu a šéfa techniky, tak já mám především editory, kteří přichází opravdu do toho každodenního kontaktu se vším, úplně se vším, co tím programem prochází. To znamená, že oni přeposlouchávají to, co tím programem prochází. Neposlouchají hudbu, která tam je, protože ta jde mimo ně. Ale oni jsou důležití právě i pro tu komunikaci, ať už s moderátory, že říkají, že se domlouvají třeba na tom, že tam moderátorům přijde ještě tato zpráva nebo ne, což je v tom běžném provozu. Když je něco většího nebo něco hodně aktuálního, tak se do toho třeba zapojují víc já, ale vlastně ti editoři, oba dva jsou svým způsobem pro toto rozhodující.

19) Míváte nějaké redakční porady, na kterých se domlouváte, co a jak?

Každé pondělí máme redakční radu, na které je vždy přítomný sloužící editor. Plus redaktoři stanice a bavíme se o tom, jaká témata by se dala zpracovávat a co by v programu mělo být.

20) Od moderátorů vím, že se redakčních porad neúčastní, tak jak komunikujete s nimi?

S moderátory je to trochu složitější a samozřejmě postupem času si říkám, jestli tam něco nezavést. S moderátory je to těžké v tom je dostat v určitý okamžik na určité místo, a ještě relativně pravidelně, protože to v podstatě vůbec nejde. Ty pokusy byly, ale v podstatě vždy někdo chyběl. My tady máme de facto dva stěžejní moderátory, to znamená ranního a odpoledního a ostatní se na směnách točí. Navíc většina moderátorů jsou externisté, kteří většinou pracují ještě někde jinde a dostat je sem třeba dopoledne je hodně složité. Volat sem navečer ranního moderátora je taky těžké, když každé ráno vstává ve čtyři hodiny. Takže

tam to nejvíc vázlo na tom, že kdykoliv jsme řekli, sejdeme se tehdy a tehdy, tak to nikdy nešlo skloubit tak, abychom se sešli úplně všichni

21) Jak potom s nimi komunikujete?

Komunikaci s nimi potom neřešíme formou porad, ale přes e-maily nebo s každým jednotlivě.

22) S kým dalším v průběhu dne musíte komunikovat a spolupracovat?

V podstatě se všemi lidmi, protože kdokoliv má třeba nějaký problém, tak za mnou může přijít, ať už moderátora nebo kdokoliv z redaktorů. A samozřejmě ta největší komunikace je vždycky s editory, protože tak jak to bylo řečeno, editoři jsou ti stěžejní lidé pro to konkrétní denní vysílání a provoz.

23) Kolik tady je dohromady moderátorů a jak se střídají?

Moderátorů je v tuto chvíli v tuto chvíli 6 + já. A jestli to počítám správně. Možná sedm. Když si to řekneme. Vítek Šoukal, Zorka Ježková, Dita Vojnarová, Bořek Volný, Tomáš Kedzior, René Jančík, Hanka Písková, já. Takže sedm až osm. Je to tak, že máme dva stěžejní moderátory, to znamená ranní moderátor Vítek Šoukal, který dělá každý všední den ráno a Zorka Ježková, která dělá každý den ten odpolední blok. Na tom zbytku se to střídá, což není možná až tak úplně ideální. Netýká se to až tak těch večerních pořadů, té večerní dvouhodinovky s písničkami na přání, ale je fakt, že dlouhá léta byl i dopolední moderátor, ale v dnešní době se nám ti dopolední moderátoři točí.

24) Jaké vlastnosti by měl mít člověk, aby se mohl stát moderátorem?

Musí být schopen především mluvit. Musí umět číst, protože spousta věcí je čtená a k těm příspěvkům jsou nahláška, která je potřeba přečíst, musí mít určitý dar výřečnosti, slovní zásobu, a hlavně musí mít příjemný hlas za tím mikrofonem a musí umět dokázat oslovit posluchače

25) Jak těžké je v dnešní době sehnat moderátora?

Není jednoduché, protože v současné době sehnat moderátora vzhledem k tomu, jak lidé spolu absolutně nemluví, zvláště mladí lidé, tak u nich chybí schopnost mluvit. Vzhledem k tomu, že mladí lidé nečtou, tak jim chybí slovní zásoba vrcholovým způsobem. Takže sehnat dnes moderátora je strašně těžké. Sehnat moderátora, který umí správně česky, je trojnásobně těžké.

26) Když jste mluvil o tom, dnes když se někdo uchází o pozici moderátora, tak s nimi musíte pracovat, tak co je učíte?

Mluvit do tečky, dát té řeči příjemné flow, aby to volně plynulo, nemuset za každou cenu číst, protože u mnoha lidí poznáte, že mluví nebo čtou.

27) A potom to vypadá tak, že ho chvilku budete vídat v nahrávacích místnostech, než si ho otestujete, a potom ho pošlete do studia a dáte mu směnu třeba od 16 do 19, ať se s tím popere?

Zdaleka ne. Dnes už je to všechno o tom, že ten člověk přijde na hlasovou zkoušku, kdy dostane nějaký text. Už celkem rezignovali na to, že posadíte člověka před sebe a řeknete mu, ať vám udělá vstup třeba o počasí nebo o čemkoliv. Teď stejně víte, že ten člověk musí hlavně umět číst, takže s ním rovnou jdete na to čtení. To znamená, že ho necháte něco přečíst. Zjistíte to, jak na tom je, jestli je nějakým způsobem tvárný, a pak s ním x počet týdnů, případně měsíců pracujete. To znamená, řeknete mu, co by měl dělat doma. Prakticky všem říkáme, čtete nahlas, a pak si ho berete do vysílání už přímo do studia, ale do tzv. vysílání do zdi, kdy mu předchystáte to vysílání a necháte ho vysílat do zdi. Ale má to se vším všudy. To znamená, má tam písničky, má tam džingly, spojuje si písničky a něco říká.

28) Podle kodexu ČRo by neměli rozhlasoví pracovníci ani moderátoři mluvit nespisovným jazykem nebo slangem. Jsou ale případy, které jim to dovolí?

Jsou takové případy, kdy vám může vlétnout slangové slovo do vysílání, ale musí to být vždy opodstatněné. To znamená, musí se to hodit k tomu, o čem se bavíte. Například můžete mít hosta ze sportovního prostředí a může vám do toho vlétnout slangové slovo, ale vždy by to mělo být, že když už ve vysílání zmíníte slangové slovo, tak si toho ale musíte být vědom. Největším průšvihem je, když moderátor řekne bysme. Tak to nám vždy přijde alespoň jeden e-mail od posluchačů.

29) Víím, že nemáte rád, když moderátoři ve vysílání používají například třičtvrtě na devět a ne 8.45, z jakého to je důvodu?

Hodně jsme toto řešili třeba s Vítkem, když sem přišel. Pohybovat se v čase, zvláště v tom ranním vysílání, je těžké, protože lidé u toho většinou dělají spoustu dalších činností. Čistí si zuby, vaří, tak je to s ohledem na ně, aby ten čas pro ně byl srozumitelný.

30) Jsou nějaké prvky, které se ve vysílání musí zmiňovat?

Je to především identifikace stanice, na které vysíláte. Existuje určitý pocit, že když vás posluchač zná, tak přece ví, co poslouchá. Takže jedna z věcí, kterou opravdu vštěpujeme moderátorům, kteří pracují v Českém rozhlase Olomouc, je, aby nezapomínali na identifikaci stanice. A v případě, že tam mají hosta, tak to znamená, identifikovat pořad a identifikovat toho hosta. Drtivá většina lidí dnes poslouchá rádio v autě, takže nemusí mít přehled o tom, co se vysílalo před chvílí, takže neustále zmiňovat, co ten posluchač poslouchá, kdo ve vysílání zrovna je a v rámci jakého to je pořadu, je hrozně důležité.

31) Kolik času mají moderátoři na vstup?

Mají na vstup ve vysílání čas, který je pro posluchače zajímavý. Moderátor může mluvit 30 vteřin, a vy už si říkáte dost, ale potom může mluvit minutu a půl, a je to zajímavé.

32) Jak ve vysílání pracujete s playlistem a písničkami?

Je playlistová doba, takže playlist se dostává předem. Práce s playlistem je strašně těžká a my jsme od toho, abychom pouštěli to, co v tom playlistu je. I moderátoři jsou tam od toho, aby pouštěli to, co v tom playlistu mají. Částečně problém je, že playlist je specifická záležitost a ten lidský pohled je samozřejmě různý. Nás trošku mrzí, že ten playlist, i když se dělá na základě výzkumů, kde se lidem dávají vzorky, tak vychází z jakéhosi zažitého pravidla, že je úplně jedno, kde kdo poslouchá, protože český posluchač je stejný. Ale on není stejný, protože posluchač v západních Čechách je úplně jiný než posluchač na Moravě.

33) Kdo ten playlist dělá?

Dělají ho hudební redaktori, kteří ho dělají kompletně pro všechny regionální stanice. Takže se dělají sezení, dělají se náslechy. To znamená, že se sejde široká skupina hudebních redaktorů, zavrou se v nějakém hotelu a pouští se jim 30vteřinové ukázky a oni vybírají, jestli by tuto písničku chtěli slyšet, nebo ne. Tzn. že když byste přepínala mezi jednotlivými regionálními stanicemi, tak byste měla slyšet ty stejné písničky.

34) Došlo v Českém rozhlase v Olomouci k nějakým škrtům, a jak se to projevilo?

Došlo, projevilo se to na počtu zaměstnanců, a taky, to byl rok 2014, se zrušil post zvukařů v živém vysílání. Dříve byli zvukaři, kteří pouštěli zvuk, a moderátor jenom mluvil. A na tuto změnu strašlivě doplatila kvalita rozhlasu, protože ten moderátor tím, jak se tady mluví víc oproti komerčním stanicím, tak najednou se jeho práce dost změnila. Ale moderátoři se to naučili dělat nějakým způsobem, ale myslím si, že to byl jeden z kroků, který byl hodně špatný.

35) Vidíte rozdíl mezi veřejnoprávním a komerčním rádiem?

Částečně se ty rozdíly mažou i díky tomu, že veřejnoprávní rozhlas začíná víc hrát, klade se větší důraz na tu hudbu, což se vlastně víc přiklání k tomu privátnímu sektoru. Ale nikdy by se veřejnoprávní rozhlas a komerční neměl potkat, protože v tomto momentě by toto rozdělení bylo zbytečné.

36) Jak moc je pro stanici důležitý posluchač?

Posluchač je to nejdůležitější. Posluchač je ten element, proč se to všechno dělá. Vy tu práci tady děláte proto, protože vás třeba baví, protože vás naplňuje. A když byste si to dělala jenom pro sebe, tak vás to taky omrzí velice rychle.

37) Jaká největší změna vás v Českém rozhlase Olomouc potkala?

Nástup Josefa Podstaty do ředitelské funkce, protože je to duší manažer, byť doktor, tak podstatnou část svého života dělal manažera nejrůznějších médií, ať už v tisku nebo v rozhlasu. Takže s ním přišel ten manažerský přístup. No a jedna z největších změn, která přišla, tak byla právě ta změna odbourání zvukařů v roce 2014 a přechod na to, že co se stalo už kolem roku 2010, 2011, kdy jsme vysílali do 22 hodin, a to znamenalo velký úbytek mluveného slova, a to vysílání se začalo více centralizovat.

Rozhovor č. 7 – Martin Dostál, editor Českého rozhlasu Olomouc

1) Mohl bys mi o sobě něco málo říct? Kde jsi třeba studoval, nebo jak ses dostal do Českého rozhlasu Olomouc?

Jmenuji se Martin Dostál. Jsem editor stanice Český rozhlas Olomouc. Je mi 37 let. V médiích pracuji zhruba 15 roků. Do rozhlasu jsem se dostal tak, že jsem přestoupil z Olomouckého deníku, kde jsem pracoval 10 let předtím na různých pozicích, a vlastně v rozhlase jsem 5., 6. rokem.

2) Co se psal za rok, když jsi sem nastoupil?

Myslím si, že to bylo 2017 nebo 18. Tak nějak.

3) Představoval sis už jako malý, že bys mohl být editorem, nebo co bylo tvé vysněné povolání?

Jako malý jsem hrál fotbal, takže jsem chtěl být fotbalista.

4) Na jaké pozici tady v ČRo v Olomouci pracuješ a co je tvojí náplní práce?

Jsem editorem stanice. Náplní mojí práce je především koordinovat činnost jednotlivých úseků, které se podílí na výrobě pro naši stanici.

5) Co si mám představit pod pojmem úseky?

Je to redakce publicistiky, redakce zpravodajství, jsou to zprávaři, jsou to produkční, vedoucí vysílání, technici, a toto všechno potřebujeme nějak skloubit dohromady, aby se mohlo vysílat.

6) Odkud čerpáš nápady na témata, které potom jsou zařazována do programu?

Tak určitě velká část těch témat vychází z nějakých našich debat, porad. Prostě o čem se s kolegy bavíme, samozřejmě můžu říct už za tu dobu, co jsem v médiích, že velké penzum těch témat přináší ten rok sám a to, jak postupuje. Takže jsou to témata, která se odvíjejí od daného ročního období, a nemusí to mít souvislost s počasím, ale zkrátka, jak se ten rok vyvíjí, tak s sebou přináší ta témata, která se každý rok opakují, a jsou to prostě různá výročí, různé svátky, Velikonoce, Vánoce apod... Takže to je taková druhá oblast. A třetí bych řekl,

že to jsou už nějaké zkušenosti, že člověk ví, kam se podívat, kde zapátrat. Anebo když něco vidí, na něco narazí, tak ho to napadne. Že by to mohlo být i zajímavé téma pro vás.

7) Co u takových témat musíte zvážit, aby mohly být následně do toho vysílání zařazeny?

Tak především zvažujeme, jestli to je zajímavé pro našeho posluchače, protože logicky je tím konečným arbitrem naší práce. Takže se snažíme ten obsah v tom našem vysílání co nejvíce přizpůsobovat našemu posluchači, to znamená starším posluchačům ve věku 50 plus, a kteří jsou z menších měst, a kteří mají záliby na zahradě a práci kolem domu, takže snažíme se i tematicky tady tomu vycházet vstříc, ale není to pravidlem. Samozřejmě posuzujeme i podle toho, jaký dopad má daná věc na náš život v našem kraji, a určitě je tam rozdíl mezi tím zpravodajstvím, které se věnuje aktuálním tématům, a publicistikou, která se věnuje těm tématům, která jsou spíše nadčasová.

8) Takže ty vybereš určité téma a redaktoři si ho potom mezi sebe rozdělí, nebo můžou přijít i s vlastními nápady?

Je to tak zhruba půl na půl. S některými tématy přichází redaktoři. O těch se pak bavíme, jestli jsou vhodná, nebo nejsou vhodná. A část těch témat generujeme my jako editoři ve spolupráci s vedoucím programu a třeba i s oddělením marketingu.

9) My jsme se bavili o výběru témat, ale co zdroje informací? Z čeho čerpáš?

Primárně čerpám z těch zavedených zdrojů. Zavedený zdroj pro naši práci je určitě ČTK, sledujeme aktuální denní tisk, který se věnuje našemu regionu, sledujeme i to, co se píše na dalších internetových portálech, takže to jsou asi takové ty hlavní zdroje. Plus samozřejmě dostáváme do e-mailu informace od policie, od hasičů.

10) Kromě ČTK, která ty informace má vždy ověřené, jak ty sám poznáš relevantní zdroj informací?

Tak je to hodně o zkušenostech. Že člověk ví, na co se má zaměřit, na co si má dávat pozor. Takže pokud tam vidím něco podezřelého, tak to ověřování je trošičku intenzivnější. Samozřejmě ověřujeme v podstatě jakoukoli zprávu, když se jedná o ČTK. Takže to ověřování je potom dost o tom, že člověk ví, na co se má zaměřit a co si má ověřit, a jakým způsobem.

11) Takže potom to ověřování funguje třeba i telefonicky nebo přes další weby, servery?

Taky.

12) Kdo je hlavní člověk, který se podílí na skladbě rozhlasového programu?

Řekl bych, že to je kolektivní dílo, samozřejmě dané těmi parametry. Každý vysílací den má svůj předem stanovený program. Tzn. že jsou tam určité věci, které jsou dané a které se

nemění. To jsou například pravidelné pořady, pravidelné rubriky, promo bloky, džingly, a pak jsou to i proudové hodiny, ve kterých ten obsah ladíme podle aktuální situace. Takže vždycky je to o nějaké kooperaci. Redaktor, editoři a vedoucí vysílání.

13) Podílí se na tvorbě rozhlasového programu i moderátoři?

Moderátoři se na tom výběru témat, která se vysílají v proudových hodinách, podílejí minimálně. Snažíme se s moderátory pracovat spíše v těch pořadech, které připravují, které jsou vlastně jejich autorské, jako třeba Dobrá rada nebo Host ve studiu. Takže tam s těmi moderátory pracujeme více, tak aby tak vždy dostali nějaký background, o který se můžou opřít.

14) Jak podle čeho poznáš, že je příspěvek hodný tomu, aby se mohl ve vysílání odvysílat?

Musí splňovat všechna kritéria, která jsou stanovená Českým rozhlasem. Takže pokud splní to základní kritérium, že je to atraktivní pro naše posluchače, je to zajímavé téma pro naše posluchače, má to nějaký dopad na jejich životy, a ten zvuk je kvalitní, takže mu lze rozumět, pokud se tam nevyskytuje příliš cizích termínů, pokud je ten daný výsledný zvuk srozumitelný jako celek u toho posluchače. To je důležitý aspekt. Pokud je zvukově pestrý, to znamená, ideálně není natočený s jedním člověkem, ale je tam těch lidí, respondentů více, a pokud se jedná třeba o nějaký spor, tak aby tam byly zastoupeny obě strany toho sporu. Takže těch kritérií je víc, a samozřejmě každý ten příspěvek musí splnit všechna ta kritéria, abychom ho byli schopni odvysílat.

15) Příspěvky se následně zařazují do proudového vysílání. Podle čeho se určuje jejich pořadí? Je to nahodilé?

Není to nahodilé. Snažíme se to vyčleňovat buď tematicky, nebo tak, aby ten člověk, který ten daný příspěvek připravil, tak aby nebyl s dvěma různými reportážemi příliš časově blízko u sebe. To znamená, aby v jedné hodině nemluvil o kotlíkových dotacích a zároveň i o větrné elektrárně, protože pro toho posluchače by to mohlo být matoucí. Takže to je třeba jedno z těch kritérií. Snažíme se to zařazovat i tak, aby pokud možno jsme se v každé hodině dotkli, pokud možno, všech regionů, které tady v Olomouckém kraji máme. Takže i to regionální členění v tom hraje určitou roli.

16) Jaké jsou pro redaktory uzávěrky?

Záleží případ od případu. Není to třeba takový boj, jako je to třeba v tom denním tisku, protože přece jenom ten hlavní vysílací čas nebo ten rádiový prime time je trošičku jiný. Je dopoledne, takže většina těch věcí je nachystaná den dopředu, a tím pádem máme čas si to

poslechnout. Ale nemáme vyloženě stanovenou pevnou uzávěrku. Řešíme to spíš případ od případu.

17) Kdo vybírá, zařazuje hosty do vysílání?

Toto je třeba ta věc, ve které se snažíme kooperovat s těmi moderátory, kteří ten daný pořad připravují. Takže většinou toho hosta navrhuje sám moderátor, což je vždy lepší, poněvadž si ho vybere sám, a je to člověk, o kterém je moderátor přesvědčen, že bude tím nejvhodnějším. Takže my se to snažíme korigovat pouze v případech, kdy tam narážíme na nějakou bariéru toho, že ten člověk je buď politicky činný, nebo zkrátka z nějakého důvodu nám tam nesedí. Ale případně, když ten moderátor neví, koho by si měl pozvat, tak se snažíme přijít s nějakými nápady a společně to dáváme dohromady.

18) Jak se podle tebe ve vysílání projevuje veřejnoprávnost?

Tak určitě v tom, že se věnujeme tématům, která nemají tu ambici být nejposlouchanější. Takže akcentujeme různé sociální věci, dáváme velký prostor různým znevýhodněným skupinám, ať jsou to nevidomí, neslyšící. Snažíme se věnovat různým menšinám, takže to jsou ty věci, které zkrátka komerční stanice dělat nemusejí. A my je děláme, a děláme je rádi.

19) Míváte redakční porady a kdo na nich bývá přítomen?

Míváme redakční porady každé pondělí, kde je přítomna redakce publicistiky, vedoucí programu a webeditor.

20) Proč se jich neúčastní moderátoři?

Protože je technicky těžké je sem dostat v momentě, kdy nemoderují. Takže je to třeba věc, kterou já bych osobně uvítal, ale zkrátka naráží to jak na jejich časové možnosti, tak na jejich smlouvy, poněvadž většina moderátorů nejsou zaměstnanci Českého rozhlasu, takže ve volném čase je sem nemůžeme nutit chodit.

21) Jaká je na poradách vaše úloha?

Moje úloha je především koordinační. Takže pokud něco řešíme, tak se snažíme být jakýmsi prostředníky mezi těmi všemi, kdo se na tom podílejí, a snažíme se na těch poradách přicházet právě s nějakými tématy, která se potom objevují v tom vysílání.

22) Vy jste zmínil vedoucího vysílání. Jaký je mezi vámi rozdíl?

Tak vedoucí vysílání je vedoucí programu, je ten hlavní zodpovědný člověk za celé to vysílání, a my jsme mu v podstatě k ruce. Takže ta náplň práce je docela podobná, ale řešíme ty věci konkrétně a s těmi lidmi, takže se snažíme plnit požadavky, které na nás má vedoucí vysílání, a přenášet je do toho vysílání.

23) Moderátoři mi říkali, že s vámi konzultují spíše aktuální věci, aktuální problémy a s vedoucím programu spíš ty dlouhodobější, jako jsou třeba nové soutěže apod. Pochopila jsem to správně?

Ano. U toho denního běhu stanice jsme většinou lidmi, co jsou moderátorům, zprávařům a redaktorům nejbliž. Takže ty záležitosti, které se týkají toho denního vysílání, tak řešíme s nimi my. Ty dlouhodobější věci, které vycházejí z nějakých celostátních domluv, setkání, porad, tak jsou v kompetenci vedoucího vysílání, který je buď řeší potom s redaktory a moderátory sám, nebo to přenáší na nás a řešíme to my.

24) My už jsme to částečně zmínili. Jak se tvoje práce prolíná s prací moderátora?

V podstatě moc ne. V podstatě za nimi třeba někdy během dne přijdu s nějakou aktuální věcí s tím, že chci, aby ji tam zmínili. To se může stát. Rádio je v podstatě živý organismus a reaguje rychle na všechny události, které se dějí. Takže pokud jsou nějaké zásadní události, které se týkají našeho kraje, nebo celorepublikové, celosvětové události, tak vstupujeme za těmi moderátory, ale i za zprávaři, redaktory s tím, jak se k tomu to rádio postaví, co k tomu všechno budeme dělat, takže i zasahujeme do toho. Samozřejmě pokud je třeba nějaká velká hromadná nehoda, tak do toho vysílání i třeba prostřednictvím toho moderátora vstoupíme a upozorníme.

25) S kým dalším během dne spolupracuješ a komunikuješ?

Jako editoři v podstatě komunikujeme se všemi, co tady v tom domě jsou. Když to vezmu od vrchu, tak od ředitele, techniků, mistrů zvuku, přes oddělení marketingu, přes naši redakci publicistiky, vedoucího programu, web editora, po redakci zpravodajství, zprávaře, moderátory, produkční.

26) Kolik je tady celkově editorů a jak se střídáte?

Jsme tady dva editoři, staniční. To znamená, kteří pracují pro ČRo Olomouc a podílí se na tom vysílání ČRo Olomouc. Plus jeden editor zpravodajství, který je ale podřízen Radiožurnálu, takže jeho náplň je trošičku jiná. Střídáme se v režimu krátký, dlouhý týden, takže se točíme tak, abychom pokryli celý ten týden. A s tím, že většinou v pátek se tady potkáváme oba, abychom si stihli předat určité věci, které během toho týdne nestihneme, nebo jsme spolu vyřešili nějaké větší plánování a nějaké složitější záležitosti.

27) Co bylo pro tebe největší změnou od té doby, co jsi sem do Českého rozhlasu jako editor nastoupil?

Určitě stěhování do nové budovy, což celkově pozitivně ovlivnilo naši práci. A jinak většina změn má postupný charakter, a většinu z nich v podstatě ani nepocítujeme.

Rozhovor č. 8 – Jan Faltýnek, zprávař Českého rozhlasu Olomouc

1) Mohl by ses mi na úvod představit a říct mi, kde jsi studoval a pracoval předtím, než jsi přišel do rozhlasu jako zprávař?

Já jsem studoval žurnalistiku v Olomouci. Nejsem si jistý, jak se to v té době jmenovalo, jestli mediální studia nebo žurnalistika. Tu jsem tak nějak dostudoval dálkově, i když jsem ji původně studoval ještě s divadelní vědou magistersky, ale potom jsem už na to neměl čas, tak jsem to dostudoval dálkově na bakaláře a vlastně už někdy v 21 letech jsem začal pracovat v komerční sféře rádiové, v rádiu Čas tady v Olomouci, které tady otevíralo novou pobočku. A tam jsem byl 14 let a pracoval jsem tam jako zprávař, pak vlastně i jako promotion manažer pro Olomoucký kraj. No ale po 14 letech vlastně se to rádio začalo v těch krajích různých tady na Moravě rušit, protože nebyly peníze, nebo už jich nebylo tolik, tak se to rušilo a všechno se to vrátilo jenom do Ostravy. A já už jsem v Ostravě pracovat nechtěl, takže jsem vlastně odtamtud odešel. A to se mi zrovna narodil syn, takže jsem si udělal roční volno, a pak jsem postupně pomalinku začal pracovat vlastně tady v ČRo, takže jsem tady dělal nejdřív jako záskoky, kdy jsem prostě pracoval jako externista zase ve zprávách jako zprávař. A do toho jsem ještě rok a půl pracoval na Českém statistickém úřadu, a tam jsem pracoval na půl úvazek. A postupem času v rozhlase začalo být potřeba místo na plný úvazek, a tak jsem tady zůstal, a odešel jsem z toho Statistického úřadu.

2) A kdy to bylo? Jak dlouho tady pracuješ?

Takže když jsem tady začal pracovat jako externista, tak to je tři roky zpátky. Takže když si to spočítáš, tak to byl srpen 2020. To se mi ozvali, jestli bych tady nepomohl o prázdninách, kdy vždycky všichni mají dovolené, tak to jsem tady začínal. A na plný úvazek jsem tady začal pracovat v listopadu 2021.

3) Byla práce zprávaře, tvým vysněným povoláním?

Tak to určitě ne. Mě zajímali jiné věci. Mě spíš bavilo divadlo, takže tomu jsem věnoval celé své dětství. Ale postupem času mě spíš začaly zajímat takové věci jako psaní, ale nemyslím beletristické apod., ale třeba jako psaní nějakých článků. Takže nakonec jsem se rozhodl, že půjdu na žurnalistiku, a tam jsem zjistil, že mě baví mluvení, a nejen do mikrofonu, takže tam jsem začal přemýšlet, že bych mohl pracovat v rádiu.

4) Na jaké pozici tady v ČRo v Olomouci pracuješ a co je tvój náplní práce?

Tak tady jsem čistě zprávař. Někteří lidé to občas špatně rozlišují. Často si pletou redaktora zprávaře, jenže mezi těmito pozicemi je dost zásadní rozdíl, protože zprávař ty zprávy čte, redaktor zprávy připravuje. Ale zase i tam se zase často někteří pletou, protože takto čas od

času mi lidé říkají, že já tím pádem ráno přijdu do práce a jenom ty zprávy přečtu. Ale ono to funguje tak, že ten zprávař si ty zprávy chystá. Zprávař dává zprávy dohromady z těch všech příspěvků, jak od krajských redaktorů, tak samozřejmě i od redaktorů z celé republiky, protože sice jsme regionální rádio, ale když jsou ty zprávy celoplošné, tak si vybíráme i tady z těch zpráv. Takže mým úkolem je vlastně složit každé zprávy a dát jim nějaký systém, který zase je založený na normách, které jsou tady v tom rádiu. To znamená, protože jsme regionální rádio, tak například abychom dodržovali určitým způsobem regionálnost. Takže práce zprávaře není jenom o tom v tom rádiu sedět, chodit ty zprávy číst, ale zároveň je taky chystat a dávat dohromady.

5) Co jsou tvoje zdroje informací, ze kterých čerpáš?

Tak se týká Českého rozhlasu, tak tady je ten výběr zdrojů informací výrazně jiný než na komerčních stanicích, kde jsem dříve pracoval. Například na komerčních může být zdrojem informací prakticky cokoliv, třeba Novinky.cz, Blesk apod. Ve vysílání potom stačí, když se řekne, z jakého média informace pochází. Ale ne všichni to na komerčních stanicích za mě dělali. V rozhlase, protože jsme veřejnoprávní rádio, protože jsme placeni z koncesionářských poplatků obyvatel ČR, tak my bychom měli vlastně dodávat zprávy, které jsou vždy ověřené. My používáme zprávy od olomouckých redaktorů nebo z ČTK nebo zprávy z Reuters. To jsou tři hlavní zdroje. Potom používáme ještě například Olomoucký deník, který potom ale ve vysílání citujeme. A i když přebíráme zprávy z jiných tiskovin, když třeba přijdou s nějakou v uvozovkách bombou, tak je citujeme. Například píše MF Dnes, nebo píše Lidové noviny, napsal Olomoucký deník.

6) Jak poznáš relevantní zdroj informací?

Pro mě je relevantní každá zpráva z ČTK. Tam vím, že to jsou ověřené zprávy, za které si vlastně i jako Český rozhlas Olomouc platíme. Jinak relevantnost informace je dobré ověřit z minimálně jednoho dalšího jiného zdroje.

7) A jaké zdroje informací používáš pro počasí a Zelenou vlnu, které taky bývají pravidelně do zpráv zařazovány?

Na počasí přebíráme informace z Českého hydrometeorologického ústavu. No a co se týká dopravy, tak na to my máme speciální program, který se jmenuje VARS, který je vyvinutý pro Český rozhlas. A ohledně dopravy nám volají i naši posluchači, kteří právě jedou někde na silnici, a sami nám říkají, kde se co na těch silnicích děje, kde je třeba kolona vozidel, nebo kde je nějaká bouračka.

8) A to posluchači volají přímo vám sem?

9) Ne. Všechny hovory směřují do Prahy, směřuje to do Prahy a všechno se to zpracovává v Praze, kde je redakce dopravního zpravodajství, která ty informace dává do systému VARS, se kterým pracuju už já, a já ty informace potom odtud přebírám.

10) Takže olomoučtí redaktoři zpravodajství se o dopravu vůbec nezajímají?

To jsou většinou výjimečné případy třeba dlouhodobějšího charakteru, nebo když je třeba silný vítr, nebo jak to vypadá v Jeseníkách se sněhovými podmínkami.

11) Podle čeho vybíráš zprávy, které se do zpráv v celou dostanou?

Tak u nás je vždy nejdůležitější ta regionálnost, takže jako první se vždycky snažíme dávat regionální zprávy, to znamená tady v Českém rozhlase Olomouc z Olomouckého kraje. Takže i když třeba my vždycky říkáme, že pokud nezavraždili prezidenta, tak vždy dáváme dopředu nějakou regionální zprávu, protože proto nás naši posluchači poslouchají, aby slyšeli regionální zprávy. Jinak by si mohli přeladit na Radiožurnál a poslouchat zprávy. Takže když ty jednotlivé zprávy v celou se většinou skládají ze čtyř až pěti zpráv, tak třeba z těch pěti by tři měly být regionální, ze čtyř minimálně dvě až tři, nebo klidně i všechny.

12) Jak vypadá ta finální podoba zpráv? Ty jsi teďka zmiňoval tři až čtyři zprávy. Plus něco dalšího...

Základ zpráv tvoří čtyři až pět zpráv, z toho vlastně je jedna sportovní. Zprávy by měly být z větší části regionální než celostátní, od toho tady jsou jiné stanice Českého rozhlasu. A těmto zprávám se doplňuje počasí plus Zelená vlna.

13) Když se vrátím k tomu výběru zpráv, je čistě na vás, jakou zprávu vyberete, nebo to musíte s někým konzultovat, například s editorem?

Musíme dodržovat regionálnost, a podle toho zprávy vybíráme. Týká se to třeba i sportu. Takže když se hraje NHL, tak tu zprávu tam zařadíme, a teď si asi říkáš, co je na tom regionální. Třeba hokejista David Krejčí je ze Šternberka, a takových sportovců je hrozně moc. vždy, když hraje, tak to rádi říkáme, protože ho prostě tady lidé znají, jako že je ze Šternberku. A takových případů je hrozně moc. Ale primárně nás zajímá hokej Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk, a fotbal. Takže takto mi to vybíráme třeba v tom sportu. A jak si ty zprávy vybíráme... My musíme dodržovat ty normy, které jsou dané Českým rozhlasem. Ale je jinak výběr zpráv primárně o tom zprávaři, jeho zkušenostech, že třeba správně vybere to, co ty posluchače bude zajímat. Takže nevybírat zprávy podle toho, co se líbí mně, ale přemýšlet o tom tak, co by se mohlo líbit a zajímat toho posluchače. No a když si s výběrem nějaké zprávy nejsme jisti, tak to vždy můžeme konzultovat s editorem.

14) Kolik zprávařů v Českém rozhlase v Olomouci je a jak se na směnách střídáte?

Na hlavní pracovní poměr jsme tady tři zprávaři.

15) Když jsi teďka mluvil, že jsou dopolední a odpolední směny, liší se nějak od sebe?

Dopolední směna je hlavně charakteristická tím, že zprávy jsou co půl hodiny, takže to je docela záběr pro toho zprávaře. To je ten rozdíl, že zprávy jsou od pěti hodin ráno do devíti hodin, co půlhodinu, a od devíti do devatenácti jsou jenom v celou hodinu. A do toho ještě ten zprávař, musí stihnout udělat výběr z regionálního tisku, to je takový pořad, kde se podíváte na zprávy v regionálním tisku, a vyberete tam z něho zásadní nebo nejzajímavější zprávy, a ty potom s moderátorem prezentujeme posluchačům, bavíme se spolu o tom.

16) Míváte společné redakční porady, nebo podle čeho si rozdělujete, kdo má co na starost?

Redakční porady mají redaktoři se šéfem zpravodajství. Toho se my jako zprávaři neúčastníme. Když se něco změní pro nás zprávaře, něco, co má na naši práci třeba dlouhodobější dopad, tak to s námi řeší vedoucí programu anebo editoři, kteří spíš řeší ty aktuálnější problémy.

17) Jak se tvoje práce prolíná s prací moderátora?

My se spolu setkáváme ve studiu, protože u nás tu zprávy jedou naživo, a tím pádem chodím do studia a tam spolupracuji s moderátorem, který v dnešní době už Českém rozhlase Olomouc zastává i práci technika a odbavuje toho zprávaře. Kromě toho se společně s moderátory nevidáme.

18) S jakou technikou technikou pracuješ?

Pro mě je nejdůležitější počítač, tiskárna, protože pořád se zprávy tisknou, i když my máme svůj monitor a z toho to čteme. Ale ono se může stát, že ten monitor se zasekne atd. Takže my si ty zprávy dodneška ještě i tiskneme, abychom měli dvě možnosti a jistotu, kdyby cokoliv. To je z techniky to nejdůležitější.

19) S jakými programy pracuješ?

Ty zásadní programy jsou tři. Je to OpenMedia, kam se vkládají jednotlivé zprávy. Tam já si můžu vložit každé zprávy v každou tu celou noc, každou půlhodinu, tam to vidím a postupně to skládám. Důležité je tady na tomto programu, že on mi ukazuje i průměrný čas, jak jsou ty zprávy dlouhé, protože my třeba ve 13 a v 16 hodin ve všední dny a o sobotách a nedělích ve 13 hodin se přepojujeme na Prahu, protože je tam vždycky nějaký pořad, a my tím pádem, aby se všichni z celé republiky mohli na to přepojit, i regionální rádia, tak ty zprávy musíme udělat na sekundu, stejně dlouhé, nejlépe na sekundu. Takže já když vidím aspoň ten průměrný čas v tom OpenMedia, kde si sám skládám ty zprávy, ono je to vytvoří, a dejme tomu, já vím, že třeba mluvím o 10 sekund rychleji ty zprávy, tak už se podle toho můžu řídit, a pak se trefím přesně ten čas, který je potřeba, ty čtyři minuty.

Potom máme Dalet Galaxy a tam se vkládají zvuky těch zpráv. A třetím programem je VARS, program na dopravu a Zelenou vlnu.

20) Jak vypadá hotový produkt zpráv?

Takto vypadají hotové zprávy v OpenMedia. Je tady znělka zpráv, takový úvod, to nesmí chybět. Pak jsou to titulky, tzv. headlines. To jsou tři nejzásadnější titulky zpráv, které se tu hodinu posluchač dozví, titulky obsahují i krátkou zprávu o počasí a pozdrav od zprávaře. Po titulcích je otvírák, který by měl být regionální, ale nemusí být, když je nějaká zásadní informace z republiky nebo ze světa. Pak následuje předěl, to je krátký zvuk, který rozdělí ty zprávy, po něm je další zpráva, předěl, další zpráva. Následuje znělka sportu a sportovní zpráva. Po tom sportu následuje znělka počasí, zpráva o počasí a potom už je znělka konec zpráv, a následuje znělka Zelené vlny a zpráva z dopravy. Končí to znělkou Zelené vlny a potom je uvedení moderátora. To vše by se mělo stihnout za 4 minuty.

21) Co byla největší změna, která ovlivnila tvoji práci v Českém rozhlasu v Olomouci?

Velkou změnou pro mě byla nová budova, do které jsme se koncem minulého roku přestěhovali. Protože se tady cítím moc dobře, a myslím, že ta změna měla pozitivní dopad i na moji práci.

Rozhovor č. 9 – Josef Podstata, ředitel Českého rozhlasu Olomouc

1) Mohl byste mi o sobě něco málo říct, kde jste studoval nebo pracoval předtím, než jste začal pracovat na pozici ředitele dvou regionálních rozhlasových stanic?

Základka, gympl a první vysoká, to znamená medicína vystudovaná v Olomouci. Promoval jsem v roce 1987 a do roku 1992 jsem pracoval jako lékař s první atestací na Klinice nukleární medicíny ve Fakultní nemocnici v Olomouci. Těsně před druhou atestací jsem v divokých devadesátkách utekl v uvozovkách do médií. Dostal jsem nabídku dělat ředitele soukromé rozhlasové stanice v Ostravě. A od roku 1992 dělám v regionálních médiích. Z rádia Sprint jsem šel zpátky do Olomouce. Dělal jsem ředitele Hanáckých rovin. Ty pak koupil německý vydavatel, sloučil to s Moravskoslezským dnem v Ostravě, takže jsem šel zpátky do Ostravy. Dělal ředitele vydavatelství, předsedu představenstva. Já nevím co. Pak to koupila Vltava Labe Press a já jsem odešel. V tu chvíli jsem měl svoje vlastní rádio tady v Olomouci, Rádio Hity v roce 1998, 1999 zhruba. A to jsem někdy v roce 2003 prodal do sítě, a shodou okolností jsem dostal nabídku jít zpátky do Moravskoslezského dne. Respektive tehdy už to nebyl Moravskoslezský den, ale Deník. No a pak, v roce 2010, tam byly nějaké reorganizace a zrovna byl konkurz na ředitelské místo v Moravském divadle v Olomouci, a tak jsem skončil tam. A tam mě to nebavilo, protože tam byly politické vlivy.

A shodou okolností v roce 2013 byla reorganizace v regionálních studiích Českého rozhlasu, kterou dělal tehdejší generální ředitel Českého rozhlasu Peter Duhan, a ten hledal vždy na dva regiony jednoho ředitele. Takže jsem se přihlásil, a díky té zkušenosti, že jsem mediálně putoval mezi Olomoucí a Ostravou, jsem i ten konkurz vyhrál. A teď v ČRo, nechci to zakřiknout, ale je to moje nejdelší zaměstnání. Vždycky jsem na těch manažerských pozicích byl tak 4 až 5 let. Což není negativum, to člověk když je mladý a pořád něco tlačí před sebou jako nějakou káru a má nějakou vizi, tak těch pět let je takových akorát, aby se to rozběhlo. A pak vždycky jsem dostal nějaké jako nové výzvy, což mě bavilo. Ale teď mě baví být tady, protože jsme to tady tak nějak rozběhli. Přestěhovali se třeba sem. To mi přijde jako jeden z nejdůležitějších momentů za těch posledních 10 let. Teď jako tu vizi mám, jako že to dál budeme udržovat a posouvat na té úrovni, na které to teď je.

2) Představoval jste si už jako malý, že byste mohl být v dospělosti ředitelem rozhlasu, nebo čím jste chtěl být?

Popelářem samozřejmě, protože ti jezdili a kroutili těmi popelnicemi a stáli na tom stupátku... Ředitelem ne, určitě ne. Ta kariéra v médiích regionálních nějak jako vyplynula. Celé to začalo tím, že jsem si založil agenturu a začal jsem pořádat koncerty a dělat kapely, co jsme dělali vlastně de facto polooficiálně už za komunistů. Baví mě hudba, vždycky mě bavila, akorát že jsem mizerný muzikant. No a čím horší muzikant, tím víc má nástrojů třeba, to můžete vidět tady u mě... No, a protože jsem mizerný, tak jsem to začal počítat a prodávat a manažerovat, a tím jsem se dostal k tomu rádiu prvnímu. Ale co chci říct, že sranda je, že jako dítě mě hudba bavila vždy. Jsem z takové té generace, kdy rock n roll, rock, bigbít a dlouhý vlasy byla taková, jakože revolta. Komunisti to samozřejmě potírali, tak o to víc nás to bavilo. Kytara je pro mě takový symbol, základní nástroj, a nedávno jsme vzpomínali, že jako 10letý, 15letý jsem na magnetáku, když si naši koupili nějaký první magneták, kazeťák, tak jsem si tam nahrával z desek nějaké písničky a dělal DJ, nebo jsem si to moderoval. Pak si pamatuji, to mi taky na třídním srazu připomněla moje první studentská láska někdy ze druháku, třetáku na gymplu, že jsem byl nemocný, a místo toho, abychom si napsali dopis, protože v té době nic jiného nebylo, tak já jsem nahrál kazetu. A celý pokojíček jsem měl polepený plakáty různých kapel. Když se člověk dostal třeba k Bravu, tak jednou za rok prostě někde člověk koupil na černém trhu za strašné peníze, tak tam byly plakáty kapel jako Status quo a Deep Purple. A tím jsem měl polepený celý pokojíček. Až když jsem byl na vysoké, to se už mohlo relativně snadněji jezdit jako do kapitalistické ciziny. A tam jsem si koupil Melody Maker a tam byl plakát Depeche Mode. No a táta

vždycky říkával: „takoví vlasatci, to tě někdy bude živit? Uč se pěkně tady medicínu.“ No a v zásadě teď mě to živí.

3) Co je vaší náplní práce?

Moje práce je převážně manažerská práce, takže nejdřív řeknu, co to je, a pak kde vidím tu náplň. Je to hodně o práci s lidmi, což je dost náročné samo o sobě. Pak jako manažer pracuji v tzv. manažerském cyklu, což je plánování, organizování, řízení a pak vyhodnocení zpětnovazebně. Tento cyklus jsem si nevymyslel, to se učí. A skutečně je to správně popsaná realita. Je to nějaký proces, který odněkud někam vede, a má samozřejmě zpětnou vazbu. S cílem, aby lidé v té organizaci nebo v tom týmu dělali správné věci ve správnou dobu, na správném místě, a hlavně správným způsobem. To je náplň mojí práce. Zjednodušeně vždy říkám, že práce ředitele, manažera nebo šéfa by měla být nejvíc v tom odstraňovat překážky v práci těch ostatních v tom týmu. Každý dělá nějakou práci, je součástí nějakého celku, nějakého stroje. Tak aby tu svoji práci oni mohli dělat co nejlíp. V podstatě tak, jak jsem říkal předtím, ve správnou dobu, na správném místě, správným způsobem.

4) Posloucháte rozhlasové stanice, které řídíte?

Do manažerského cyklu patří i kontrola, takže samozřejmě poslouchám velmi často obě stanice, které řídím. Poslouchám i spřátelené stanice, jiná regionální rádia, třeba Brno, které má trošku jiný hudební program. A poslouchám samozřejmě i konkurenci.

5) A posloucháte povinně, nebo rád?

Oboje. Jako samozřejmě jsou věci, některé písničky na přání v pět hodin odpoledne v Olomouci. Dechovku to nemůžu poslouchat rád, ale ano občas si to poslechnu, co vlastně ti lidé chtějí a jak to probíhá. Nebo třeba když je nový moderátor, tak jak mu to jde. A pak jsou třeba rozhovory, které si poslechnu rád. Ale upřímně, pokud poslouchám rádio, tak je to ráno doma nebo v autě. Ale ráno doma posloucháme Leoše Mareše a Evropu 2, protože je v tom svém oboru dobrý. A v autě na cestách buď poslouchám jiné stanice prostě z profesionálního zájmu, nebo si pouštím muziku, která mě zajímá, nebo poslouchám podcasty poslední dobou. A pokud poslouchám rádio, protože třeba nechci moc přemýšlet, a chci jenom hudební kulisu, a dělání kulisy je jedna z hlavních úkolů rádia, tak poslouchám Radio Beat.

6) Je tady v rozhlase nějaká hierarchie?

Každé médium, myslím sdělovací prostředek, má nějaký obsah, to znamená redakci. Má obchod nebo provoz a má nějaký marketing, aby se vůbec o tom ten potenciální posluchač nebo čtenář dozvěděl. Když to víc rozvedu, tak ředitel má pod sebou redakci, kterou vede vedoucí programu, správně by se jeho funkce měla nazývat šéfredaktor. Zákon o Českém

rozhlase říká, že šéfredaktory stanic jmenuje Rada českého rozhlasu na návrh generálního ředitele, tak aby nemusela jmenovat ještě všechny šéfredaktory v regionech, tak se tomu říká vedoucí redakce, a může si to projít normálním výběrovým řízením. Pod vedoucím redakce by měly být editoři a pod nimi moderátoři a redaktori, kteří se dělí na redaktory publicistiky a zpravodajství. Plus by tam měl být ještě hudební redaktor. Toto je obsahová část rozhlasu. Technickou část tvoří vedoucí techniky, pod ním jsou technici, zvukaři atd., a potom je třetí část, taková jako správní, a to je ekonomika, marketing, sekretariát. Pozice ředitele je čistě manažerská, ředitel se nezabývá obsahem.

7) Jak funguje financování veřejnoprávního média?

Veřejnoprávní instituce jsou placeny výhradně, nebo z 90 % z poplatků, říká se koncesionářských. A to není to správné slovo. Zajímavost: když začalo rozhlasové vysílání před nějakými těmi 100 lety, tak k tomu, abyste ho mohla poslouchat, tak jste si musela koupit nějaký přijímač, rádio. Ale k tomu, abyste si to mohla koupit, jste potřebovala koncesi, povolení, že si to můžete koupit. Protože to byl sdělovací prostředek v podstatě jako vysílačka, takže to nebylo vnímáno tak, jakože jsou to dostupné informace pro všechny. Proto se tomu říkalo koncesionářské poplatky. A dodneška ten terminus technicus přetrvává, přestože už to není ono. Dneska platíte rozhlasový a televizní poplatek.

Český rozhlas má konkrétně rozpočet kolem 2,2 miliardy, z toho dvě miliardy jdou z rozhlasových poplatků a 200 milionů si vyděláme reklamní činností. To je ten obchod. Takže i u nás jako ve veřejnoprávním médiu potřebujeme obchodního zástupce, který obchází klienty a nabízí jim reklamní prostor v našem vysílání. A víc než těch 200 milionů vydělat nemůžeme, protože reklamní čas je ve veřejnoprávním médiu omezený zákonem.

8) Myslíte si, že nízké rozhlasové a televizní poplatky by mohly do budoucna znamenat problém pro regionální stanice?

Ano. Už teď jejich nízkost problém znamená. Už nějakých 17 let se platí 45 korun za rozhlas měsíčně. Což když započtete inflaci atd., tak jsme dneska někde na reálné hodnotě kolem 20 korun. A to je počítáno ještě teď před tou hroznou letošní inflací. A pokud se nic nestane, tak jak už teď jede Český rozhlas v nějakém šetřícím režimu, a pokud se s poplatky nic nestane, tak se bude jako hodně škrtat.

9) Jak by se to mohlo projevit?

Ten dopad bude i na mě i na vás, na všechny. Už se škrtá. Projevilo se to třeba tím, že v digitálním prostředí, kde rozhlas je jeden z průkopníků digitálního vysílání a digitalizace jako takové, tak vznikaly nové stanice, třeba Radiožurnál Sport nebo Rádio Pohoda. Měla vzniknout Dechovka a Folklor. To všechno se v tuto chvíli škrtlo a přesunulo na neurčito.

Plus škrtaly se peníze ve výrobě, to znamená, netvoří se tolik nahrávek, takové množství hudby anebo mluveného slova jako dřív. Plus máme za sebou několik vln optimalizací. Tady dneska dělá v Olomouci nějakých 27, 28 zaměstnanců na plný úvazek. Když jsem nastupoval, tak jich bylo 35. To je v každém regionu, všude se škrtá. A ten nejhorší škrt, který může přijít, tak může být škrtání okruhů. To znamená, že se třeba můžou regiony sloučit s Dvojkou. A pak taky třeba hrozí, což je spíše politické než ekonomické rozhodnutí, tak hrozí sloučení televize a rozhlasu, což se stalo třeba politicky na Slovensku.

10) Nemáme v Česku vlastně až moc regionálních stanic na tak malém území?

Kraje v Česku vznikly někdy kolem roku 2000 politickým rozhodnutím. Česko má nějakých 10 milionů obyvatel, Bavorsko má osm. V Bavorsku jako spolkové zemi, teritoriálně, velikostně i populací srovnatelnou s Českem, není 14 krajů ani 14 regionálních rádií. Takže stávající rozsah veřejnoprávního vysílání Českého rozhlasu v regionech by se určitě jakýmkoliv slučováním a omezováním programu logicky omezil.

11) Jaké regionální stanice pod vás jako ředitele spadají?

Olomouc a Ostrava. Ředitelů regionálních stanic je méně než regionálních studií. V tomto je Olomouc a Ostrava specifická, protože to je jediná dvojdivize, která má obě stejně silné stanice. Všechny ostatní regiony mají mateřskou stanici a dcerku, v tom menším kraji. Např. Plzeň – Vary, Liberec – Ústí, Brno – Zlín. Brno je obrovská stanice, kdežto Zlín je malá stanice, která tak tak naplňuje jejich hodiny, a dopoledne navíc mají s Brnem společné.

12) Vy už jste to zmiňoval, že se tento rok rozhlas přestěhoval do nové budovy, z Horního náměstí na ulici Pavelčákova. Bylo to něčím důležité, nebo šlo o pouhé stěhování věcí?

Bylo to velmi důležité, a to z několika důvodů. Jednak důvod je provozní. Na Horním náměstí jsme byli, a vlastně částečně ještě jsme v pronájmu od města. To technicky a finančně znamená, že nemůžete investovat, nemůžete udělat třeba rekonstrukci studia, protože to není vaše, nemůžete tzv. investovat do cizího. A to studio na Horním náměstí potřebovalo rekonstrukci jako sůl hlavně po technické stránce. Druhým důvodem je, že jsem přesvědčený, že pracovní prostředí formuje jak myšlenky, tak vztahy. Takže jsem si říkal, že nové pracovní prostředí by mohlo posunout rozhlas i po této stránce. A třetí důvod souvisí s těmi obavami z nějakých škrtů nebo z budoucnosti. V momentě, kdy tady máte budovu za 50 milionů, tak už se to regionální studio ruší trošku hůř, než když tady máte jenom pronájem.